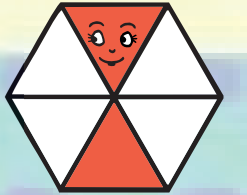
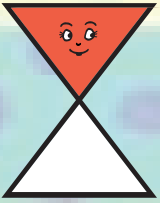
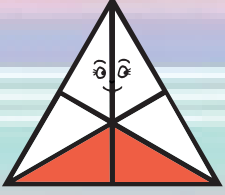
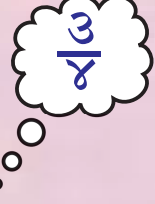
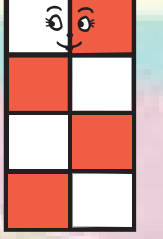
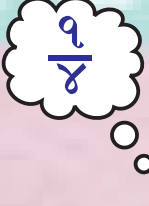
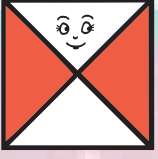
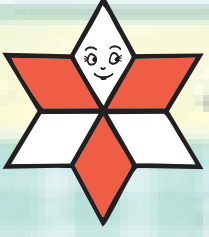

સમગ્ર શિક્ષા અંતર્ગત

કરીએ દોસ્તી ગણિતની

કાર્યપુસ્તિકા

ધોરણ : ચોથું

રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.

કરીએ દોસ્તી ગણિતની : કાર્યપુસ્તિકા : ધોરણ ચોથું

- પ્રવર્તક : શાલેય શિક્ષણ વિભાગ, મહારાષ્ટ્ર શાસન
- પ્રકાશક : રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- પ્રેરણા : મા. વંદના કૃષ્ણા (ભા.પ્ર.સે.)
અપર મુખ્ય સચિવ, શાલેય શિક્ષણ અને ક્રીડા વિભાગ, મંત્રાલય, મુંબઈ.
- માર્ગદર્શન : મા. વિશાલ સોલંકી (ભા.પ્ર.સે.)
આયુક્ત (શિક્ષણ), મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, પુણે.
: મા. રાહુલ દ્વિવેદી (ભા.પ્ર.સે.)
રાજ્ય પ્રકલ્પ સંચાલક, મહારાષ્ટ્ર પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ, મુંબઈ.
- સંપાદક : મા. એમ.દેવેન્દ્રસિંહ (ભા.પ્ર.સે.)
સંચાલક, રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- સહસંપાદક : મા. રમાકાંત કાઠમોરે
સહસંચાલક, રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- કાર્યકારી સંપાદક : મા. વિકાસ ગરડ
પ્રાચાર્ય, (સમન્વય વિભાગ), રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
રત્નપ્રભા ભાલેરાવ
વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા, ગણિત વિભાગ,
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
વૃષાલી ગાયકવાડ
અધિવ્યાખ્યાતા, ગણિત વિભાગ, રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- સંપાદન સહાય : વૈશાલી ગાઢવે
વિષય સહાયક, ગણિત વિભાગ,
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
ભક્તિ જોશી
વિષય સહાયક, ગણિતવિભાગ,
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- ગુજરાતી અનુવાદ : વર્ષા શાહ, કોમલ પટેલ
- પ્રથમ આવૃત્તિ : માર્ચ ૨૦૨૨
- અર્થ સહાય : શિક્ષા, મહારાષ્ટ્ર પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ, મુંબઈ.
- મુદ્રક : રૂના ગ્રાફિક્સ, પુણે.
- © સર્વ હક પ્રકાશનના સ્વાધીન .

સમગ્ર શિક્ષા અંતર્ગત

કરીએ દોસ્તી ગણિતની

કાર્યપુસ્તિકા

ધોરણ : ચોથું

નામ : _____

શાળા : _____

ધોરણ : _____ વર્ગ : _____

રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.

અનુક્રમણિકા

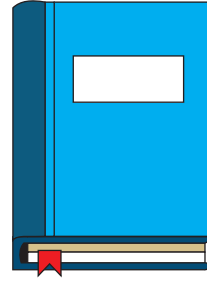
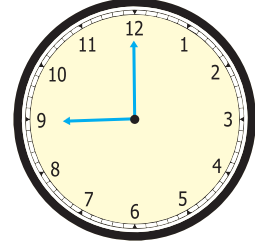
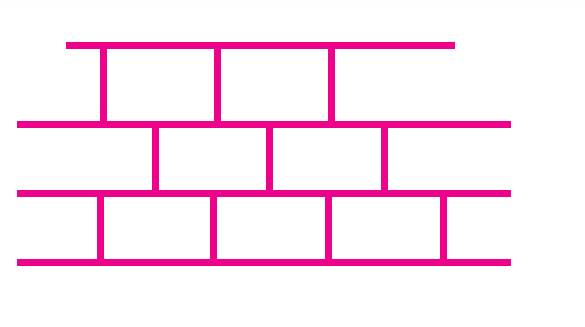
અ.ક્ર.	ઘટક	પૃષ્ઠ ક્ર.
૧.	ભૌમિતિક આકાર દોરીએ	૧
૨.	સંખ્યાઓ સાથે મૈત્રી	૯
૩.	સરવાળા કરીએ	૧૯
૪.	બાદબાકી કરીએ	૨૩
૫.	સમજી લઈએ ગુણાકાર	૩૦
૬.	સમજી લઈએ ભાગાકાર	૩૪
૭.	ચલણી સિક્કા અને નોટોનો ઉપયોગ કરીએ	૪૧
૮.	સમયમાપન શીખીએ	૪૫
૯.	શાબ્દિક ઉદાહરણો ઉકેલીએ	૪૯
૧૦.	અપૂર્ણાંક સાથે દોસ્તી	૫૩
૧૧.	ચાલો માપન કરીએ	૬૪
૧૨.	પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ શોધીએ	૭૪
૧૩.	મહાવરો કરીએ ગુણાકારનો	૮૦
૧૪.	મહાવરો કરીએ ભાગાકારનો	૮૩
૧૫.	સમજી લઈએ ચિત્રાલેખ	૮૬
૧૬.	આકૃતિબંધ પૂર્ણ કરીએ	૯૦

૧. ભૌમિતિક આકાર દોરીએ

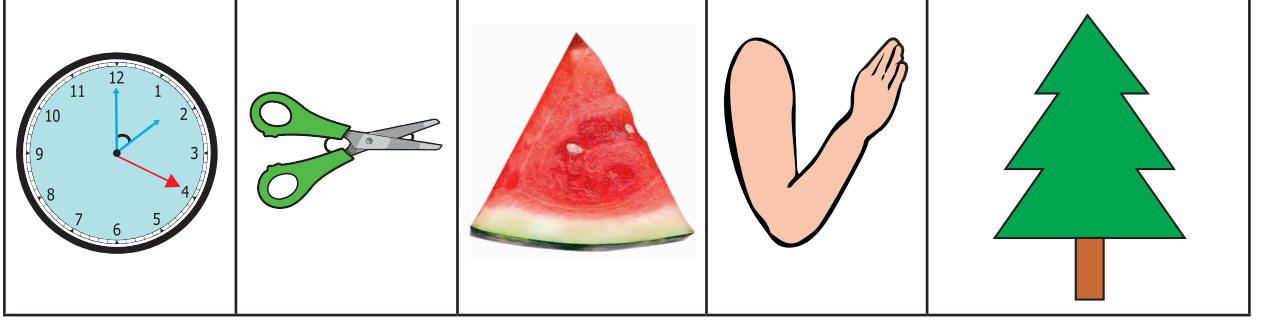
◆ નીચેના ચિત્રમાં દેખાતા ખૂણા પેન્સિલથી દોર.

◆ નીચેની દરેક ચિત્રમાં તૈયાર થયેલા કાટખૂણા (કોણ) પેન્સિલથી દોર.

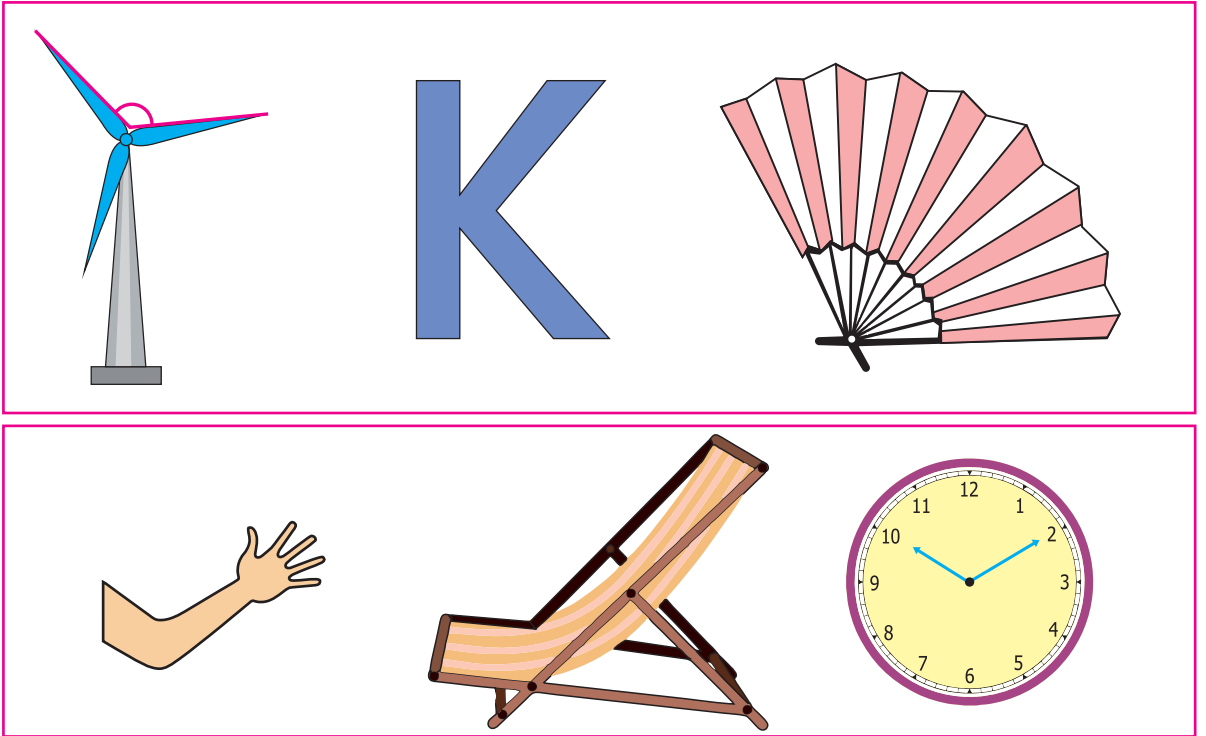
- ◆ નીચેના બે ચિત્રોમાં લઘુકોણ દર્શાવ્યો છે, તેનું નિરીક્ષણ કર. તેના જેવા અન્ય ચિત્રમાંના લઘુકોણ પેન્સિલથી દર્શાવ.

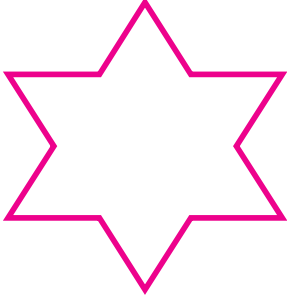
- ◆ ચિત્રમાંના કાટખૂણા (કોણ) અને લઘુકોણની સંખ્યા લખ.

કાટખૂણાની કુલ સંખ્યા	
લઘુકોણની કુલ સંખ્યા	

- ◆ પહેલાં ચિત્રમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે અન્ય ચિત્રોમાંનો ગુરૂકોણ પેન્સિલથી દર્શાવ.

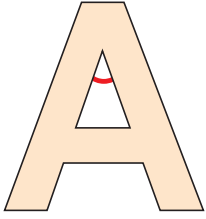

◆ આપેલા તારલામાંના લઘુકોણ અને ગુરુકોણની સંખ્યા લખ.

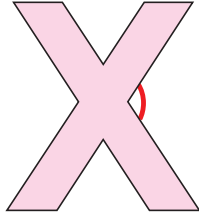

લઘુકોણની કુલ સંખ્યા	
ગુરુકોણની કુલ સંખ્યા	

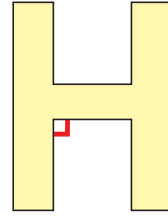
◆ અક્ષરોમાં દર્શાવેલા ખૂણા કયા પ્રકારના છે, તે ઓળખી તેના નામ નીચેના ચોકઠામાં લખ.

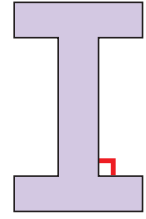
.....

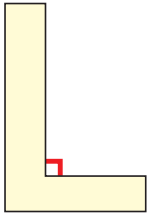
.....

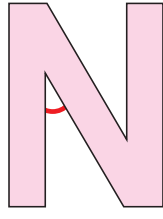
.....

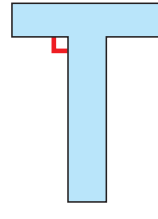
.....

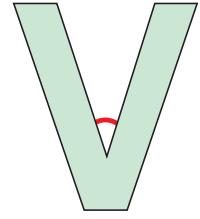
.....

.....

.....

.....

◆ તને ઘરમાંની કઈ કઈ વસ્તુઓમાં કાટખૂણો દેખાય છે, તે વસ્તુઓના નામ લખ.

૧)

૨)

૩)

૪)

૫)

૬)

◆ આપેલા ખૂણા પેન્સિલથી ઘૂંટ અને તેની નીચે આપેલા ચોકઠામાં ખૂણાના પ્રકારનું નામ લખ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

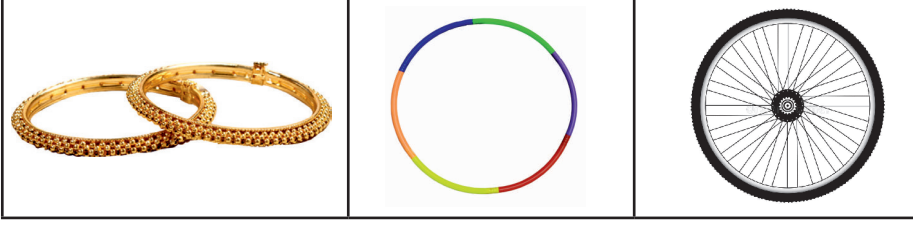
.....

.....

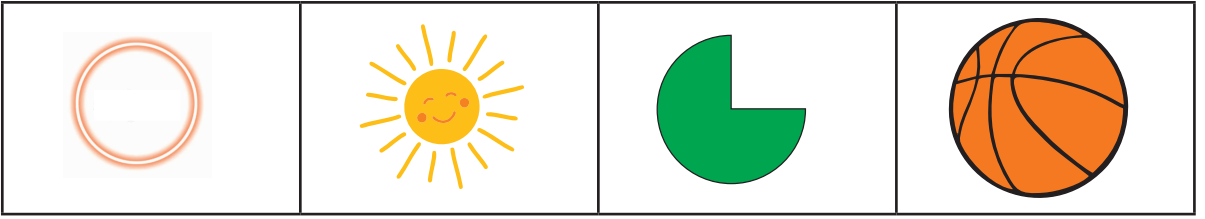
.....

વર્તુળ

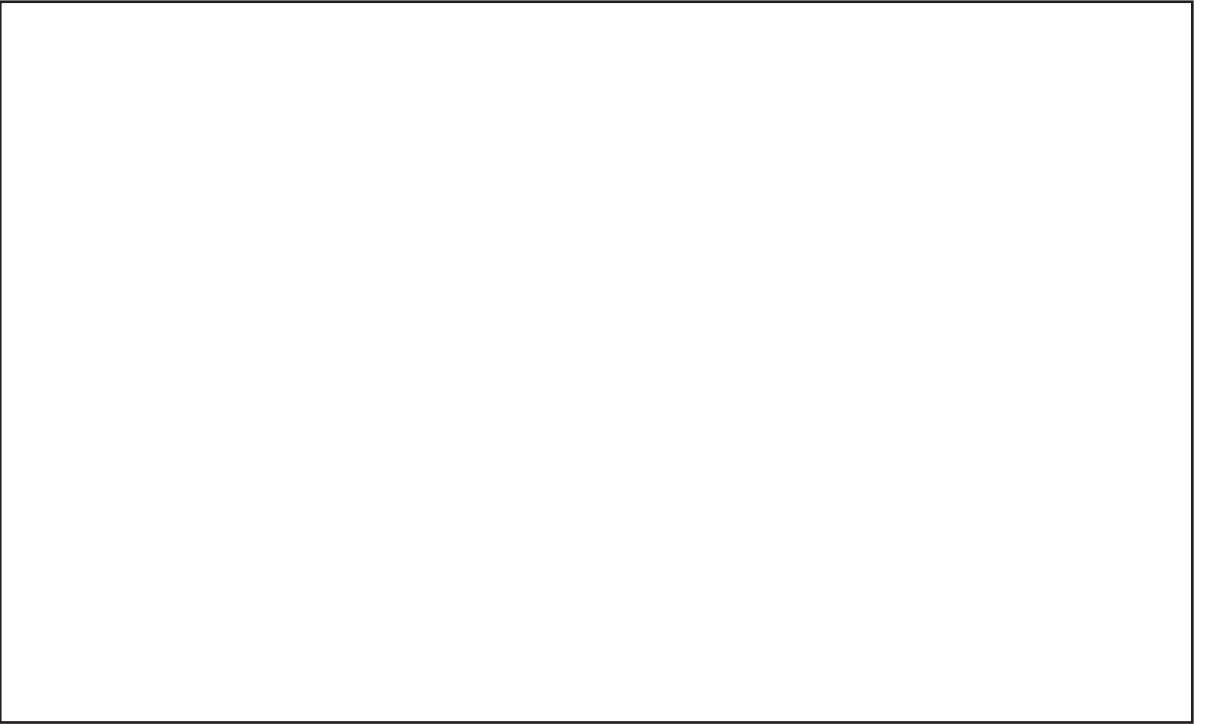
- ◆ ચિત્રમાંની વસ્તુ કયા આકાર જેવી છે, તે આકારનું નામ ચોકઠામાં લખો.

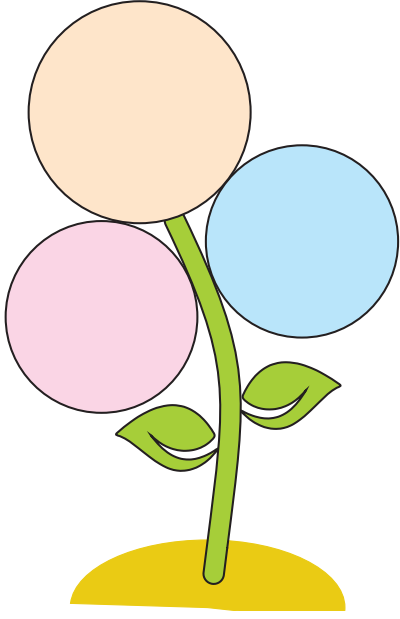
- ◆ વર્તુળાકાર દેખાતા ચિત્રની નીચેના ચોકઠામાં (✓) આવી નિશાની કર.

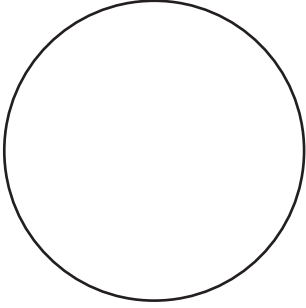
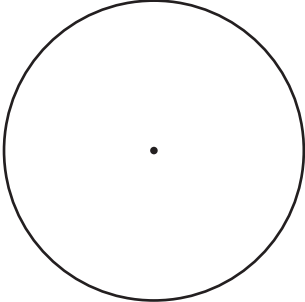
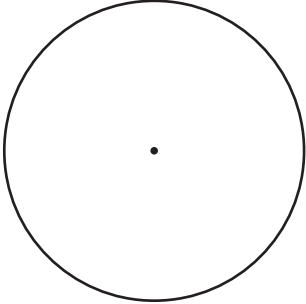
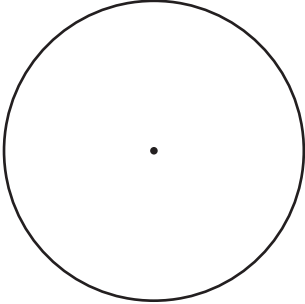
- ◆ સિક્કા, પાટલીનું ઢાંકણ, ડબ્બીનું ઢાંકણ, બરણીનું ઢાંકણ, બંગડી વગેરે વસ્તુઓની મદદથી જુદાં જુદાં આકારના વર્તુળ દોર.

◆ પરિકરની મદદથી નીચે આપેલું ચિત્ર દોર અને રંગ.

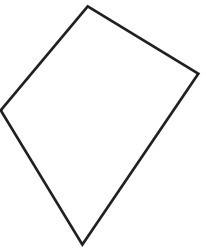
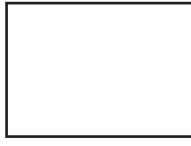

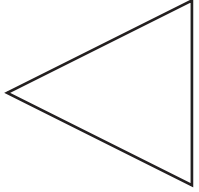

◆ ચોકઠામાં આપેલી સૂચના પ્રમાણે કૃતિ કર.

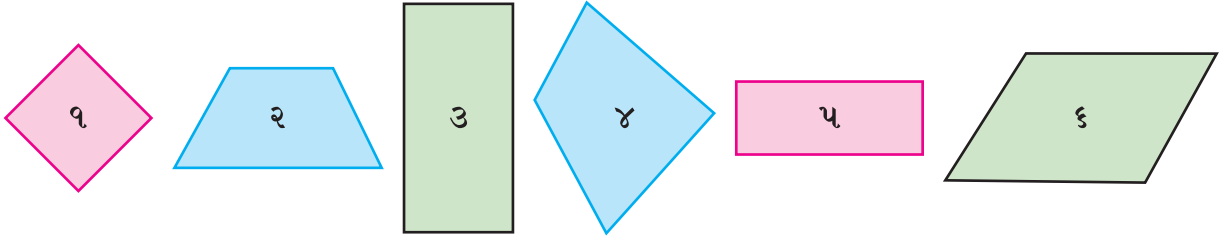
 <p>કેન્દ્રબિંદુ દોર.</p>	 <p>ત્રિજ્યા દોર.</p>
 <p>વ્યાસ દોર.</p>	 <p>જીવા દોર.</p>

ભૌમિતિક આકૃતિઓ : શિરોબિંદુ અને બાજુ

◆ નીચેની આકૃતિઓના શિરોબિંદુને નામ દે અને કોઠો પૂર્ણ કર.

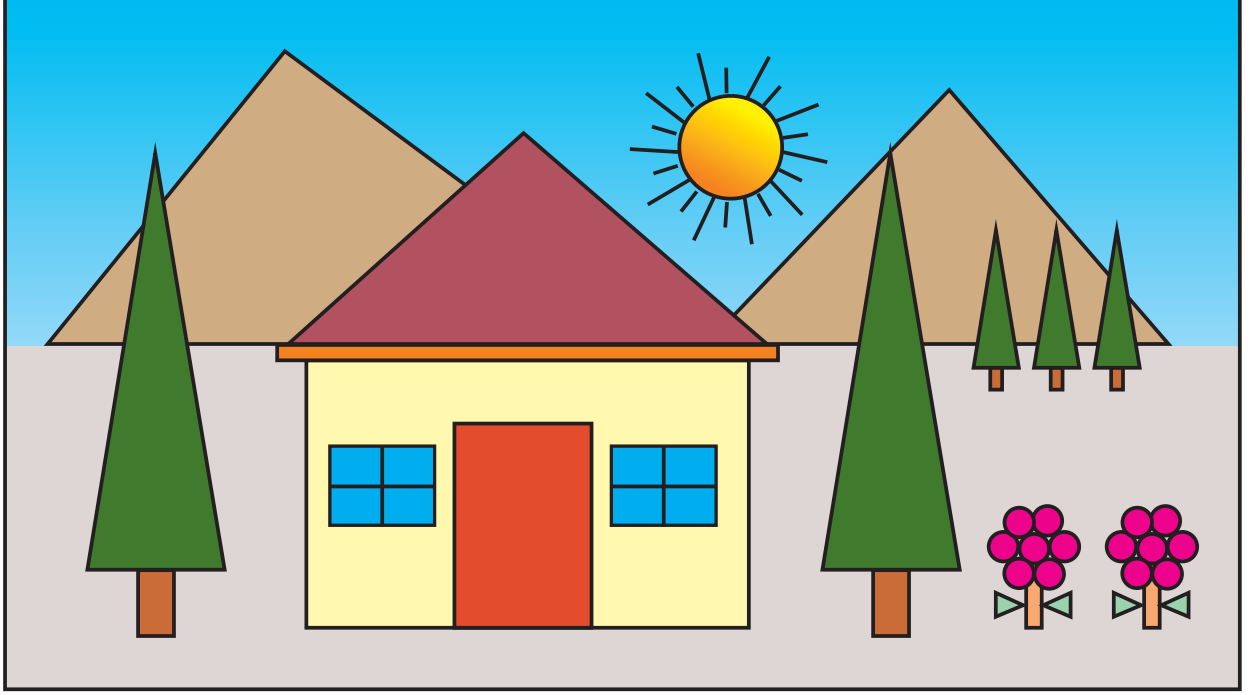
આકૃતિ				
નામ	ચતુષ્કોણ			
શિરોબિંદુ				
બાજુ				
ખૂણા				

◆ આકૃતિઓનું નિરીક્ષણ કરીને કોઠો પૂર્ણ કર.

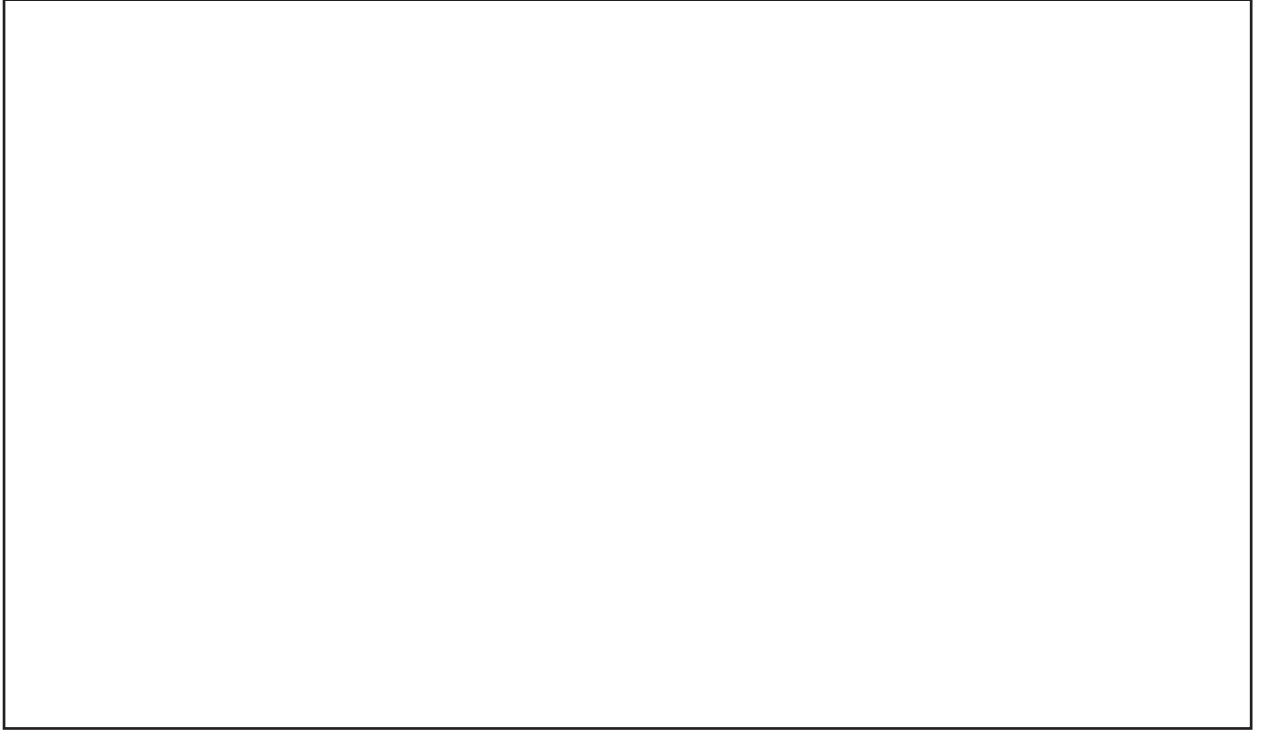

	૧	૨	૩	૪	૫	૬
ચાર બાજુ	✓					
ચાર ખૂણા	✓					
સામસામેની બાજુ સરખી લંબાઈની	✓					
બધી બાજુ સરખી લંબાઈની	✓					

◆ નીચેના ચોક્કામાં આ ચિત્ર દોર અને રંગ.

શોધીએ ભૌમિતિક આકૃતિઓ !

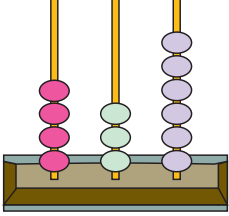
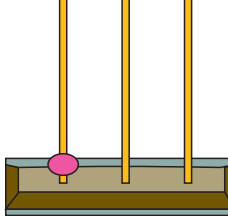
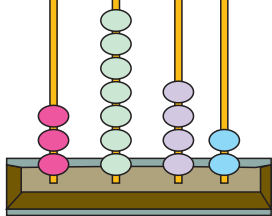
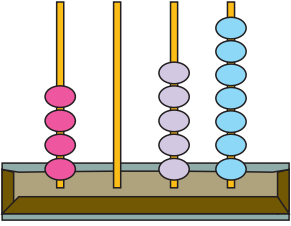
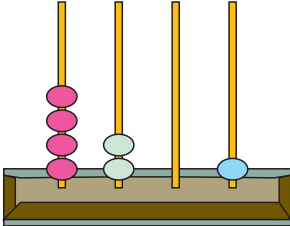
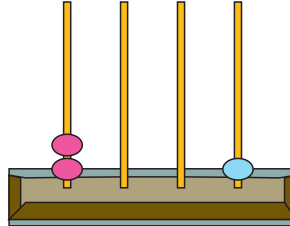
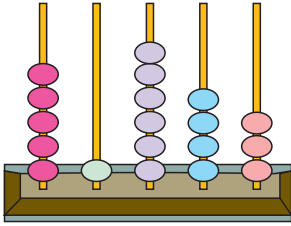
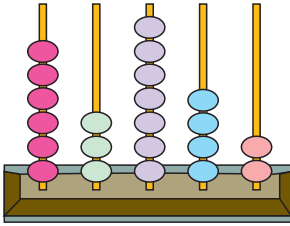
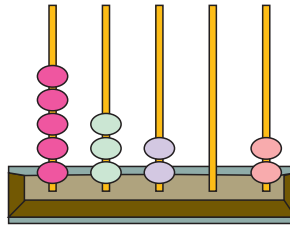

□□□

કરીએ દોસ્તી ગણિતની : કાર્યપુસ્તિકા - ધોરણ ચોથું : ૮

૨. સંખ્યાઓ સાથે મૈત્રી

◆ મણકાઘોડીનું નિરીક્ષણ કરીને સંખ્યા અંકમાં અને શબ્દમાં લખ.

 <p>શ દ એ</p> <p>સંખ્યા : ૪૩૬ ચારસો છત્રીશ</p>	 <p>શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>	 <p>હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>
 <p>હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>	 <p>હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>	 <p>હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>
 <p>દહ હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>	 <p>દહ હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>	 <p>દહ હ શ દ એ</p> <p>સંખ્યા :</p>

◆ યોગ્ય જોડી લગાડ.

સાત હજાર છસો બેતાળીસ	ત્રણ હજાર નવસો છયાસી	સાઈઠ હજાર બસો ચાર	નવ હજાર એક	બે હજાર એકસો પાંત્રીસ
-------------------------	-------------------------	----------------------	------------	--------------------------

૯,૦૦૧	૬૦,૨૦૪	૭,૬૪૨	૨,૧૩૫	૩,૯૮૬
-------	--------	-------	-------	-------

◆ ચિત્ર જોઈને આપેલી સૂચનાનુસાર કૃતિ પૂર્ણ કર.

૧) કુગ્ગા પરના અંકનો એક જ વખત ઉપયોગ કરીને વધારેમાં વધારે ચાર અંકી સંખ્યા તૈયાર કર.

૩,૪૫૨		

૨) કુગ્ગા પરના દરેક અંકનો એક જ વખત ઉપયોગ કરીને વધારેમાં વધારે પાંચ અંકી સંખ્યા તૈયાર કર.

૨૩,૪૫૬		

◆ <, >, = આ પૈકી યોગ્ય ચિહ્ન ચોકઠામાં લખ.

૧) ૫,૯૩૪ < ૬,૨૭૫

૨) ૭,૨૩૨ < ૭,૨૦૩

૩) ૯,૮૪૫ < ૮,૯૫૪

૪) ૧૮,૬૩૨ < ૧૮,૬૩૨

૫) ૭૮,૧૯૯ < ૭૮,૯૪૫

૬) ૬૫,૨૦૧ < ૫૬,૧૦૨

૭) ૯૨,૦૦૦ < ૮૮,૯૯૯

૮) ૫૧,૫૦૫ < ૫૧,૫૦૫

◆ ખાલી ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૫,૩૮૪	=	૫,૦૦૦	+	૩૦૦	+	૮૦	+	૪
૬,૦૨૫	=		+		+		+	
૮,૪૩૨	=		+		+		+	
	=	૫,૦૦૦	+	૦	+	૫૦	+	૫
	=	૩,૦૦૦	+	૦	+	૦	+	૫

◆ ચઢતા ક્રમમાં સંખ્યા લખી નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

૬,૦૦૧				
	૬,૦૦૭			
				૬,૦૧૫
૬,૦૧૬				
				૬,૦૨૫

◆ ઉતરતા ક્રમમાં સંખ્યા લખી નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

૭૫,૦૦૦		૭૪,૯૯૮		
			૭૪,૯૯૨	
	૭૪,૯૯૯			
		૭૪,૯૯૩		
				૭૪,૯૭૬

◆ નીચેની સંખ્યા વાંચ અને દરેક અંકની સ્થાનિક કિંમત લખ.

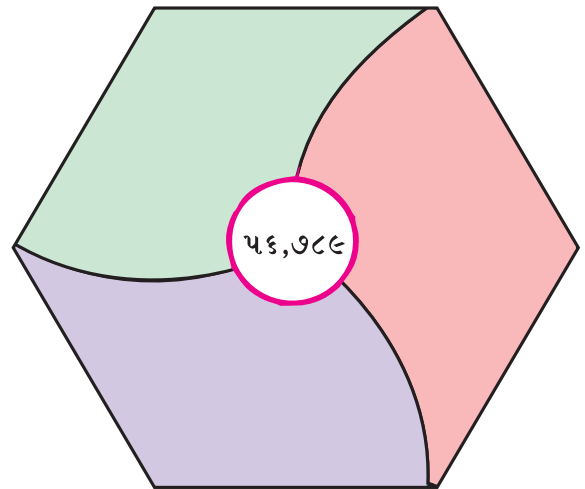
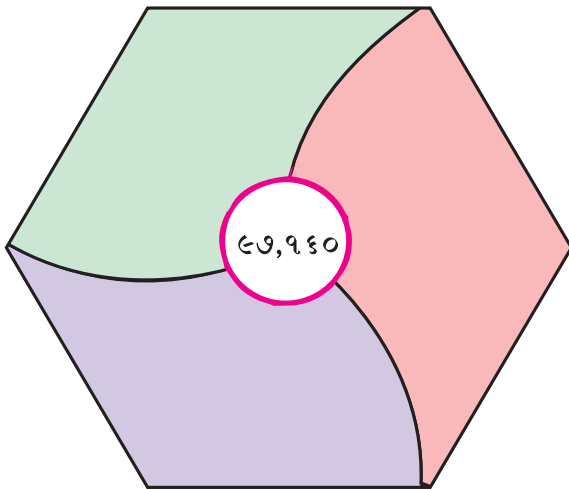
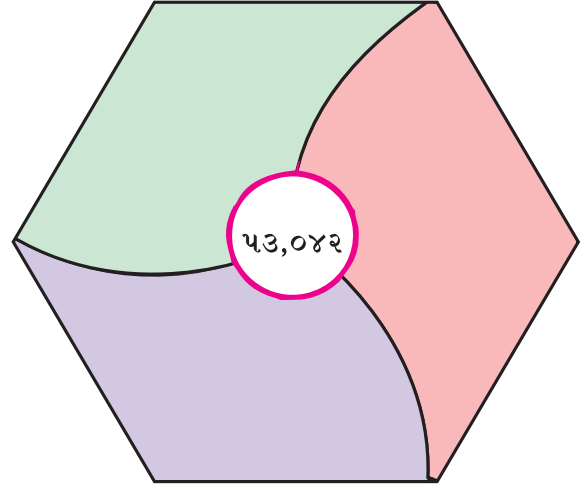
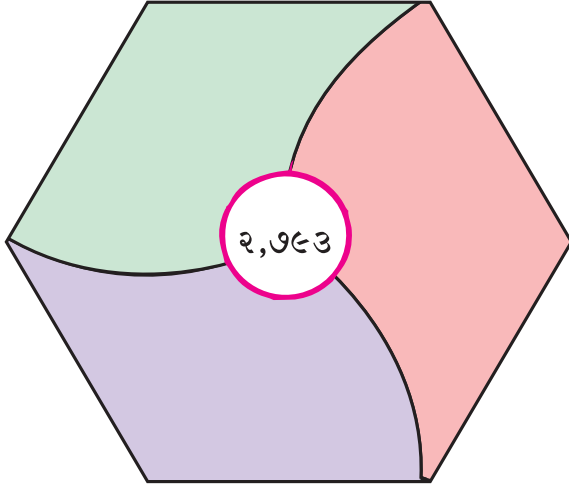
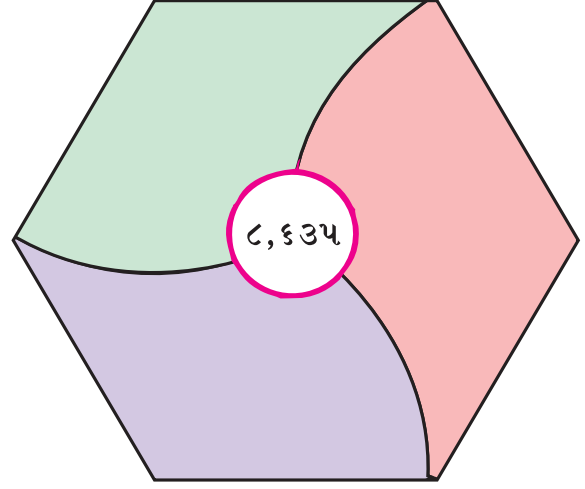
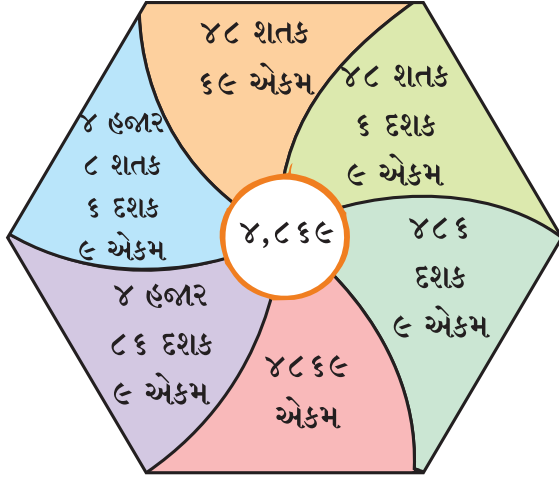
<p>૧) ૪,૩૫૨</p> <table border="1"> <tr> <td>હ</td> <td>શ</td> <td>દ</td> <td>એ</td> </tr> <tr> <td>૪</td> <td>૩</td> <td>૫</td> <td>૨</td> </tr> <tr> <td>૪,૦૦૦</td> <td>૩૦૦</td> <td>૫૦</td> <td>૨</td> </tr> </table>	હ	શ	દ	એ	૪	૩	૫	૨	૪,૦૦૦	૩૦૦	૫૦	૨	<p>૨) ૯,૮૭૬</p> <table border="1"> <tr> <td>હ</td> <td>શ</td> <td>દ</td> <td>એ</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	હ	શ	દ	એ								
હ	શ	દ	એ																						
૪	૩	૫	૨																						
૪,૦૦૦	૩૦૦	૫૦	૨																						
હ	શ	દ	એ																						
<p>૩) ૧,૫૭૦</p> <table border="1"> <tr> <td>હ</td> <td>શ</td> <td>દ</td> <td>એ</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	હ	શ	દ	એ									<p>૪) ૬,૦૯૩</p> <table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>												
હ	શ	દ	એ																						
<p>૫) ૨૩,૭૧૮</p> <table border="1"> <tr> <td>દહ</td> <td>હ</td> <td>શ</td> <td>દ</td> <td>એ</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		દહ	હ	શ	દ	એ																			
દહ	હ	શ	દ	એ																					
<p>૬) ૪૫,૦૦૧</p> <table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>																									

◆ નીચેની સંખ્યામાંના અધોરેખિત અંકની સ્થાનિક કિંમત લખ.

અ.ક.	સંખ્યા	સ્થાનિક કિંમત
૧.	૯,૭ <u>૮</u> ૫	૭૦૦
૨.	૬,૦ <u>૪</u> ૩	
૩.	૭૭,૭ <u>૦</u> ૭	
૪.	૪૫,૬ <u>૮</u> ૭	
૫.	૨,૦ <u>૦</u> ૯	

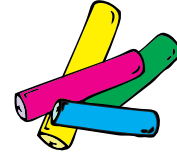

- ◆ પહેલા ચિત્રમાં એક જ સંખ્યા જુદાં જુદાં રૂપમાં લખેલી છે, તે પ્રમાણે અન્ય સંખ્યા જુદાં જુદાં રૂપમાં લખ.

◆ આપેલી સંખ્યા નીચે આપેલા કોઠામાંથી શોધ અને રંગ.

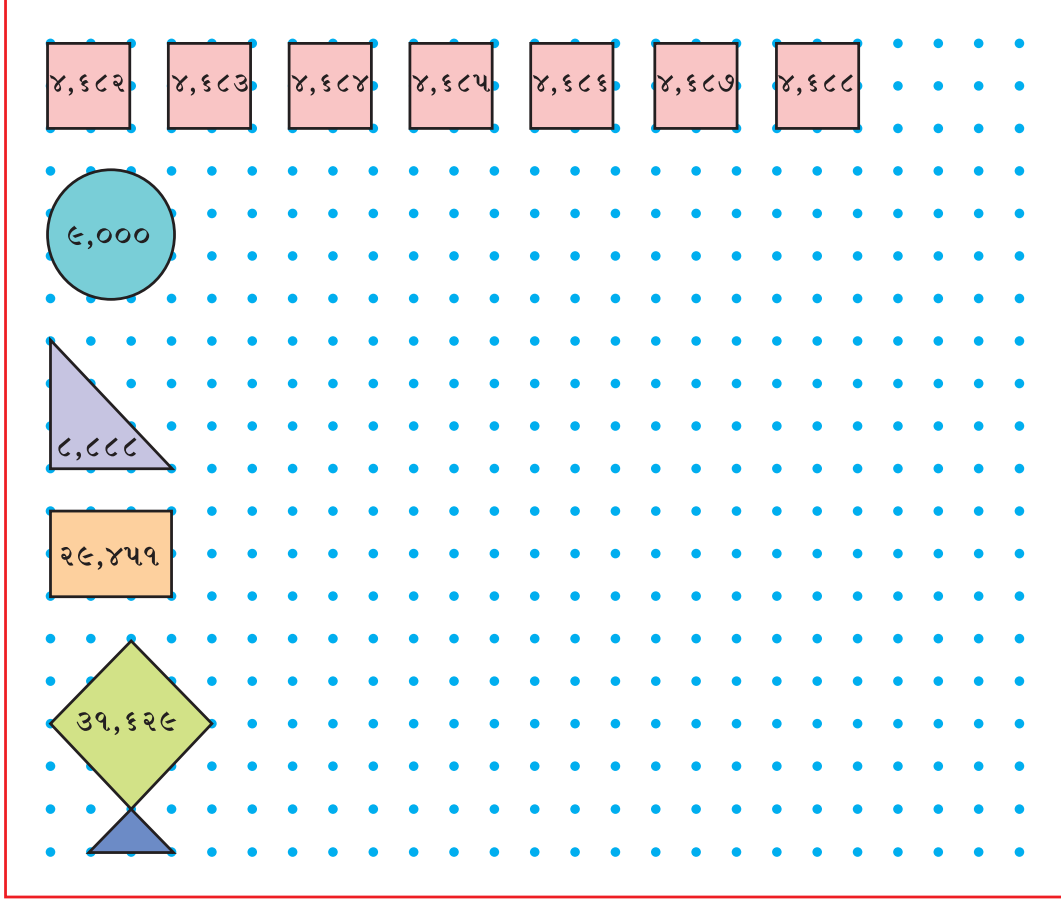
ગુલાબી	લીલો	વાદળી	પીળો
નવ હજાર સાતસો ચુમાંબીસ	તેતાબીસ	છ હજાર ત્રણસો ચોત્રીસ	નેવું હજાર નવસો એક
આઠસોદશ	છસો નવ્વાણું	ત્રણ હજાર નવસો છપ્પન	ત્રણ હજાર ચારશો એક્યાશી
ત્રણ હજાર સાતસો એકસઠ	પંચાવન છ હજાર ત્રણસો તેતાબીસ	ઓગણસિત્તેર	સાતસો એકત્રીસ
એકસો એંસી	છ હજાર ત્રણસો તેતાબીસ	એકસો અઠાવન	આઠસો અઠ્યાંસી
૭ દશક ૯ એકમ	૫ શતક ૧૫ એકમ	૨૦ હજાર ૨ શતક ૨ દશક ૧ એકમ	૪ હજાર ૭ શતક ૨૧ એકમ
૮ દશહજાર ૭ દશક ૪ શતક ૮ એકમ	૬ હજાર ૪ શતક ૪ દશક ૮ એકમ	૫ શતક ૪૮ એકમ	૩ શતક ૧ દશક ૭ એકમ
૯૦૦૦ + ૬૦૦ + ૪૦ + ૪	૧૦૦૦૦ + ૧૦૦૦ + ૧૦૦ + ૧	૭૦૦ + ૧૦ + ૨	૫૦૦૦ + ૬૦૦ + ૬૦ + ૬
૨૦૦૦ + ૪૦૦ + ૬૦ + ૮	૮૮૦૦ + ૨૧	૭૦ + ૬	૩૦ + ૧
૬ + ૫૦ + ૫૦૦ + ૫૦૦૦	૯૦૦ + ૨૦ + ૨		
૯૦૦ + ૯	૧૦૦ + ૧		

◆ સંખ્યાના ચોકઠા રંગ.

૯,૬૪૪	૩,૪૮૧	૯૨૨	૫૧૫	૮૮૮	૬,૩૪૩
૬,૩૩૪	૫,૫૫૬	૪,૭૨૧	૫,૬૬૬	૧૦૧	૨૦,૨૨૧
૮૨,૪૭૮	૧૫૮	૮૧૦	૪૩	૩,૯૫૬	૯૦૯
૨,૪૬૮	૭૬	૧૧,૧૦૧	૭૧	૭૧૨	૩,૭૬૧
૫૪૮	૮,૮૨૧	૩૧	૯૦,૯૦૧	૯,૭૪૪	૬૯
૬૯૯	૭૩૧	૫૫	૬,૪૪૮	૩૧૭	૧૮૦

- ◆ ટપકાંવાળા કાગળ પર દર્શાવ્યાપ્રમાણે ભૌમિતિક આકાર દોર. દરેક પહેલા આકારમાંની સંખ્યાની તરતની આગળની ક્રમવાર સંખ્યા તે પછીના આકારમાં લખ.

- ◆ આપેલી સંખ્યાની તરતની પાછલી સંખ્યા અને તરતની આગલી સંખ્યા લખ.

તરતની પાછલી સંખ્યા	સંખ્યા	તરતની આગલી સંખ્યા
૧,૩૬૪	૧,૩૬૫	૧,૩૬૬
	૪,૨૮૭	
	૫,૯૦૦	
	૬,૦૩૯	
	૯૪,૩૧૭	

◆ નીચેનો કોઠો (તકતો) પૂર્ણ કર.

અ.ક.	સંખ્યા	નાની સંખ્યા	મોટી સંખ્યા
૧.	૮,૪૩૭ , ૪,૩૨૯	૪,૩૨૯	૮,૪૩૭
૨.	૬,૦૪૩ , ૬,૩૮૫		
૩.	૯,૩૮૧ , ૬,૨૧૮		
૪.	૭,૦૬૦ , ૭,૬૯૦		
૫.	૪,૪૪૪ , ૪૦,૦૦૦		
૬.	૩૭,૯૨૫ , ૩૦,૯૭૮		

◆ કેલક્યુલેટર પરના અંક વાપરીને ચાર અંકી સંખ્યા તૈયાર કર અને તેમાંની નાનામાં નાની અને મોટામાં મોટી સંખ્યા લખ.

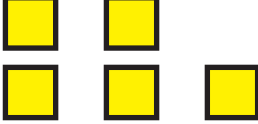

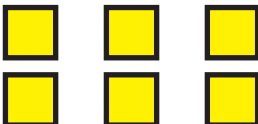
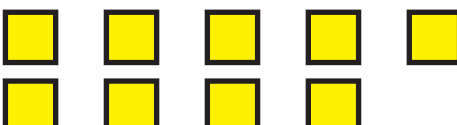
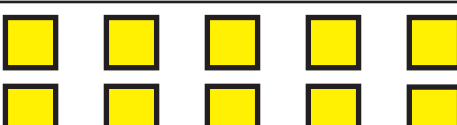
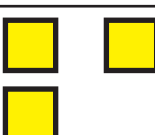

અ.ક.	તૈયાર થનારી સંખ્યા	નાની સંખ્યા	મોટી સંખ્યા
૧.	૧,૧૪૭, ૧,૪૪૭, ૪,૧૧૭, ૪,૪૭૧, ૭,૭૪૧, ૭,૭૧૪, ૭,૪૧૧	૧૧૪૭	૭૭૪૧
૨.			
૩.			

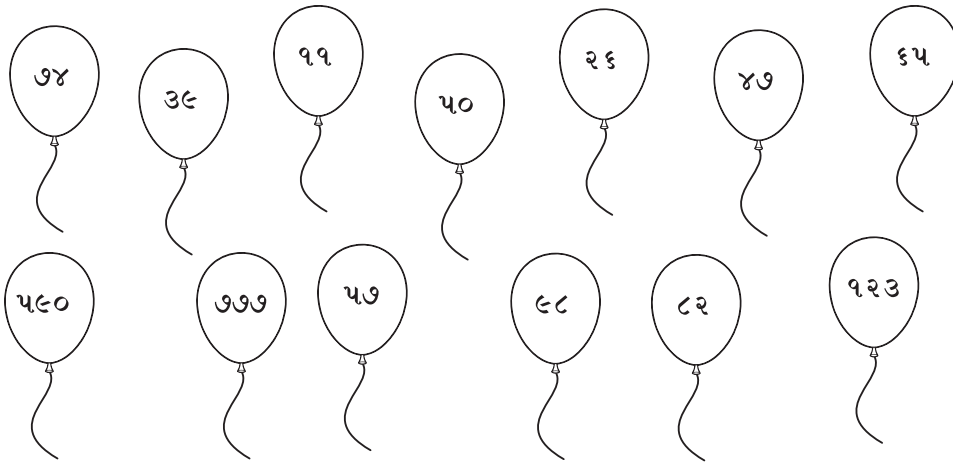
◆ નીચેની સંખ્યા વાંચ અને ચઢતા અને ઉતરતા ક્રમમાં લખ.

સંખ્યા	ચઢતો ક્રમ	ઉતરતો ક્રમ
૬,૪૨૮, ૬,૭૨૪, ૬,૨૪૫		
૨,૭૦૦, ૨,૦૦૭, ૨,૦૭૦,		
૫,૫૫૫, ૫,૦૦૮, ૫૦,૫૫૦		
૯૪,૧૩૯, ૫,૮૨૪, ૩૧,૬૯૭		
૪૨,૩૫૬, ૫૯,૬૬૭, ૨૪,૭૯૬		

◆ કોઠો પૂર્ણ કર.

ચિત્ર	સંખ્યા	સમ	વિષમ
	૫	-	✓
			
			
			
			
			
			

◆ સમ સંખ્યાવાળા કુગ્ગા પીળા રંગ વડે અને વિષમ સંખ્યાવાળા કુગ્ગા લાલ રંગ વડે રંગ.

◆ ખાલી ચોકઠામાં ક્રમવાર વિષમ સંખ્યા લખ.

૧	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	૯	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	૧૭	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
૨૫	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	૪૧	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	૫૫	<input type="text"/>	<input type="text"/>
૬૧	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	૭૧

◆ આપણને આંતરરાષ્ટ્રીય સંખ્યા ચિહ્ન ક્યાં ક્યાં જોવા મળે છે તેની યાદી તૈયાર કર.

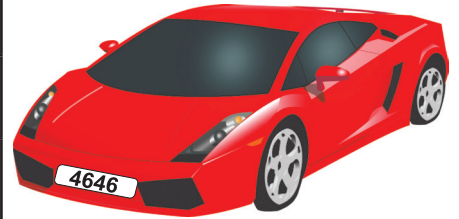
ઘડિયાળ,

.....

◆ આજુબાજુમાં અથવા રસ્તે જતાં તમે જોયેલાં બે પૈડાંવાળાં અને ચાર પૈડાંવાળાં વાહનોની નંબર પ્લેટ પરની સંખ્યા આંતરરાષ્ટ્રીય અને દેવનાગરી સંખ્યા ચિહ્નમાં લખ.

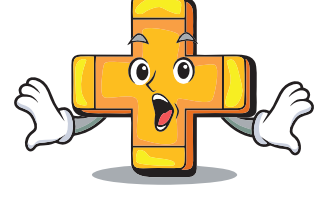
બે પૈડાંવાળાં અને ચાર પૈડાંવાળાં વાહનોની નંબર પ્લેટ પરની સંખ્યા

આંતરરાષ્ટ્રીય સંખ્યા ચિહ્નમાં	દેવનાગરી સંખ્યા ચિહ્નમાં
4646	૪૬૪૬
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

□□□

૩. સરવાળા કરીએ

◆ સરવાળા કર.

		૮૬૯ + ૪૫૬				૪૫૦૬ + ૩૯૨				૬૭૯૧ + ૩૦૦૯			
	+	હ	શ	દ	એ	હ	શ	દ	એ	હ	શ	દ	એ
		૧	૧	૧									
			૮	૬	૯								
			૪	૫	૬								
		૧	૩	૨	૫								
		૩૦૮૮ + ૫૦૦૧				૭૦૭૬ + ૨૭૦૧				૨૦૯૮ + ૪૯૦૩			
	+	હ	શ	દ	એ	હ	શ	દ	એ	હ	શ	દ	એ

◆ ઉકેલ.

૧) ૩ દશક ૪ એકમ + ૫ શતક ૬ દશક ૨ એકમ = ૫ શતક ૯ દશક ૬ એકમ

૨) ૬ હજાર ૭ શતક ૦ દશક ૫ એકમ + ૪ હજાર ૦ શતક ૬ દશક ૪ એકમ =

.....

૩) ૯ હજાર ૩ શતક ૪ દશક ૨ એકમ + ૮ હજાર ૪ શતક ૫ દશક ૭ એકમ =

.....

◆ ઉકેલ.

૧) સુધાને ૨૪૫૬ રૂપિયાની સાડી અને ૧૩૨૩ રૂપિયાનો ટ્રેસ ખરીદવો હશે તો તેને કુલ કેટલા રૂપિયા જોઈશે?

૧. કઈ માહિતી આપી છે?	સુધાને ૨૪૫૬ રૂપિયાની સાડી અને ૧૩૨૩ રૂપિયાનો ટ્રેસ
૨. શું પૂછ્યું છે ?	સુધાને કુલ કેટલા રૂપિયા જોઈશે ?
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?	સરવાળો

હ	શ	દ	એ

૨) ઈરાએ ૮૭૫ રૂપિયાની ઈસ્રી અને ૧,૦૪૨ રૂપિયાનો પંખો લીધો, તો તેણે કુલ કેટલા રૂપિયાની ખરીદી કરી?

૧. કઈ માહિતી આપેલી છે?	
૨. શું પૂછ્યું છે?	
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?	

હ	શ	દ	એ

૩) એક વાંચનાલયમાં ૨,૪૩૦ પુસ્તકો છે. આ વર્ષે તેમણે ૭૨૫ પુસ્તકો વેચાતાં લીધા. તો વાંચનાલયમાં કુલ કેટલાં પુસ્તકો થયા ?

૧. કઈ માહિતી આપેલી છે ?	
૨. શું પૂછ્યું છે?	
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?	

હ	શ	દ	એ

◆ નીચેના ઉદાહરણોમાંના ખાલી ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

હ	શ	દ	એ
+		૩	૩
	૪	૦	૫
	૭	૩	૮

હ	શ	દ	એ
+		૭	૫
	૧	૪	૨
	૨	૮	૭

હ	શ	દ	એ
૧			
૪	૫		
૨	૬	૪	૦
૭	૧	૪	૬

હ	શ	દ	એ
૧	૧	૧	
+	૭	૫	૯
		૦	૮
	૯	૩	૭

હ	શ	દ	એ
૧	૧		
+			
	૩	૬	૫
	૮	૨	૮

હ	શ	દ	એ
	૧		
+	૬	૦	૫
			૦
	૯	૧	૩

◆ નીચેનો કોયડો ઉકેલ.

		૬૬૩ + ૪૭૫	૯૫૪ + ૮૫૧	
		↓	↓	
૬૬૪ + ૪૫૨	→	૧		૬
		*	૮	*
૫૬૪ + ૭૪૩	→	૧		૭
		*		*

◆ આડી માંડણીથી સરવાળો કર.

		દશ હજાર	હજાર	શતક	દશક	એકમ
૪૮૨ + ૩૬૨	⇒	૦	૦	૮	૪	૪
૬૭૫ + ૫૨૩	⇒	૦	૧			
૭૦૫ + ૫૮૪	⇒			૨		
૫૧૮ + ૧૦૯૨	⇒		૧		૧	
૭૯૦૬ + ૯૫	⇒				૦	૧
૮૦૭૬ + ૩૭૫૨	⇒	૧	૧			

◆ કોયડો ઉકેલ.

$$\begin{array}{r} 1) \quad \square \quad 9 \quad 2 \\ + \quad 3 \quad \square \quad 6 \\ \hline 4 \quad 9 \quad \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2) \quad 3 \quad 9 \quad 2 \\ + \quad \square \quad 4 \quad \square \\ \hline 4 \quad \square \quad 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3) \quad 4 \quad \square \quad \square \\ + \quad 3 \quad 6 \quad \square \\ \hline \square \quad 6 \quad 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4) \quad 6 \quad 4 \quad \square \\ + \quad 1 \quad \square \quad 2 \\ \hline \square \quad 4 \quad 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5) \quad 2 \quad \square \quad 4 \quad 6 \\ + \quad \square \quad 2 \quad \square \quad 1 \\ \hline 6 \quad 4 \quad 6 \quad 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6) \quad 1 \quad \square \quad \square \quad 2 \\ + \quad \square \quad 2 \quad 9 \quad \square \\ \hline 2 \quad 2 \quad 2 \quad 2 \end{array}$$

◆ નીચેના સરવાળા કર.

૧) છસો નવ + ચારસો

૨) નવ્વાણું હજાર ત્રણ + આઠસો પંદર

૩) સત્તર હજાર બસો પાંચમાં છ હજાર ત્રણસો ઉમેર.

૪) નવસો નવ્વાણુંમાં નવ હજાર નવસો નવ્વાણું ઉમેર.

◆ ૧ થી ૬ માંના દરેક અંકનો એકજ વખત ઉપયોગ કરી નાનામાં નાનો અને મોટામાં મોટો સરવાળો લખ.

નાનામાં નાનો સરવાળો

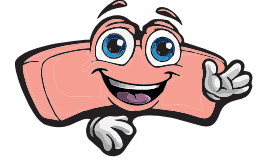
	□	□	□
+	□	□	□
<hr/>			
	□	□	□

મોટામાં મોટો સરવાળો

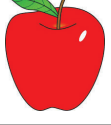

	□	□	□	
+	□	□	□	
<hr/>				
	□	□	□	□

□□□

૪. બાદબાકી કરીએ

◆ આપેલા સાંકેતિક ચિહ્નોની સંખ્યા ધ્યાનમાં રાખી ઉદાહરણના ઉકેલ શોધ.

 = ૬૮	 = ૮૪	 = ૪૯	 =	 =
--	--	--	---	--

	-		=	
	-		=	
	-		=	<input type="text"/>
	-		=	<input type="text"/>

◆ બાદબાકી કર.

$$૯૮૭ - ૫૬૫$$

	હ	શ	દ	એ
-		૯	૮	૭
		૫	૬	૫
		૪	૨	૨

$$૭૬૪૮ - ૩૮૬૨$$

	હ	શ	દ	એ
-				

$$૬૦૩૭ - ૨૭૨૮$$

	હ	શ	દ	એ
-				

$$૬૫૨૩ - ૨૮૬૯$$

	હ	શ	દ	એ
-				

$$૯૦૫૬ - ૪૧૭૦$$

	હ	શ	દ	એ
-				

$$૨૦૦૦ - ૧૯૯૯$$

	હ	શ	દ	એ
-				

કરીએ દોસ્તી ગણિતની : કાર્યપુસ્તિકા - ધોરણ ચોથું : ૨૩

◆ ઉકેલ.

અ) ૪ શતક ૩ દશક ૬ એકમ - ૪ શતક ૨ દશક ૨ એકમ =

.....

આ) ૭ હજાર ૪ શતક ૮ દશક - ૫ હજાર ૦ શતક ૪ દશક ૪ એકમ =

.....

ઇ) ૯ હજાર ૦ શતક ૫ દશક ૯ એકમ - ૮ હજાર ૦ શતક ૧ દશક એકમ =

.....

◆ નીચેના દાખલા ગણ.

૧) પારસે ૭૭૫ રૂપિયાનો એક ગણવેશ અને ૬૪૫ રૂપિયાનું દફતર ખરીદ્યું, તો તેણે દફતર કરતાં ગણવેશનો કેટલો વધારે ખર્ચ કર્યો ?

૧. કઈ માહિતી આપેલી છે ?	
૨. શું પૂછ્યું છે ?	
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?	

હ	શ	દ	એ

૨) એક ગોદામમાં ૨, ૯૧૫ ગુણી રાખી શકાય છે, હાલમાં ગોદામમાં ૪૨૭ ગુણી છે, તો હજી કેટલી ગુણી ગોદામમાં રાખી શકાશે?

૧. કઈ માહિતી આપેલી છે ?	
૨. શું પૂછ્યું છે ?	
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?	

હ	શ	દ	એ

૩) જિલ્લા પરિષદ, આનેવાડી શાળામાં વર્ષ ૨૦૨૧ માં ધોરણ ૪ ના વિદ્યાર્થીઓએ ૭૫૮૪ બી જમા કર્યા હતા. તે પૈકી ૫,૬૩૫ બી જાંબુના હતા. અને બીજા વધેલા બી સીતાફળના હતા. તો સીતાફળના કેટલા બી હતા?

૧. કઈ માહિતી આપેલી છે ?	
૨. શું પૂછ્યું છે ?	
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?	

હ	શ	દ	એ

◆ નીચેના ઉદાહરણોમાં ખાલી ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

હ	શ	દ	એ
-			
	૮	૫	૮
	૩	૨	૪
	૫	૩	૪

હ	શ	દ	એ
-			
	૫	૪	૬
	૨		૨
	૩	૩	૯
	૫	૫	૫

હ	શ	દ	એ
-			
	૬	૮	૩
		૭	૦
	૩	૨	૬

હ	શ	દ	એ
-			
		૦	૯
	૪	૮	૩
	૧	૯	૬

◆ ઊભી માંડણી કરી બાદબાકી કર.

૧) ૭૮૨ - ૬૬૩

૨) ૬,૩૮૭ - ૩,૮૭૩

૩) ૭,૦૦૪ - ૨,૦૨૧

૪) ૫,૩૩૧ - ૩,૭૬૨

૫) ૮,૧૭૩ - ૪૬૩૨

૬) ૯,૭૪૫ - ૮૯

◆ ખાલી ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૧)
$$\begin{array}{r} ૭ \quad \square \quad ૩ \quad ૨ \\ - ૨ \quad ૨ \quad ૧ \quad ૫ \\ \hline \square \quad ૧ \quad \square \quad ૭ \end{array}$$

૨)
$$\begin{array}{r} ૫ \quad ૪ \quad \square \quad ૨ \\ - ૩ \quad \square \quad ૭ \quad ૧ \\ \hline ૨ \quad ૦ \quad ૨ \quad \square \end{array}$$

૩)
$$\begin{array}{r} ૯ \quad \square \quad ૯ \quad ૯ \\ - \square \quad ૭ \quad ૬ \quad \square \\ \hline \square \quad ૨ \quad \square \quad ૪ \end{array}$$

૪)
$$\begin{array}{r} ૮ \quad ૭ \quad ૬ \quad ૫ \\ - ૧ \quad \square \quad ૩ \quad \square \\ \hline ૬ \quad ૯ \quad \square \quad ૧ \end{array}$$

◆ ઉકેલ.

૧)

દહ	હ	શ	દ	એ
૫	૩	૮	૫	૧
૩	૧	૨	૩	૬

૨)

દહ	હ	શ	દ	એ
૩	૫	૪	૦	૫
૧	૨	૬	૬	૨

૩)

દહ	હ	શ	દ	એ
૩	૪	૫	૬	૦
૨	૨	૯	૭	૫

૪)

દહ	હ	શ	દ	એ
૬	૦	૦	૦	૦
૩	૨	૦	૦	૦

૫)

દહ	હ	શ	દ	એ
૫	૪	૩	૫	૦
૧	૪	૬	૬	૯

૬)

દહ	હ	શ	દ	એ
૮	૦	૦	૦	૦
૭	૫	૩	૫	૬

૭)

દહ	હ	શ	દ	એ
૬	૫	૪	૭	૦
૩	૭	૭	૭	૬

૮)

દહ	હ	શ	દ	એ
૫	૫	૫	૪	૫
૨	૩	૭	૭	૬

૯)

દહ	હ	શ	દ	એ
૯	૦	૦	૦	૦
૨	૩	૫	૬	૬

૧૦)

દહ	હ	શ	દ	એ
૮	૮	૮	૮	૮
૫	૯	૦	૯	૯

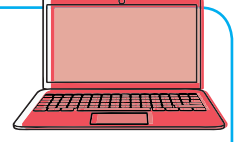
◆ ઉકેલ.

૧) ચૂંટણીમાં ૪૫,૫૦૩ લોકોએ મતદાન કર્યું. તે પૈકી ૨૨,૬૩૩ પુરૂષો હતા અને બાકીની સ્ત્રીઓ હતી તો મતદાન કરનારી સ્ત્રીઓની સંખ્યા કેટલી?

Blank space for the answer to question 1.

૨) મનિષાએ ૩૫,૬૦૦ રૂપિયાનું લેપટોપ ખરીદ્યું, તેણે દુકાનદારને ૩૬,૦૦૦ રૂપિયા આપ્યા, તો દુકાનદારે તેને કેટલા રૂપિયા પાછા આપ્યા ?

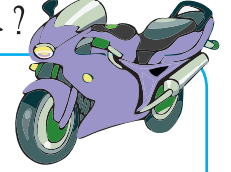
Blank space for the answer to question 2.

૩) રમાએ ૧૫ કિલોમીટર પ્રવાસ કર્યો. તે પૈકી ૫૩૮ મીટર પગે ચાલી. અને બાકીનો પ્રવાસ કારથી કર્યો. તો તેણે કારથી કેટલા મીટર પ્રવાસ કર્યો ?

Blank space for the answer to question 3.

૪) ગૌરવે ૯૦,૫૦૦ રૂપિયામાં લીધેલી મોટર સાઈકલ ૭૫,૩૦૦ રૂપિયામાં વેચી, તો કેટલા ઓછા ભાવે તેને મોટરસાઈકલ વેચવી પડી ?

Blank space for the answer to question 4.

૫) જોસેફએ ૫૬,૫૦૦ રૂપિયામાં સોફા અને ૪૫,૩૬૦ રૂપિયામાં ટી.વી.ની ખરીદી કરી. તો ટી.વી. કરતાં સોફા પર તેણે કેટલો ખર્ચ વધારે કર્યો?

Blank space for the answer to question 5.

૬) સંગીતા પાસે ૭૮,૮૫૦ રૂપિયા હતા. તેણે ૬૫,૨૦૦ રૂપિયા બેંકમાં ભર્યા, તો તેની પાસે કેટલી રકમ બાકી રહી ?

Blank space for the answer to question 6.

- ◆ સરવાળો અને બાદબાકી કર. જે ઝાડ પરના ઉદાહરણના ઉત્તરમાં શતક સ્થાને ૩ અંક હોય ફક્ત એ માર્ગે રીંછને તેની ગુફા સુધી જવા માટે મદદ કર.

A maze-like path is formed by green outlines of trees and bushes. Each tree contains a math problem. The path starts from the bear and ends at a cave labeled 'ગુફા' (Gufa). The math problems are:

- Tree 1:
$$\begin{array}{r} ૬,૮૭૫ \\ + ૧,૪૩૬ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 2:
$$\begin{array}{r} ૫,૮૪૭ \\ - ૧,૪૬૫ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 3:
$$\begin{array}{r} ૭,૨૭૯ \\ + ૨,૦૪૫ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 4:
$$\begin{array}{r} ૩,૬૪૬ \\ - ૧,૨૫૭ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 5:
$$\begin{array}{r} ૧,૪૮૬ \\ + ૧,૩૫૨ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 6:
$$\begin{array}{r} ૪,૯૭૮ \\ + ૨,૩૬૪ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 7:
$$\begin{array}{r} ૯,૫૨૭ \\ - ૨,૧૯૬ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 8:
$$\begin{array}{r} ૪,૮૬૬ \\ + ૨,૫૦૯ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 9:
$$\begin{array}{r} ૩,૭૪૫ \\ - ૧,૪૮૬ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 10:
$$\begin{array}{r} ૭,૪૭૦ \\ + ૨,૨૮૯ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 11:
$$\begin{array}{r} ૬,૦૪૦ \\ - ૨,૬૬૧ \\ \hline \end{array}$$
- Tree 12:
$$\begin{array}{r} ૬,૫૭૯ \\ - ૫,૯૪૬ \\ \hline \end{array}$$

The cave is located at the bottom right of the maze, with a sign that says 'ગુફા' (Gufa). There are several colorful flowers scattered along the path.

પ. સમજી લઈએ ગુણાકાર

◆ નીચેના ઉદાહરણો ઉકેલ.

૧) ૫૪×૧૪

×	૫૦	૪	
૧૦	૫૦૦	૪૦	
૪	૨૦૦	૧૬	
			૫૦૦ + ૨૦૦ + ૪૦ + ૧૬ ----- ૭૫૬
૫૪ × ૧૪ = ૭૫૬			

૨) ૬૫×૧૧

×	૬૦	૫	
૧૦			
૧			

૩) ૬૨૫×૫

×				

૪) ૮૦૧×૯

×				

૫) ૯૦૦×૧૫

×				

૬) ૭૮૨×૪૬

×				

૭) ૫૬૩×૧૩

×				

૮) ૬૩૫×૩૪

×				

◆ નીચેના ઉદાહરણો ઉકેલ.

૧)

	દહ	હ	શ	દ	એ
×			૨	૦	૫
			૫	૧	
+			૨	૦	૫
	૧	૦	૨	૫	૦
	૧	૦	૪	૫	૫

૨)

	દહ	હ	શ	દ	એ
×			૪	૬	૦
			૩	૯	

૩) પર્યટન જવા માટે દરેક વિદ્યાર્થીનો ૫૫૦ રૂા ખર્ચ છે, તો શાળાના ૪૦ વિદ્યાર્થીઓનો પર્યટનનો કુલ કેટલો ખર્ચ થશે ?

૪) પાણી બચત સર્વેક્ષણ માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ ૨૧ ઘરની મુલાકાત લેવાની હતી; જો શાળાના ૧૫૯ વિદ્યાર્થી આ સર્વેક્ષણ પૂર્ણ કરે, તો સર્વ વિદ્યાર્થીઓએ મળીને ગામના કુલ કેટલા ઘરોનું સર્વેક્ષણ કર્યું ?

- ◆ ૩ , ૪ , ૫ , ૬ , ૭ આ દરેક અંક એક જ વખત વાપરીને કોઈપણ બે અંકી અને ત્રણ અંકી સંખ્યા તૈયાર કર અને તૈયાર કરેલી સંખ્યાઓનો ગુણાકાર કર.

તૈયાર કરેલી બે અંકી સંખ્યા	
તૈયાર કરેલી ત્રણ અંકી સંખ્યા	

૧)

૨)

- ◆ ઉકેલ.

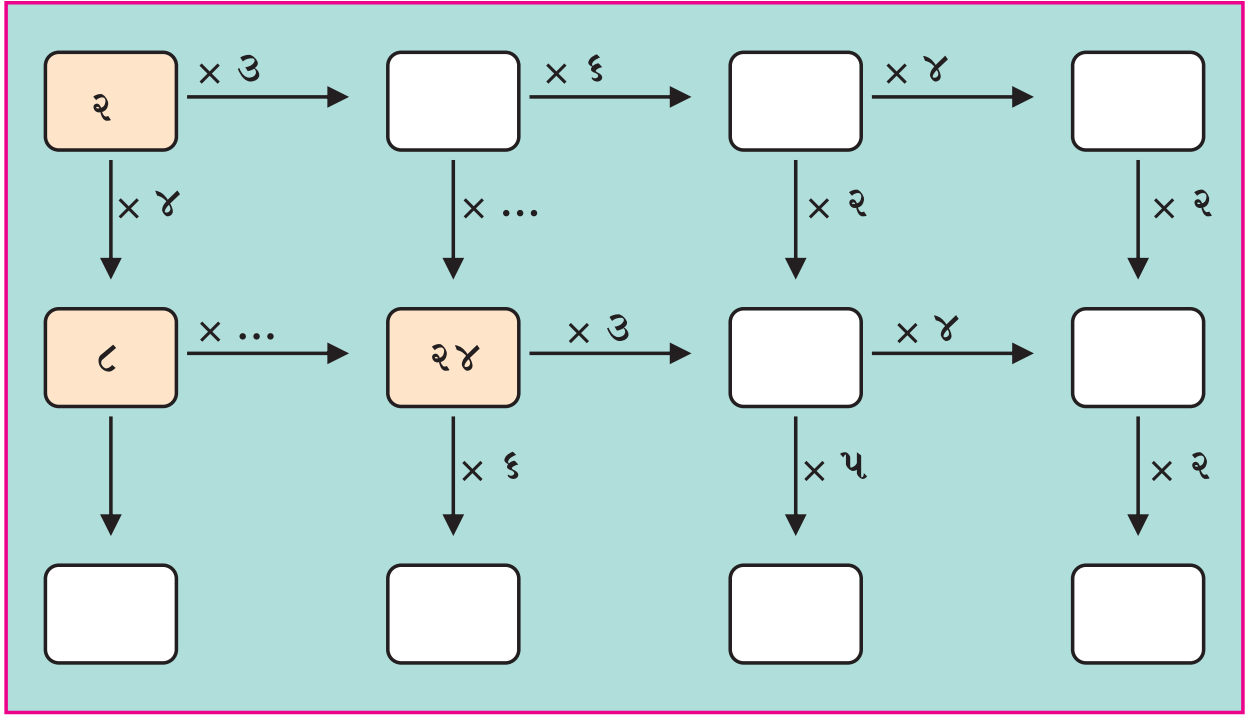
૧) ૪૦૯×૬૫

૨) ૪૮૫×૩૦

૩) ૬૫૦×૫૦

૪) ૭૦૦×૮૮

◆ ઉકેલ.

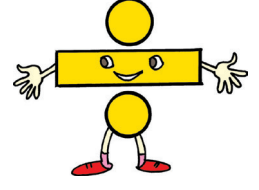
◆ ખાલી ચોક્કામાં ૧ થી ૯ વચ્ચેનો અંક એક જ વખત વાપરીને કોયડો ઉકેલ.

<input type="text"/>	\times	<input type="text"/>	\times	<input type="text"/>	$=$	૫૪
\times		\times		\times		
<input type="text"/>	\times	<input type="text"/>	\times	<input type="text"/>	$=$	૧૨૦
\times		\times		\times		
<input type="text"/>	\times	<input type="text"/>	\times	<input type="text"/>	$=$	૫૬
$=$		$=$		$=$		
૯૬		૧૮૦		૨૧		

□□□

૬. સમજી લઈએ ભાગાકાર

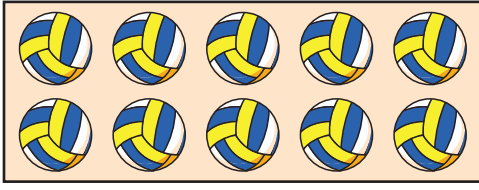

- ◆ રાજારામકાકાના બાગમાં કેટલાક છોકરાઓ રોજ ફરવા આવે છે. તેમને કાકા દર વખતે બાગના ફળો ખાવા દેતા. તે બધાને સમાન વહેંચણી કરી લેવાનું કહેતા. દર વખતે આવેલા છોકરાઓ અને તેમને આપેલા ફળો નીચે ચોકઠામાં આપ્યા છે. તે પરથી પ્રત્યેકને દર વખતે કેટલા ફળો મળશે ? સમાન વહેંચણી કરતાં કેટલા સિલ્લક રહેશે તે લખ.

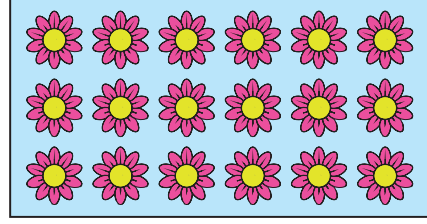
વહેંચણી કરેલા ફળો	કેટલા લોકોમાં ફળો વહેંચ્યા	પ્રત્યેકને કેટલા ફળો મળશે	સમાન વહેંચણી કરતા કેટલા ફળો સિલ્લક રહેશે.

◆ ચિત્રોની મદદથી ભાગાકારના દાખલા તૈયાર કર.

$$10 \div 5 = \boxed{}$$

$$10 \div \boxed{} = 5$$

$$\dots \div \dots = \boxed{}$$

$$\dots \div \dots = \boxed{}$$

◆ ભાગાકાર કર અને શેષ લખ.

૧) ૨૭ દડાની ૪ સમાન જૂથમાં વહેંચણી કર.

દરેક જૂથમાં કેટલા દડા હશે ? =

સમાન વહેંચણી કર્યા બાદ

બાકી રહેલા દડાની સંખ્યા =

૬ દરેકને કેટલા
૨૭ કુલ કેટલા
૨૪ કેટલા વહેંચ્યા
૦૩ વહેંચણી કર્યા બાદ વધેલા દડા

૨) એક ડબ્બામાં ૫૪ લખોટીઓ છે. દરેકને ૯ પ્રમાણે સમાન વહેંચણી કર.

કેટલા લોકોને લખોટી મળશે ? =

લખોટી વહેંચણી કર્યા બાદ સિલ્લક રહેલી લખોટીઓની સંખ્યા =

 કેટલા લોકોને
 કુલ કેટલી
 કેટલી વહેંચી
 વહેંચણી કર્યા બાદ વધશે.

૩) તારી પાસે ૭૨ રૂપિયા છે. તે રૂપિયાની ૮ મિત્રોમાં સમાન ભાગે વહેંચણી કર.

પ્રત્યેક મિત્રને કેટલા રૂપિયા મળશે ? =

પ્રત્યેક સમાન રકમ આપ્યા બાદ બાકી રહેલી રકમ =

 દરેકને કેટલા
 કુલ કેટલા
 કેટલા વહેંચ્યા
 વહેંચણી કર્યા બાદ બાકી રહેતા રૂપિયા

◆ ભાગાકાર કર. ભાજ્ય, ભાજક, ભાગાકાર અને શેષ લખ.

<p>૧) $૨૫ \div ૫$</p> <p>ભાજક... $\boxed{૫}$) $\begin{array}{r} \boxed{૫} \text{ ... ભાગાકાર} \\ \underline{\boxed{૨૫}} \text{ ... ભાજ્ય} \\ \boxed{૨૫} \\ \underline{} \\ \boxed{૦૦} \text{ શેષ} \end{array}$</p>	<p>૨) $૪૯ \div ૭$</p> <p>ભાજક... $\boxed{}$) $\begin{array}{r} \boxed{} \text{ ... ભાગાકાર} \\ \underline{} \text{ ... ભાજ્ય} \\ \\ \underline{} \\ \text{ ... શેષ} \end{array}$</p>
<p>૩) $૬૪ \div ૫$</p>	<p>૪) $૭૧ \div ૮$</p>
<p>૫) $૩૦ \div ૩$</p>	<p>૬) $૭૦ \div ૭$</p>

◆ ઉત્તરો લખ.

એક બોક્સમાં ૬ કેરીઓ સમાય છે. તો ૩૬ કેરીઓ માટે કેટલા બોક્સ જોઈએ ?

૧. કઈ માહિતી આપી છે?
૨. શું પૂછ્યું છે ?
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?
૪. કેટલા બોક્સ જોઈશે ?	

૭૨ નોટબુક ૯ છોકરાઓને સમાન ભાગે વહેંચતા, દરેક છોકરાને કેટલી નોટબુક મળશે ?

૧. કઈ માહિતી આપેલી છે?
૨. શું પૂછ્યું છે ?
૩. કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?
૪. કેટલા છોકરાઓને નોટબુક મળી.	

◆ નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

ભાજ્ય	ભાજક	ભાગાકાર	શેષ
૩૫	૭	૫	૦
૪૨	૬		૦
૫૭	૯		
૮૪	૮		
૭૦		૧૦	

◆ ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૧) $૫ \times ૮ = ૪૦$

$૪૦ \div \square = ૫$ $૪૦ \div \square = ૮$

૨) $૬ \times ૯ = ૫૪$

$૫૪ \div ૯ = \square$ $૫૪ \div ૬ = \square$

૩) $૮ \times ૭ = ૫૬$

$૫૬ \div \square = ૮$ $૫૬ \div \square = ૭$

૪) $૪ \times \square = ૩૬$

$૩૬ \div ૪ = \square$ $૩૬ \div ૯ = \square$

૫) $\square \times \square = ૩૦$

$૩૦ \div ૫ = \square$ $૩૦ \div ૬ = \square$

૬) $૫ \times ૧ = \square$

$૫ \div \square = ૧$ $\square \div ૧ = ૫$

◆ બે સંખ્યાઓનો ગુણાકાર ૭૨ છે, તે પેકી એક સંખ્યા ૮ હોય તો બીજી સંખ્યા કઈ ?

◆ ઉકેલ.

૧) $૬૦ \div ૬$

૨) $૪૦ \div ૨$

૩) $૮૦ \div ૪$

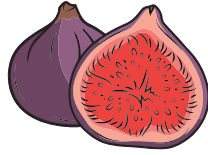
૪) $૬૦ \div ૨$

૫) $૮૦ \div ૮$

૬) $૭૦ \div ૭$

◆ નીચેના દાખલા ગણ.

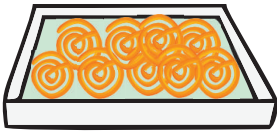
૧) ૪૨ અંજીર ૬ છોકરાઓમાં સમાન ભાગે વહેંચતા પ્રત્યેકને કેટલા અંજીર મળશે?

૨) એક ઓરડામાં ૩ પલંગ પ્રમાણે વસતિગૃહમાંના સર્વ ઓરડામાં ૨૭ પલંગ છે, તો વસતિગૃહમાં કુલ કેટલા ઓરડા છે?

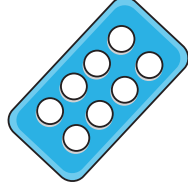

૩) પ્રત્યેક બોક્સમાં ૮ જલેબી પ્રમાણે ૪૬ જલેબીના કેટલા બોક્સ તૈયાર થશે ? કેટલી જલેબી સિલ્લક રહેશે?

૪) એક હરોળમાં ૮ છોકરા પ્રમાણે ૩૬ છોકરાઓની કેટલી હરોળ તૈયાર થશે?

પ) ૮ ગોળીઓનું એક પેકેટ એ પ્રમાણે ૬૬ ગોળીઓના કેટલા પેકેટ તૈયાર થશે ? કેટલી ગોળીઓ સિલ્લક રહેશે ?

૬) એક પેનની કિંમત ૫ રૂપિયા છે, તો ૯૫ રૂપિયામાં કેટલી પેન આવશે?

◆ થોડું મગજ કસ.

૬૦	$\div ૫$ →	□	$\div ૩$ →	□
$\div ૨$ ↓		$\div ૨$ ↓		$\div ૨$ ↓
□	$\div ૫$ →	□	$\div ૩$ →	□

૭૨	$\div ૪$ →	□	$\div ૨$ →	□
$\div ૨$ ↓		$\div ૩$ ↓		$\div ૩$ ↓
□	$\div ૬$ →	□	$\div ૨$ →	□

◆ મગજ દોડાવ.

૧૬	÷		=	૪	÷		=	૨
×		+		×		×		×
૨	+		=		÷		=	
=		=		=		=		=
	-	૮	=		÷		=	૪
÷		÷		+		-		×
૪	×		=		-		=	
=		=		=		=		=
	×		=	૩૨	÷		=	૧૬

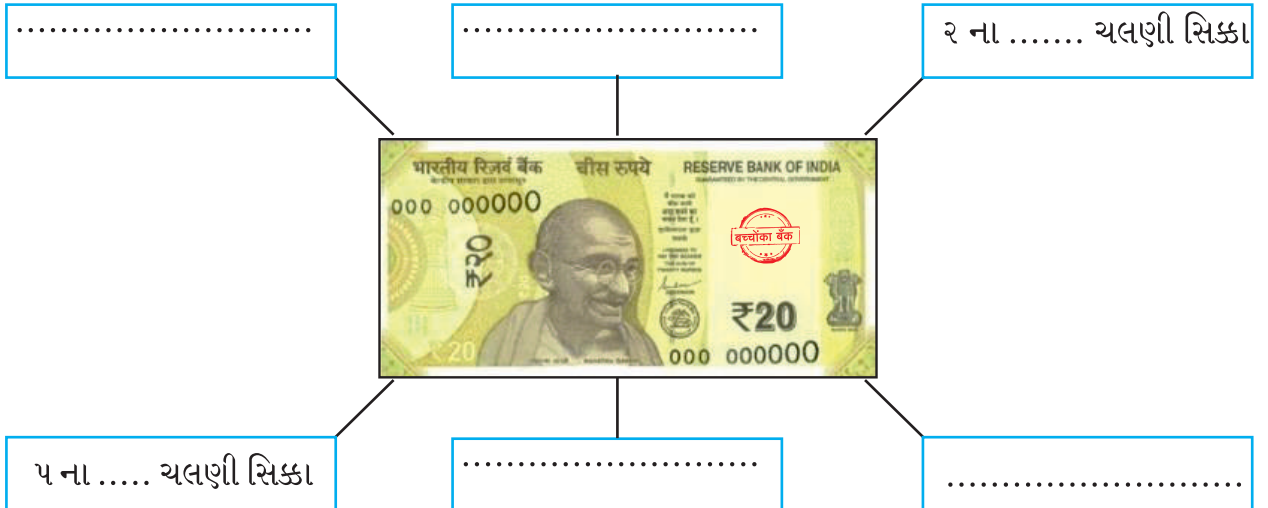

૭. ચલણી સિક્કા અને નોટોનો ઉપયોગ કરીએ

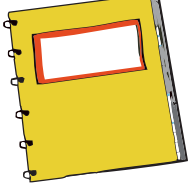
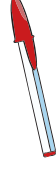
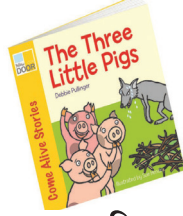

◆ ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

નોટોની સંખ્યા	રકમ
૨૦૦૦ રૂપિયાની \times ૧ નોટ =	₹
૫૦૦ રૂપિયા \times ૪ નોટો =	₹
૨૦૦ રૂપિયા \times ૬ નોટો =	₹
૧૦૦ રૂપિયા \times ૩ નોટો =	₹
૫૦ રૂપિયા \times ૫ નોટો =	₹
કુલ	₹

◆ ૨૦ રૂપિયાના છૂટાં એટલે ...

◆ સ્ટેશનરીની દુકાનમાંથી તે ખરીદેલી નીચેની વસ્તુઓનું બિલ જાતે બનાવ.

				
૫ રૂપિયા	૨૦ રૂપિયા	૭ રૂપિયા	૪૫ રૂપિયા	૩૧૫ રૂપિયા

સ્ટેશનરીની દુકાન

નામ :

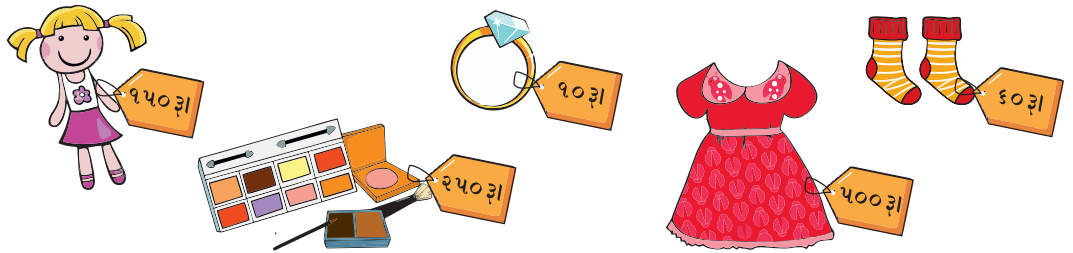
વસ્તુ	દર (રૂ.)	વસ્તુ	રૂપિયા
પેન્સિલ	૫	૫	૨૫
નોટબુક	૧૨
પેન	૬
ચોપડી	૫
સ્કૂલ બેગ	૨
કુલ

કુલ રકમ શબ્દમાં રૂપિયા :

એક વાર વેચાણ કરેલો માલ ફરી પાછો લેવામાં આવશે નહીં.
કૃપા કરી તમારી વસ્તુઓ તપાસી લેવી.

સહી

◆ શબ્દાના પાસે ૧,૦૦૦ રૂપિયા છે. નીચે આપેલી વસ્તુઓ પૈકી તે કઈ કઈ અને કેટલી વસ્તુ ખરીદી શકશે તે વસ્તુઓના નામ લખ?

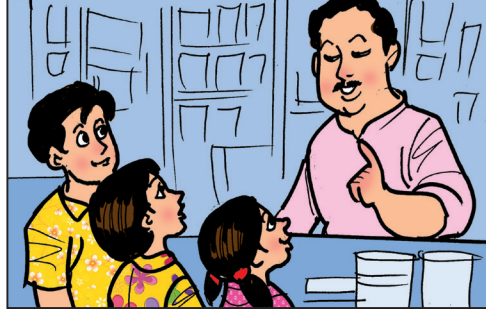
ઉદા. બે રંગપેટી = ૫૦૦ રૂ.

એક ફોક = ૫૦૦ રૂ.

.....
.....
.....

કરીએ દોસ્તી ગણિતની : કાર્યપુસ્તિકા - ધોરણ ચોથું : ૪૨

- ◆ સંજના, અબીર અને મીનુએ એક સરખા કંપાસબોક્સ દરેકના ૧૩૫ રૂપિયા દુકાનદારને આપીને ખરીદ્યા. તો નીચેની ખાલી જગ્યામાં સંખ્યા લખ.

સો રૂપિયા નોટો
વીસ રૂપિયા નોટો
પાંચ રૂપિયા નોટો

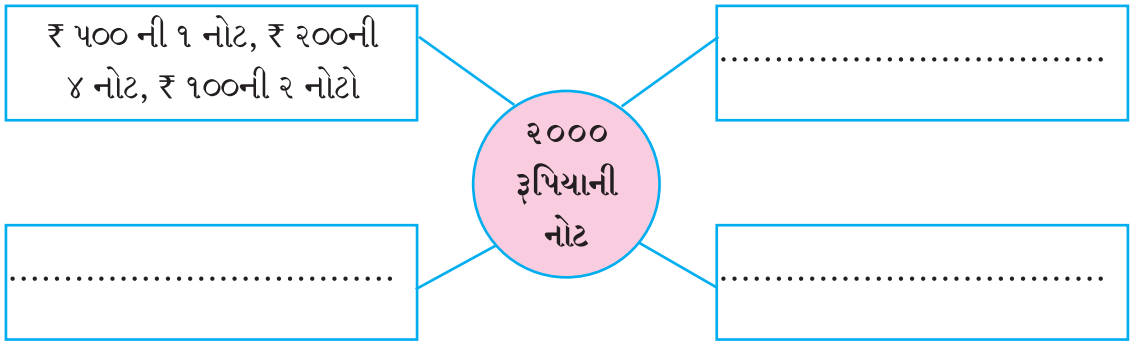

પચાસ રૂપિયા નોટો
વીસ રૂપિયા નોટો
પાંચ રૂપિયાની નોટો

વીસ રૂપિયા નોટો
દસ રૂપિયાની નોટો
પાંચ રૂપિયાની નોટો

- ◆ અજય પાસે ૨,૦૦૦ રૂપિયાની નોટ હતી. તેણે દુકાનદાર પાસે છૂટાં માંગ્યા, તો દુકાનદાર કેટલા પ્રકારે છૂટાં આપી શકશે ?

- ◆ મગજ કસ.

છોકરાઓ	પાસે રૂપિયા	કુલ નોટો	કેટલી નોટો ?
પ્રાજક્તા	૫૦૦	૧૬	
પૃથ્વીરાજ	૫૦૦	૯	

◆ ખાલી ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૨૦ રૂપિયાની ૫ નોટો

૫૦ રૂપિયાની ૨ નોટો

૧૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમત ૨૦ રૂપિયાની નોટની કિંમતના હોય છે.

૧૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમત ૫૦ રૂપિયાની નોટની કિંમતની હોય છે.

૨૦ રૂપિયાની ૨૫ નોટો

૫૦ રૂપિયાની ૧૦ નોટો

૫૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમત ૨૦ રૂપિયાની નોટની કિંમતના હોય છે.

૫૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમત ૫૦ રૂપિયાની નોટની કિંમતની હોય છે.

₹ ૫૦૦ + ₹ ૫૦૦ + ₹ ૫૦૦ + ₹ ૫૦૦

₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦

₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦ + ₹ ૨૦૦

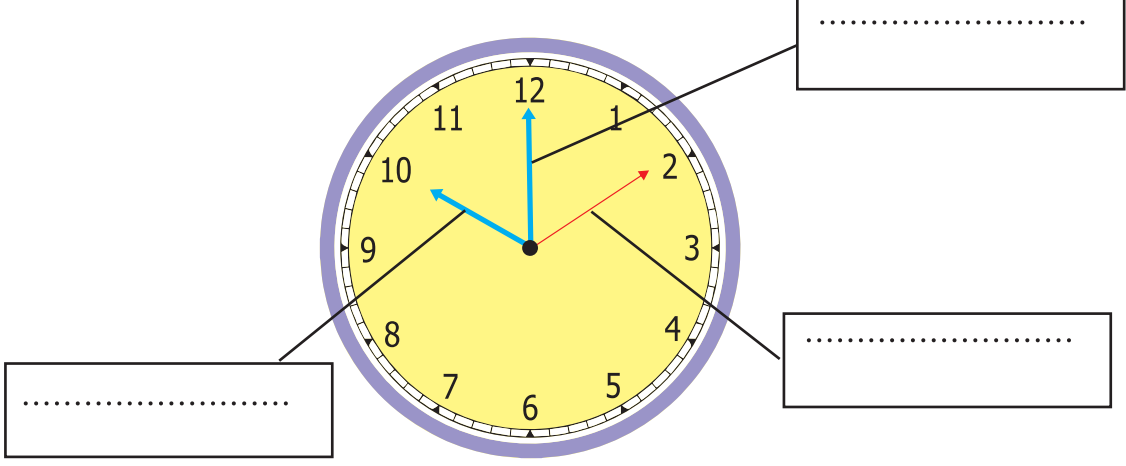
૨૦૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમત ૫૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમતના હોય છે.

૨૦૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમત ૨૦૦ રૂપિયાની નોટની કિંમતના હોય છે.

૮. સમયમાપન શીખીએ

◆ ઘડિયાળના કાંટાના નામ લખ.

◆ નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

અ.ક.	કલાક કાંટો	મિનિટ કાંટો	કેટલા વાગીને	કેટલી મિનિટ
૧)	૨ ની આગળ	૪ પર	૨ વાગીને	૨૦ મિનિટ
૨)	૪ ની આગળ	૭ પર		
૩)	૧૨ ની આગળ	૨ પર		
૪)	૧૦ ની આગળ	૮ પર		
૫)	૧ ની આગળ	૧૧ પર		

◆ કોઠો પૂર્ણ કર.

અ.ક.	કેટલા વાગીને	કેટલી મિનિટ	કલાક કાંટો	મિનિટ કાંટો
૧)	૧ વાગીને	૧૦ મિનિટ	૧ ની આગળ	૨ પર
૨)	૭ વાગીને	૫૦ મિનિટ		
૩)	૧૧ વાગીને	૩૫ મિનિટ		
૪)	૩ વાગીને	૨૦ મિનિટ		
૫)	૬ વાગીને	૫ મિનિટ		

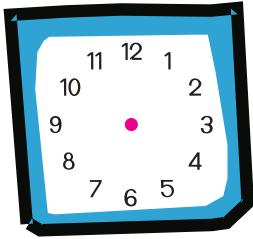
◆ કોઠો પૂર્ણ કર.

અ.ક.	કલાક કાંટો	મિનિટ કાંટો	કેટલા વાગીને	કેટલી મિનિટ	વ્યવહારિક વાચન
૧)	૨ ની આગળ	૩ પર	૨ વાગીને	૧૫ મિનિટ	સવા બે
૨)	૪ ની આગળ	૬ પર			
૩)	૧૨ ની આગળ	૯ પર			
૪)	૧૦ પર	૩ પર			
૫)	૧ ની આગળ	૯ પર			

◆ કોઠો પૂર્ણ કર.

અ.ક.	વ્યવહારિક વાચન	કલાક કાંટો	મિનિટ કાંટો	કેટલા વાગીને	કેટલી મિનિટ
૧)	સાડા ત્રણ	૩ ની આગળ	૬ પર	૩ વાગીને	૩૦ મિનિટ
૨)	પોણા નવ				
૩)	સવા ત્રણ				
૪)	સાડા છ				
૫)	પોણા દસ				

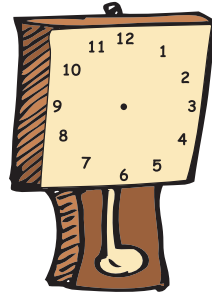
◆ દર્શાવેલો સમય ઘડિયાળામાં દર્શાવ.

૪ વાગીને ૫૫ મિનિટ

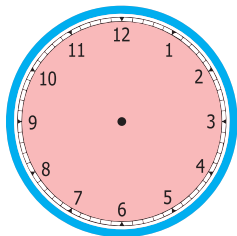
૧૧ વાગીને ૪૦ મિનિટ

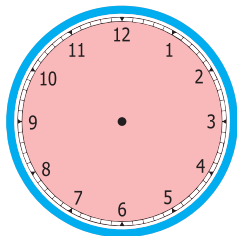
૩ વાગીને ૧૦ મિનિટ

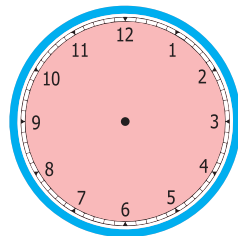
૧૨ વાગ્યા

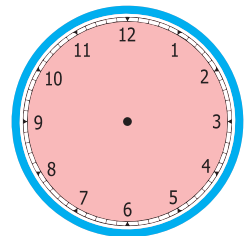
સવા

અઢી

પોણા બે

પોણો

દિનદર્શિકા

◆ દિનદર્શિકાનું નિરીક્ષણ કરી પ્રશ્નોના ઉત્તર લખ.

ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦		દિનદર્શિકા			
૨ રવિવાર		૨	૯	૧૬	૨૩
૩ સોમવાર		૩	૧૦	૧૭	૨૪
૪ મંગળવાર		૪	૧૧	૧૮	૨૫
૫ બુધવાર		૫	૧૨	૧૯	૨૬
૬ ગુરુવાર		૬	૧૩	૨૦	૨૭
૭ શુક્રવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮
૮ શનિવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯

ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૧		દિનદર્શિકા			
૨ રવિવાર		૭	૧૪	૨૧	૨૮
૩ સોમવાર	૧	૮	૧૫	૨૨	
૪ મંગળવાર	૨	૯	૧૬	૨૩	
૫ બુધવાર	૩	૧૦	૧૭	૨૪	
૬ ગુરુવાર	૪	૧૧	૧૮	૨૫	
૭ શુક્રવાર	૫	૧૨	૧૯	૨૬	
૮ શનિવાર	૬	૧૩	૨૦	૨૭	

ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦ અને ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૧ ના મહિનાનું નિરીક્ષણ કરી નીચેના પ્રશ્નના ઉત્તર લખ.

૧) ફેબ્રુઆરી મહિનાના કુલ દિવસ કયા વર્ષમાં વધારે છે?

૨) ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦ માં કયો વાર સૌથી વધારે વખત આવ્યો છે ?

૩) ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૧ માં દરેક વાર કેટલી વખત આવ્યો છે?

૪) એક જ વાર હોય તે તારીખોમાં કેટલા દિવસનો તફાવત છે?

૫) ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦માં કઈ તારીખોએ શનિવાર આવ્યો છે તે લખ.

૬) શાળામાં ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦ થી ૨૯ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૦ સુધી વિવિધ વૈજ્ઞાનિક ઉપક્રમોનું આયોજન કરાયું હતું, તો કેટલા દિવસ ઉપક્રમ અમલમાં મૂકાયા?

૭) ઉપરના પૈકી કયું વર્ષ લીપ વર્ષ છે?

◆ તારા ઘરની આ વર્ષની દિનદર્શિકાનું નિરીક્ષણ કરી નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખ.

- ૧) શાળાનું પર્યટન ૨૬ નવેમ્બરથી ૩ ડિસેમ્બર આ સમય દરમિયાન નક્કી થયું છે, તો પર્યટન કેટલા દિવસનું થશે ?
- ૨) શાળામાં ૨ ઓક્ટોબર થી ૧૫ ઓક્ટોબર આ સમય દરમિયાન દરરોજ સ્વચ્છતા અભિયાનનું આયોજન કરાયું છે, તો સ્વચ્છતા અભિયાનનો કુલ સમયગાળો કેટલો હશે ?
- ૩) આ વર્ષે જૂન મહિનામાં ગુરૂવારે આવનારી તારીખો લખ.
- ૪) ૯ મે ના સોમવાર છે, તો તે જ મહિનામાં કઈ કઈ તારીખ સોમવારે આવશે ?
- ૫) આપણા પ્રજાસત્તાક દિન પછી સ્વતંત્રતા દિન કેટલા દિવસે આવશે ?
- ૬) સળંગ બે ગુરૂવારની તારીખોમાં કેટલા દિવસનો તફાવત છે ?
- ૭) તારા ઘરમાં સર્વ લોકોનો જન્મદિવસ ક્યારે હોય છે તે શોધ અને તે તે તારીખના ચોકઠામાં નામ લખ.

◆ સંખ્યાપટ્ટી પર વર્ષ લખેલા છે. તે જોઈને આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખ.

૧) આપેલી સંખ્યાપટ્ટી પરના ખાલી ચોકઠામાં આવનારા વર્ષ લખ.

	૨૦૧૨		૨૦૧૪		૨૦૧૬	૨૦૧૭		૨૦૧૯		૨૦૨૧
--	------	--	------	--	------	------	--	------	--	------

- ૨) તારા જન્મવર્ષ ફરતે વર્તુળ દોર.
- ૩) તારો પાંચમો જન્મદિવસ કયા વર્ષે હતો તે લખ.
- ૪) ૨૦૨૧ સાલમાં તું કેટલા વર્ષનો થયો તે લખ.
- ૫) તારો દસમો જન્મદિવસ કયા વર્ષે આવશે તે લખ.

◆ જોડી બનાવ.

૧ મિનિટ	૧ કલાક	૧ અઠવાડિયું	૧ દિવસ
૧૬૮ કલાક	૧૪૪૦ મિનિટ	૬૦ સેકન્ડ	૩૬૦૦ સેકન્ડ

□□□

૯. શાબ્દિક ઉદાહરણો ઉકેલીએ

- ◆ એક ગ્રંથાલયમાં ૩,૫૬૮ વાર્તાના પુસ્તકો અને ૧,૨૪૫ કવિતા સંગ્રહ છે, તો તે ગ્રંથાલયમાં કુલ કેટલા પુસ્તકો છે ?

૧) કઈ માહિતી આપી છે?

.....

૨) શું પૂછ્યું છે ?

.....

૩) કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?

ગ્રંથાલયમાં કુલ પુસ્તકો

હ	શ	દ	એ

- ◆ એક ગોદામમાં ઘઉંની ૨૩,૭૪૬ ગુણીઓ અને ચોખાની ૧૨,૮૯૧ ગુણીઓ છે, તો ગોદામમાં ધાન્યની કુલ કેટલી ગુણીઓ છે?

૧) કઈ માહિતી આપેલી છે?

.....

૨) શું પૂછ્યું છે ?

.....

૩) કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?

ગોદામમાં ધાન્યની કુલ ગુણીઓ

દશ	હ	શ	દ	એ

- ◆ એક ઈંટભઠ્ઠી પર કુલ ૩૨,૪૦૦ ઈંટો પૈકી ૧૭,૮૫૦ ઈંટો શેકેલી છે અને બાકીની ઈંટો કાચી છે, તો કાચી ઈંટોની સંખ્યા કેટલી ?

૧) કઈ માહિતી આપેલી છે?

.....

૨) શું પૂછ્યું છે ?

.....

૩) કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?

કાચી ઈંટોની સંખ્યા

દશ	હ	શ	દ	એ

- ◆ પિતાએ ૧૪,૫૪૯ રૂપિયાનો મોબાઈલ ફોન ખરીદ્યો અને દુકાનદારને ૧૫,૦૦૦ રૂપિયા આપ્યા, તો દુકાનદાર પિતાને કેટલી રકમ પાછી આપશે ?

૧) કઈ માહિતી આપેલી છે?

.....

૨) શું પૂછ્યું છે ?

.....

૩) કઈ ક્રિયા કરવી પડશે ?

દશ	હ	શ	દ	એ

- ◆ એક તાલુકામાં ગઈકાલ સુધી કોરોના સંક્રમિત દર્દીની સંખ્યા ૭, ૬૧૨ હતી. આજે તે પૈકી ૧,૪૩૯ દર્દી સાજા થયા. અને ૨૩૫ નવા દર્દીની નોંધ થઈ, તો હાલમાં કુલ કેટલા દર્દી કોરોના સંક્રમિત છે ?

- ◆ એક શહેરમાં ૨,૭૮૯ પુરૂષ અને ૩,૯૮૭ સ્ત્રીઓ છે. તે પૈકી ૪,૮૭૯ લોકોએ કોરોનાની રસી લીધી, તો રસી ન લેનારા લોકોની સંખ્યા કેટલી ?

- ◆ વેદાંતને બાએ ૧૮,૭૫૦ રૂપિયા આપ્યા. ૧૨,૮૦૦ રૂપિયા શાળાની ફી અને ૫,૦૦૦ રૂપિયા પર્યટનના તેણે શિક્ષક પાસે જમા કર્યા. તો તે બાને કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે ?

- ◆ એક નાટકના શો માટે ૫૦,૦૦૦ રૂપિયા ખર્ચનો અંદાજ કર્યો હતો, પ્રત્યક્ષમાં તે નાટકના કલાકારોનું મહેનતાણું ૩૮,૦૦૦ રૂપિયા અને સ્ટેજ પરનો ખર્ચ ૧૧,૫૦૦ રૂપિયા થયો, તો અંદાજે ધારેલી રકમ અને પ્રત્યક્ષ ખર્ચ વચ્ચે તફાવત કેટલો?

- ◆ એક વિદ્યાલયમાં ૩૫,૭૨૬ છોકરાઓ અને ૪૦,૫૯૯ છોકરીઓ શિક્ષકા લે છે. તેમાંના ૧૩,૫૯૯ છોકરા છોકરીઓ પદવી શિક્ષણ માટે વિદ્યાલય છોડીને ગયા, તો હવે તે વિદ્યાલયમાં કેટલા વિદ્યાર્થી શિક્ષણ લે છે?

◆ આપેલી માહિતી પરથી સરવાળાના દાખલા તૈયાર કર અને ઉકેલ.
મુળશી ગામની લોકસંખ્યા ૧૬,૯૦૭ અને સાવરગામની લોકસંખ્યા ૧૪,૦૯૮

◆ આપેલી માહિતી પરથી બાદબાકીનો દાખલો તૈયાર કર અને ઉકેલ.
બંગલમાં સાગના વૃક્ષો ૧૮,૧૨૦ અને લીમડાના વૃક્ષો ૯,૩૪૫

◆ આપેલી માહિતી પરથી સરવાળો અને બાદબાકીનો દાખલો તૈયાર કર અને ઉકેલ.
પુરુષો ૩૦,૧૦૫ અને સ્ત્રીઓ ૨૯,૯૯૯ અને સાક્ષર સ્ત્રી પુરુષો ૪૩,૫૪૩

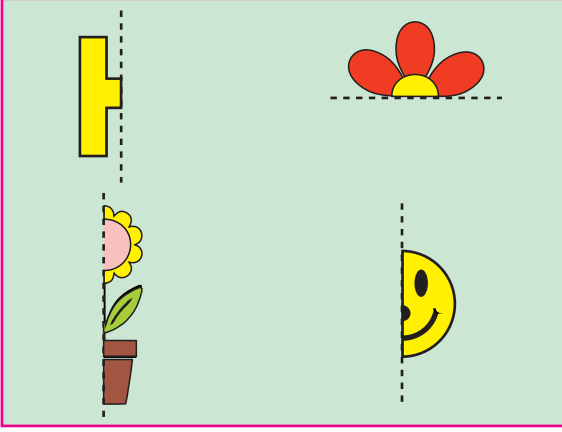
૧૦. અપૂર્ણાંક સાથે દોસ્તી

- ◆ અર્ધો ($\frac{1}{2}$) ની ઓળખ અને મહાવરો.

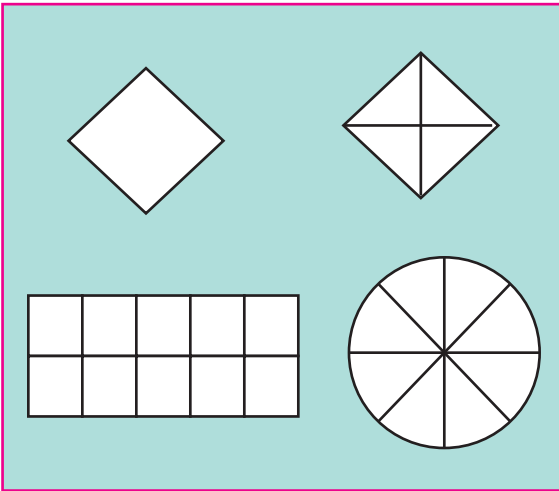

કોઈપણ એક વસ્તુના બે સમાન ભાગ કરીને તેમાંનો એક ભાગ લઈએ, તો તે વસ્તુનો અર્ધો ભાગ થાય છે.

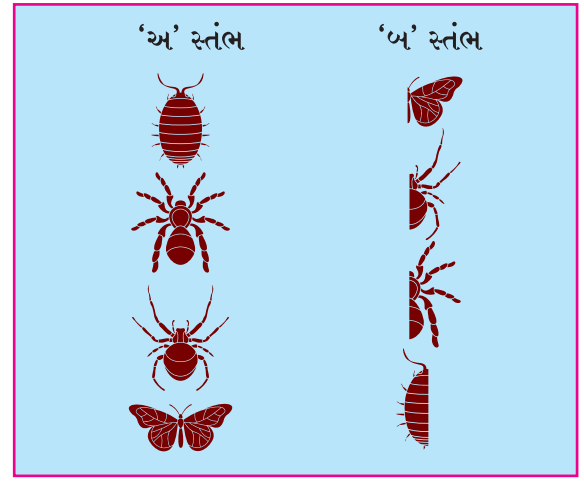
- ૧) નીચેના ચિત્રોનો બાકી રહેલો અડધો ભાગ દોરીને ચિત્ર પૂર્ણ કર.

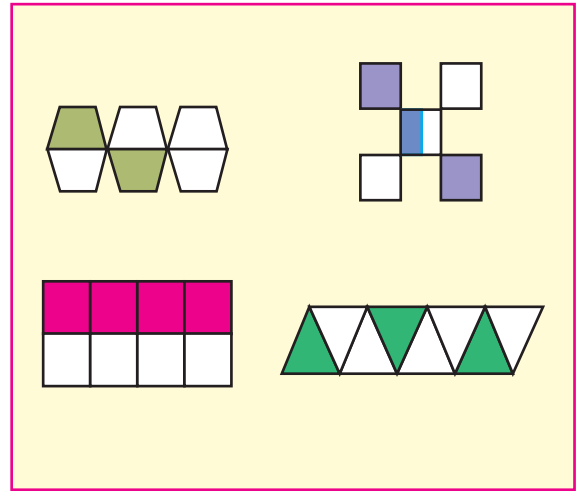
- ૩) નીચેના આકારનો $\frac{1}{2}$ ભાગ રંગ.

- ૨) અ સ્તંભમાંના ચિત્રોનો અડધો ભાગ શોધ અને જોડી બનાવ.

- ૪) નીચેના પૈકી $\frac{1}{2}$ ભાગ રંગેલો હોય તે આકૃતિની સામે (✓) આવી નિશાની કર.

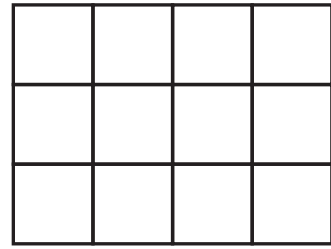
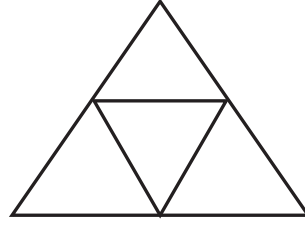
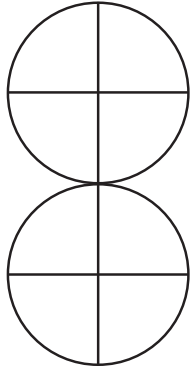
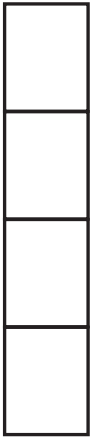

◆ પા $\left(\frac{9}{8}\right)$ ની ઓળખ અને મહાવરો.

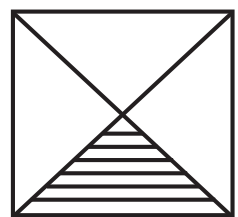
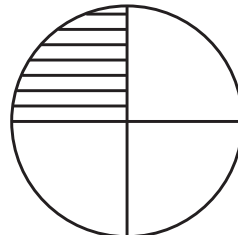
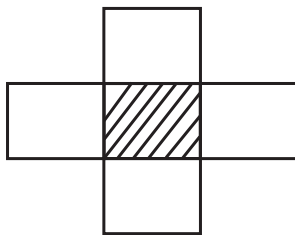
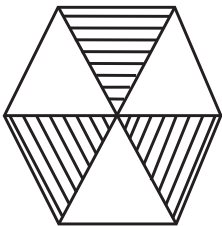

કોઈપણ એક વસ્તુના ચાર સમાન ભાગ કરીને તેમાંનો એક ભાગ લઈએ, તે ભાગ તે વસ્તુનો પા ભાગ થાય. પૂર્ણ વસ્તુનો પા ભાગ $\frac{9}{8}$ આ અપૂર્ણાંક દ્વારા દર્શાવાય છે.

૧) નીચેની આકૃતિનો $\frac{9}{8}$ ભાગ રંગ.

૨) નીચેના પૈકી કઈ આકૃતિનો રંગેલો ભાગ $\frac{9}{8}$ અપૂર્ણાંક દર્શાવે છે તે આકૃતિની નીચેના ચોકઠામાં (✓) આવી નિશાની કર.

◆ પોણા $\left(\frac{3}{8}\right)$ ની ઓળખ અને મહાવરો.

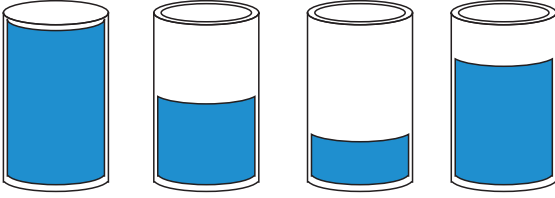

કોઈપણ એક વસ્તુના ચાર સમાન ભાગ કરીને તેમાંથી ત્રણ ભાગ લઈએ, તો તે વસ્તુનો પોણો ભાગ થાય છે. પૂર્ણ વસ્તુનો પોણો ભાગ $\frac{3}{8}$ આ અપૂર્ણાંક દ્વારા દર્શાવાય છે.

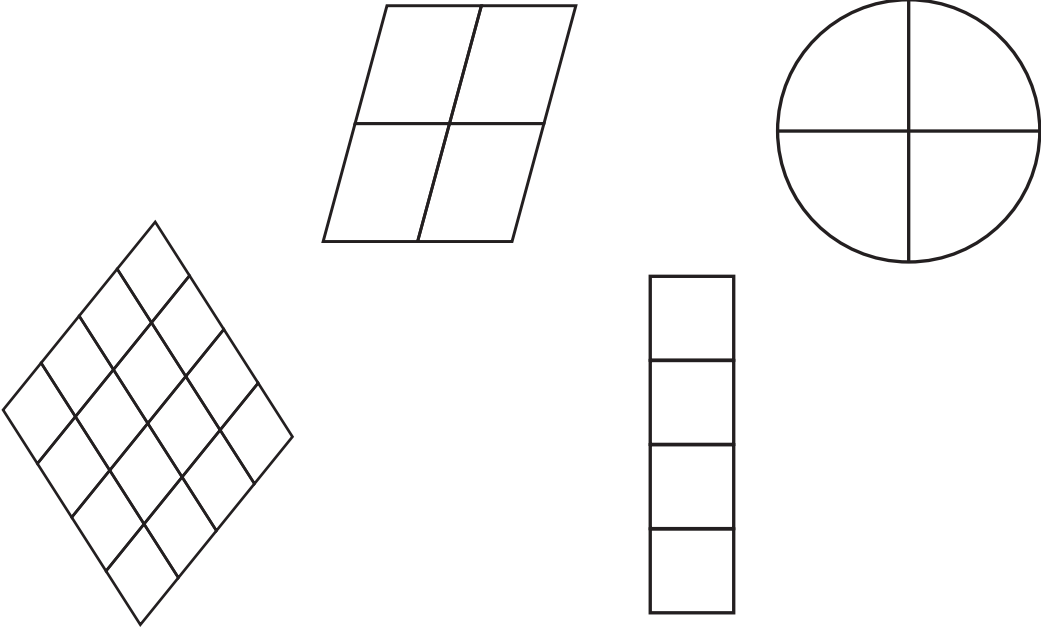
૧) આકૃતિના ચાર સમાન ભાગ પૈકી ત્રણ ભાગ તને ગમતા કલરથી રંગ.

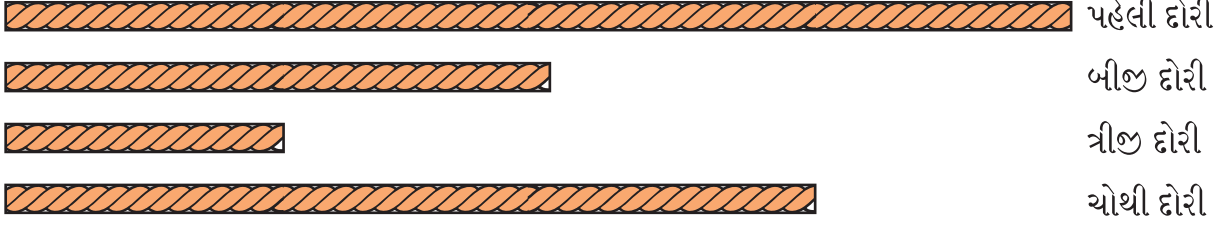
૨) પૂર્ણ ગ્લાસનો $\frac{3}{8}$ ભાગ (પોણો) પાણી થી ભરેલો હોય તે ગ્લાસની નીચે (✓) આવી નિશાની કર.

૩) નીચેની આકૃતિનો $\frac{3}{8}$ ભાગ રંગ.

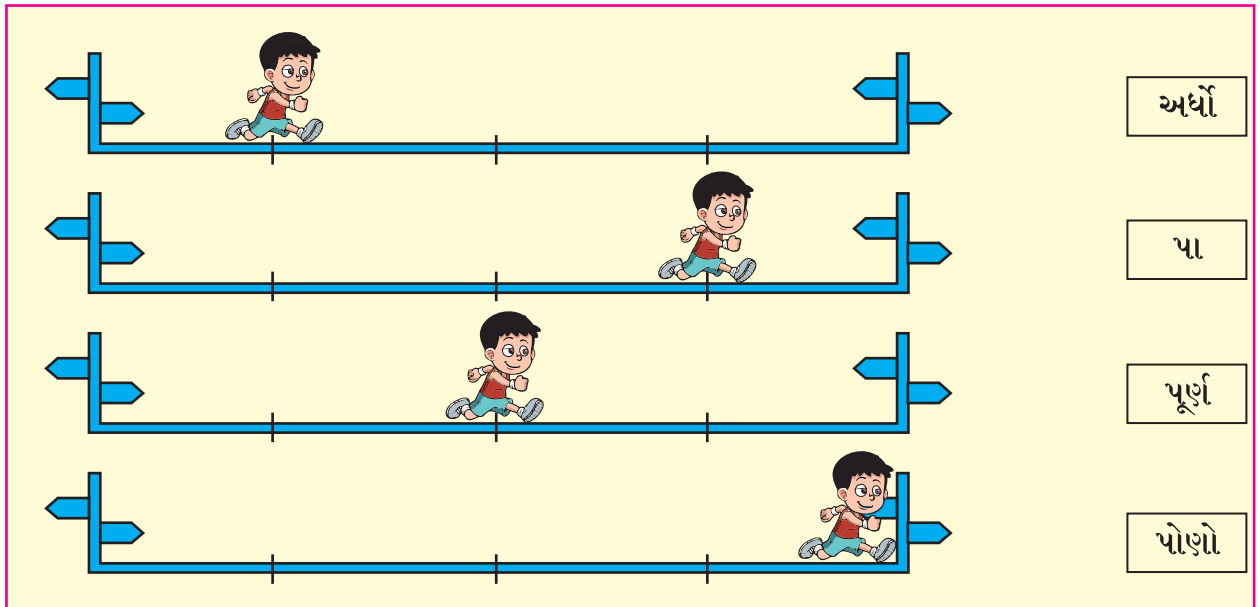
૪) નીચેની દોરી અને તેના કરેલા ભાગ જો અને કૃતિ પૂર્ણ કર.

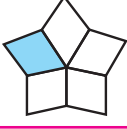

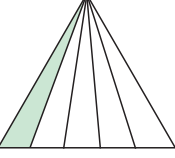
પહેલી દોરી
બીજી દોરી
ત્રીજી દોરી
ચોથી દોરી

- બીજી દોરીની લંબાઈ પહેલી દોરી કરતાં $\frac{1}{2}$ છે.
- દોરી ની લંબાઈ બીજી દોરી કરતાં $\frac{1}{2}$ છે.
- ત્રીજી દોરી દોરીની લંબાઈ કરતાં $\frac{1}{4}$ છે.
- દોરીની લંબાઈ પહેલી દોરીની લંબાઈ કરતાં $\frac{3}{4}$ છે.
- પહેલી દોરીની લંબાઈ ૬ મીટર હોય તો બીજી દોરીની લંબાઈ મીટર હશે.

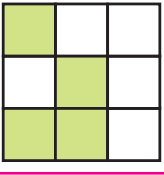

૫) નીચેનું ચિત્ર જો અને જોડી બનાવ.

◆ રંગેલો અને ન રંગેલો ભાગ અપૂર્ણાંક રૂપમાં લખ.

આકૃતિ	રંગેલો અપૂર્ણાંક	અપૂર્ણાંકનું વાંચન	ન રંગેલો અપૂર્ણાંક	અપૂર્ણાંકનું વાંચન
				
				
				
				

◆ કોઠો પૂર્ણ કર.

ચિત્રરૂપે	રંગેલો અપૂર્ણાંક	અપૂર્ણાંકનું વાંચન	સરવાળાના રૂપમાં	કેટલી વખત	ગુણાકાર રૂપમાં	ગણના રૂપમાં
	$\frac{5}{9}$	ચાર છેદ નવ	$\frac{1}{9} + \frac{1}{9} + \frac{1}{9} + \frac{1}{9}$	૪ વખત $\frac{1}{9}$	$4 \times \frac{1}{9}$	$\frac{1}{9}$ ના ૪ ગણા
						
						
						

પૂર્ણાંકયુક્ત અપૂર્ણાંક

◆ સમજ અને કોઠો પૂર્ણ કર.

$\frac{૫}{૪}$			$૧\frac{૧}{૪}$		
<input type="text"/>			<input type="text"/>		
<input type="text"/>					<input type="text"/>
$\frac{૧૫}{૮}$			<input type="text"/>		
<input type="text"/>			$૧\frac{૩}{૮}$		

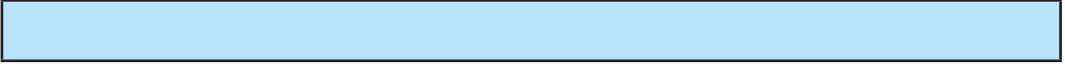
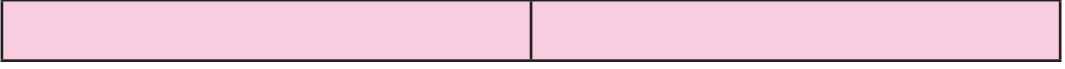

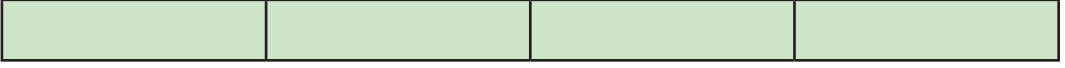

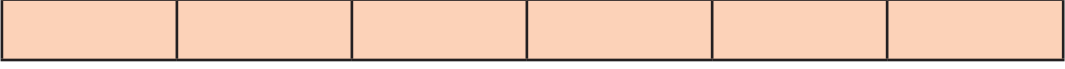

◆ આપેલા અપૂર્ણાંક જેટલો આકૃતિનો ભાગ રંગીને દર્શાવ.

સાડા ત્રણ	
સવા ચાર	
પોણા ત્રણ	
અઢી	

◆ નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

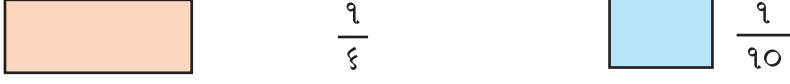
અપૂર્ણાંક વાંચન	આકૃતિ	અર્થ	અંકમાં લેખન
સવા		એક પૂર્ણ અને પા	૧ $\frac{૧}{૪}$
દોઢ			૧ $\frac{૧}{૨}$
પોણા બે			
			૩ $\frac{૧}{૨}$
			૨ $\frac{૧}{૪}$
પોણા ચાર			

◆ અપૂર્ણાંક પટ્ટી જો. સમજ લે. ખાલી જગ્યામાં નાનો, મોટો કે બરોબર (સમાન) આ પૈકી યોગ્ય શબ્દ લખ.

	૧ પૂર્ણ
	$\frac{૧}{૨}$
	$\frac{૧}{૩}$
	$\frac{૧}{૪}$
	$\frac{૧}{૫}$
	$\frac{૧}{૬}$
	$\frac{૧}{૭}$
	$\frac{૧}{૮}$
	$\frac{૧}{૯}$
	$\frac{૧}{૧૦}$

 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$

$\frac{1}{4}$ આ અપૂર્ણાંક $\frac{1}{2}$ કરતાં છે.

 $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{10}$

$\frac{1}{6}$ આ અપૂર્ણાંક $\frac{1}{10}$ કરતાં છે.

 $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{9}$

$\frac{1}{9}$ અને $\frac{1}{9}$ આ બન્ને અપૂર્ણાંક છે.

- નીચેના અપૂર્ણાંકની જોડીઓ જો. ઉપરની અપૂર્ણાંક પટ્ટીની મદદથી નાના, મોટાપણું નક્કી કર અને $<$, $>$, $=$ આ પૈકી યોગ્ય ચિહ્ન મૂક.

૧) $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{8}$

૨) $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{8}$

૩) $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{9}$

૪) $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{3}$

૫) $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{9}$

૬) $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{8}$

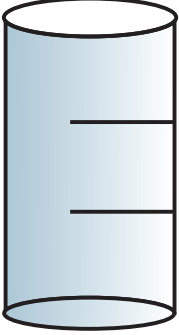
- કોઈપણ એક અપૂર્ણાંક લે. તેના કરતાં મોટો અને નાનો અપૂર્ણાંક લખ.

મે લીધેલો અપૂર્ણાંક : તેના કરતાં મોટો અપૂર્ણાંક :

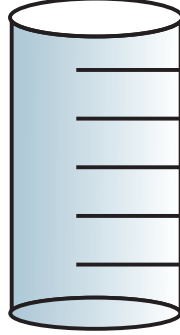
તેના કરતાં નાનો અપૂર્ણાંક:

વરસાદ માપો.

- સૂરજ અને નીરજાએ વરસાદના પાણીનું માપન કરવા સમાન વાસણ લીધા. તેના પર સમાન અંતરે નિશાની કરેલી છે. સૂરજના વાસણમાં $\frac{2}{3}$ ની નિશાની સુધી પાણી ભર્યું અને નીરજાના વાસણમાં $\frac{4}{5}$ ની નિશાની સુધી પાણી ભર્યું.
 - સૂરજના વાસણમાં $\frac{2}{3}$ પાણી દર્શાવ.
 - નીરજાના વાસણમાં $\frac{4}{5}$ પાણી દર્શાવ.
 - બંનેએ વરસાદનું કરેલું માપન સમાન છે કે તે કહે. - હા/ના.

સૂરજનું વાસણ

નીરજાનું વાસણ

- સૌરભ કબ્બડી રમીને થાકી જતાં ઊભો રહ્યો. તેણે $\frac{1}{8}$ લીટર પાણી પીધું પછી $\frac{1}{3}$ લીટર શરબત પીધું. તે પરથી સૌરભે પાણી વધારે પીધું કે શરબત, યોગ્ય પર્યાયની સામે ✓ આવું ચિહ્ન કર.
- અનઘા કહે છે, $\frac{1}{10}$ આ અપૂર્ણાંક $\frac{1}{4}$ કરતાં મોટો છે. કારણકે ૧૦ આ સંખ્યા ૫ કરતાં મોટી છે. અનઘાનો ઉત્તર બરોબર છે કે નહિ તે તું આકૃતિ દોરીને નક્કી કર.

$$\frac{1}{8}$$

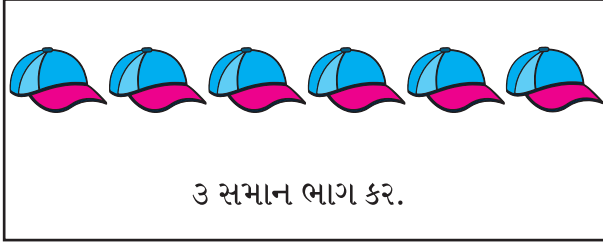
$$\frac{1}{3}$$

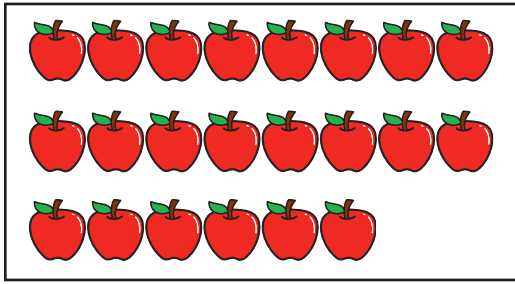
સૌરભે પાણી/ શરબત વધારે પીધું.

◆ સમૂહના અપૂર્ણાંક

- સૂચના પ્રમાણે સમાન ભાગ કર.

- નીચેના સમૂહનો અર્ધો ભાગ કર અને અર્ધા ભાગમાં કેટલા સફરજન આવશે તે નીચેના ચોક્કઠામાં લખ.

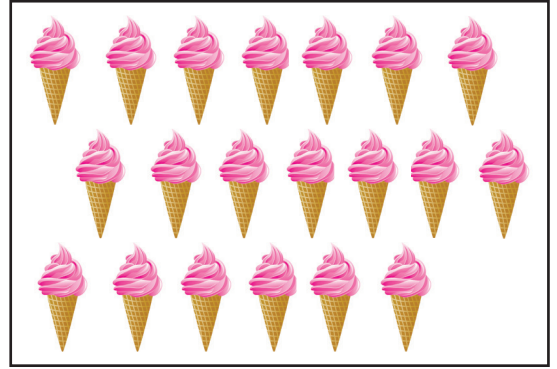

- મગજ કસ.

- ૧) ૧૦ ના અર્ધા :
- ૨) ૨૨ ના $\frac{૧}{૨}$ કેટલા ?
- ૩) ૧૩ આ સંખ્યા સંખ્યાની અર્ધી છે.
- ૪) બંટીએ ૧૦ રૂા. જમા કર્યા. આ રકમ ચિંટૂએ જમા કરેલા રૂપિયાના અર્ધા છે. તો ચિંટૂએ કેટલા રૂપિયા જમા કર્યા ?
- ૫) ૮ આ સંખ્યાના પા કેટલા ?
- ૬) ૧૨ ના $\frac{૧}{૪}$ કેટલા ?
- ૭) કઈ સંખ્યાનો પા ભાગ ૫ છે ?

- નીચેના આઈસ્ક્રીમના સમૂહના અર્ધા, પા અને પોણા ભાગમાં કેટલી આઈસ્ક્રીમ આવશે તે લખ.

પા ભાગ આઈસ્ક્રીમ =

અર્ધો ભાગ આઈસ્ક્રીમ =

પોણો ભાગ આઈસ્ક્રીમ =

- આપેલા સમૂહનો આપેલા અપૂર્ણાંક જેટલા ભાગની ફરતે ગોળ કર.

અપૂર્ણાંક	ચિત્ર	કુલ વસ્તુ
$\frac{2}{8}$		૮
$\frac{2}{3}$		
$\frac{3}{8}$		

- અનિલ પાસે ૧૨ પેન હતી. તેમાંની $\frac{૧}{૨}$ પેન ખરાબ થઈ ગઈ, તો કેટલી પેન ખરાબ થઈ?
- વર્ગમાં ૪૦ બાળકો હતા. $\frac{૧}{૪}$ બાળકો ક્રીડા સ્પર્ધામાં ગયા, તો કેટલા બાળકો ક્રીડા સ્પર્ધામાં ગયા?
- કોમલ પાસે ૨૦ રૂપિયા હતા. તે પૈકી તેણે $\frac{૧}{૪}$ રૂપિયા ખર્ચ કર્યા. બેલા પાસે ૧૬ રૂપિયા હતા. તેમાંથી તેણે $\frac{૧}{૪}$ રૂપિયા ખર્ચ કર્યા, તો વધારે રૂપિયા કોણે ખર્ચ કર્યા ?

➤ કોમલ પાસેની રકમ : રૂપિયા

➤ કોમલે ખર્ચ કરેલી રકમ : ૨૦ ના $\frac{૧}{૪} = \dots\dots\dots$ રૂપિયા

➤ બેલા પાસેની રકમ : રૂપિયા

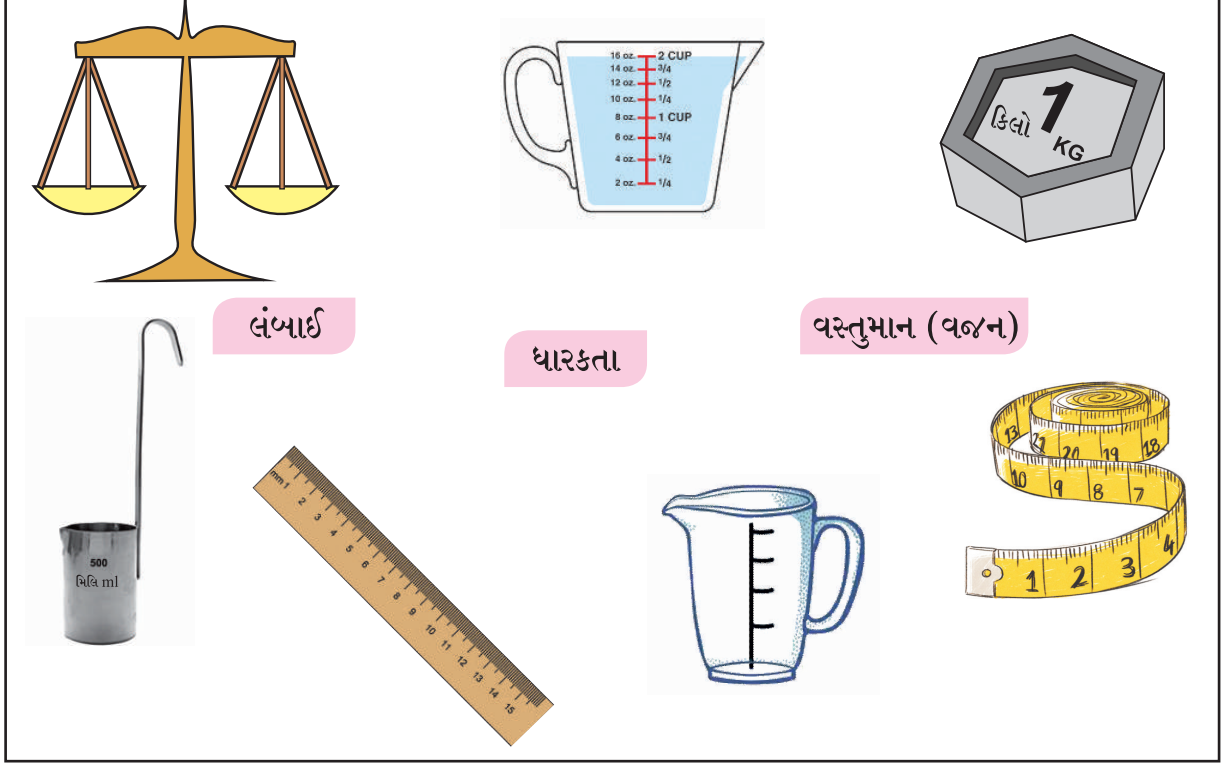
➤ બેલાએ ખર્ચ કરેલી રકમ : ૧૬ ના $\frac{૧}{૪} = \dots\dots\dots$ રૂપિયા

એટલે જ એ કરતાં વધારે રૂપિયા ખર્ચ કર્યા.

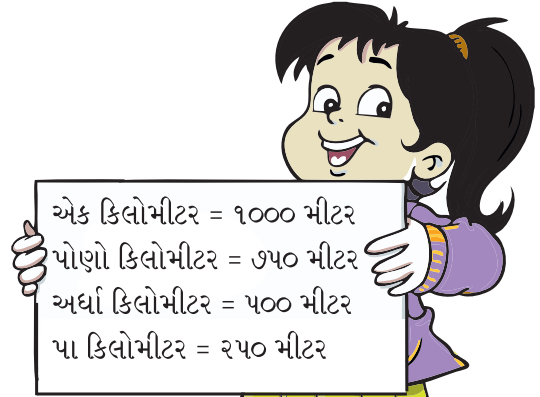
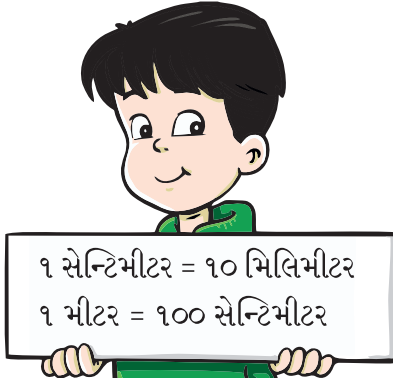
૧૧. ચાલો માપન કરીએ

◆ જોડી બનાવ.

લંબાઈ

◆ આ મને ખબર છે.

◆ લંબાઈ માપવા માટે કયા એકક વાપરવા યોગ્ય છે. (મિમી, સેમી, મીટર, કિમી)

- ◆ બે શહેર વચ્ચેનું અંતર -
- ◆ કાળા પાટિયાની લંબાઈ -
- ◆ માણસની ઊંચાઈ -
- ◆ ખોડ રબરની લંબાઈ -

◆ નીચેની વસ્તુઓની લંબાઈ માપપટ્ટીની મદદથી માપીને લખ.

વસ્તુ	લંબાઈ	
	સેમી	મિમી
પુસ્તક		
પેન		
પાટી		
નોટબુક		
સ્કેચપેન		

◆ સૌથી વધારે લંબાઈવાળા પર્યાયને ✓ ની નિશાની કર.

- ૧) પોણો મીટર અર્ધા મીટર પા મીટર ૨) ૫૦૦ સેમી ૧ કિમી ૩૦ મીટર
- ૩) ૪૩ મીટર ૫૭ મીટર ૭૦૦ સેમી ૪) ૭.૫ મીટર સવા ત્રણ કિમી ૪ કિમી

◆ યોગ્ય જોડકાં જોડ.

અ જૂથ	બ જૂથ
૭૫૦ મીટર	અર્ધો કિમી
૫૦ સેમી	૧ કિમી
૫૦૦ મીટર	પા મીટર
૧૦૦૦ મીટર	સવા મીટર
૨૫ સેમી	અર્ધા મીટર
	પોણો કિમી

◆ ઉકેલ.

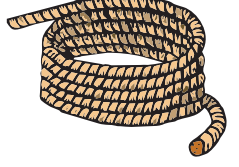
- અ) ૧૫૨ મિમી + ૨૮ મિમી = મિમી = સેમી
- બ) ૫૬૦ સેમી + ૬૦૦ સેમી = સેમી = મી સેમી
- ક) ૭૨૦ સેમી + ૮૩૦ સેમી = સેમી = મી સેમી
- ડ) ૪૦૮૦ મી + ૩૨૦ મી = મી = કિમી મી

◆ ઉકેલ.

૧) કલાકે ૪૦ કિમી ઝડપે જનારી બસ ૨ કલાકમાં કેટલા મીટર અંતર કાપશે ?

૨) ૬૦ મીટર લાંબી દોરીના ૪ સમાન ભાગ કરતાં દરેક ભાગની લંબાઈ કેટલા સેમી હશે ?

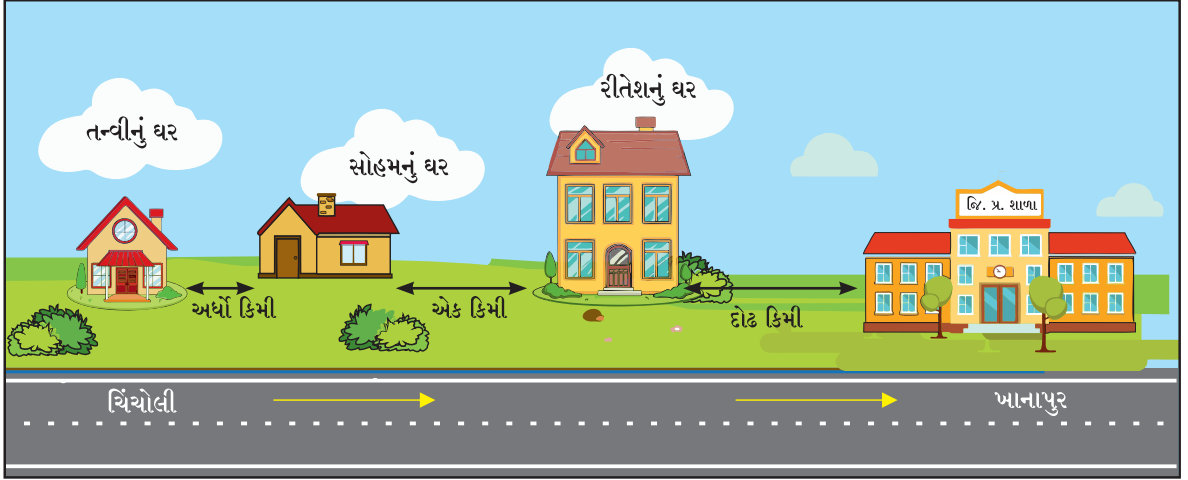

૩) ઋષભ દરરોજ ૧૦૦૦ મીટર દોડવાનો મહાવરો (પ્રેક્ટિસ) કરતો, તો તે એક અઠવાડિયામાં કેટલા કિમી દોડવાનો મહાવરો કરે છે ?

૪) રસ્તાની બાજુએ ૨૦ મીટર અંતર પર એક એ પ્રમાણે લીમડાના રોપ વાવતા ૨૦૦ કિમી અંતરે કુલ કેટલા લીમડાના રોપ વાવ્યા ?

◆ નિરીક્ષણ કરી નીચેના ઉદાહરણો ઉકેલ.

- ◆ રીતેશ અને સોહમના ઘર વચ્ચેનું અંતર કેટલું ? કિમી
- ◆ તન્વીના ઘરથી સોહમ કેટલા મીટર અંતરે રહે છે ?
- ◆ તન્વીના ઘરથી શાળાનું અંતર કેટલું ?

વસ્તુમાન (વજન)

◆ આ મને ખબર છે.

◆ નીચેના પરિમાણમાં કઈ કઈ વસ્તુ માપી શકાય છે તેની યાદી તૈયાર કર.

ગ્રામમાં	કિલો ગ્રામમાં	કિવન્ટલમાં
.....
.....
.....

- ◆ કાકા નીચે પ્રમાણે કરિયાણું એક થેલીમાં લાવ્યા. તો તેમની થેલીમાંના કરિયાણા માલનું કુલ વજન કેટલું ?

વસ્તુ	કિલો	ગ્રામ
ચોખા ૪ કિગ્રા	૪	૦૦૦
સાકર ૩ કિગ્રા		
પૌચા ૧ કિ. ૫૦૦ ગ્રામ		
ચાની ભૂકી ૨૫૦ ગ્રામ		
મસાલા ૧૦૦ ગ્રામ		
વરિયાળી ૧૦૦ ગ્રામ		
કુલ		

- ◆ ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૧) ૫ કિગ્રા = ગ્રામ

૨) કિગ્રા = ૫૦૦ ગ્રામ

૩) દોઢ કિગ્રા = ગ્રામ

૪) ૧૨ કિગ્રા = ગ્રામ

૫) સવા કિગ્રા = ગ્રામ

૬) કિગ્રા = ગ્રામ

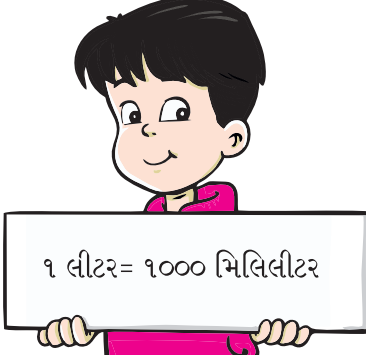
- ◆ શાબ્દિક ઉદાહરણો

૧) કાકીએ સાડા ચાર કિલોગ્રામ સાકરમાંથી ૨ કિલોગ્રામ સાકર દિવાળીનો નાસ્તો બનાવવા માટે વાપરી, તો કેટલા કિલોગ્રામ સાકર સિલ્લક રહેશે ?

૨) બાએ બજારમાંથી અર્ધો કિલોગ્રામ રીંગણા, પા કિલાગ્રામ ગુવાર અને પા કિલોગ્રામ કોબી ખરીદી, તો તેણે કુલ કેટલા વજનની શાકભાજીની ખરીદી કરી?

ધારકતા (કદ)

◆ આ મને ખબર છે.

૬) તારી આજુબાજુ દેખાતી વસ્તુ જોઈને કોઠો પૂર્ણ કર.

અ.ક.	પેકેટ / બાટલી / કેન	નોંધ (લીટર/મિલિલીટરમાં)
૧)	દૂધની થેલી / પેકેટ	૫૦૦ મિલિ
૨)	તેલનું પેકેટ / થેલી	
૩)	પાણીની બાટલી	
૪)	કોપરેલ તેલની બાટલી	
૫)	સેનિટાઈઝરની બાટલી	
૬)	દવાની બાટલી	
૭)	હેંડવોશની બાટલી	
૮)	પાણીની ટાંકી	
૯)	આંખોમાં નાંખવાની દવા (Eye Drop)	

◆ નીચેનો સંવાદ કાળજીપૂર્વક વાંચ અને લીટર અને મિલિલીટરમાંનો સંબંધ સમજ લે.

માતા : રાજુ, મેં એક લીટર શરબત તૈયાર કર્યું છે, તે આપણા ઘરના પાંચે સદસ્યોને સરખા ભાગે ગ્લાસમાં આપ અને કહે જોઈ દરેકને કેટલું શરબત મળ્યું?

રાજુ : બા, દરેકને ૧ ગ્લાસ શરબત મળ્યું.

માતા : એકદમ સાચું ! રાજુ, તને ખબર છે કે, એક લીટર કરતાં ઓછા પ્રવાહી પદાર્થ મિલિલીટરમાં મપાય છે.

આ ૨૦૦ મિલિલીટરનું માપ જો, એનો ઉપયોગ કરી દરેક ગ્લાસમાં કેટલું શરબત છે તે માપ જોઈ હવે.

(રાજુ પ્રત્યક્ષ કૃતિ કરીને જુએ છે.)

રાજુ : બા, દરેક ગ્લાસમાં ૨૦૦ મિલિલીટર શરબત છે.

હવે મને સમજાયું, ૧ લીટર = ૨૦૦ મિલિલીટર + ૨૦૦ મિલિલીટર + ૨૦૦ મિલિલીટર + ૨૦૦ મિલિલીટર + ૨૦૦ મિલિલીટર = ૧૦૦૦ મિલિલીટર.

એટલે કે ૧ લીટર = ૧૦૦૦ મિલિલીટર.

માતા : શાબાશ રાજુ ! હવે મને કહે.

૧) પા લીટર = મિલિલીટર

૨) અર્ધો લીટર = મિલિલીટર

૩) પોણો લીટર = મિલિલીટર

૪) પોણા ત્રણ લીટર = મિલિલીટર

માતા : રાજુ, તું ઉધરસની દવાની બાટલી સાથે આવેલ ઢાંકણ પરના માપનની નિશાની જરા ધ્યાનથી જો. તને શું દેખાય છે ?

રાજુ : આ માપ પર ૫ મિલિલીટર અને ૧૦ મિલિલીટર એમ લખેલી નિશાની દેખાય છે.

◆ ૨ લીટરનું તેલનું કેન ભરવા માટે નીચેના પૈકી દરેક માપ કેટલી વાર વાપરવા પડશે તે લખ.

માપ	૫૦૦ મિલિ	૨૦૦ મિલિ	૧૦૦ મિલિ	૫૦ મિલિ	૧૦ મિલિ
					
કેટલી વખત					

- ◆ એવી કઈ વસ્તુ છે, જે આપણે લીટરમાં પણ માપીએ છીએ અને કિલોગ્રામમાં પણ માપીએ છીએ તેની યાદી કર.

.....

.....

- ◆ તારા ઘરે જુદી જુદી દૈનંદિન કૃતિ કરવા માટે એક દિવસમાં સામાન્ય રીતે કેટલું પાણી વપરાય છે તે લખ. (તારા ઘરે વપરાતું પાણી અને મિત્રના ઘરે વપરાતા પાણીની તુલના કર.)

કૃતિ	વાપરેલું પાણી (ડોલ / માટલું) માપ	વાપરેલું પાણી લીટરમાં	વાપરેલું પાણી મિલિલીટરમાં
નહાવું	૧ ડોલ	૧૨	૧૨,૦૦૦
પાણી પીવું			
કપડાં ધોવા			
વાસણ ધોવા/ સ્વચ્છ કરવા			
રસોઈ બનાવવા			
બાગમાંના ઝાડને પાણી આપવું			
કુલ			

- ◆ ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૧) ૫ લીટર = મિલિલીટર

૨) લીટર = ૫૦૦ મિલિલીટર

૩) દોઢ લીટર = મિલિલીટર

૪) લીટર = ૩૫૦૦ મિલિલીટર

૫) સવા લીટર = મિલિલીટર

૬) લીટર = મિલિલીટર

◆ નીચેના માપ વાપરીને કિરણને એક લીટર પાણીની બાટલી ભરવા માટે મદદ કર.

ઉદા. + + + +

Diagram illustrating the measurement of 1 liter of water using a bottle and various containers. The bottle is labeled "૧ લીટર".

Containers and their capacities:

- Top row: + + (left) and + + (right)
- Middle row: + (left) and + (right)
- Bottom row: + + (left) and + + (right)
- Bottom-most row: + + +

◆ નીચેના ઉદાહરણો ઉકેલ.

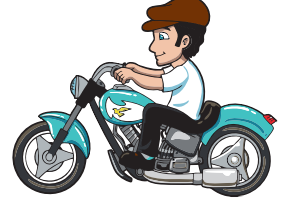
૧) ડોક્ટરે સમીનાને ૫ મિલિ પ્રમાણે દવા દિવસમાં બે વખત સળંગ ૫ દિવસ લેવાની સલાહ આપી હતી. તો સમીનાએ ૫ દિવસમાં કુલ કેટલા મિલિ દવા પીધી?

૨) તારી માતાને ઘરેથી ઓફિસ એમ દરરોજ પ્રવાસ કરવા માટે તેના સ્કૂટરમાં દોઢ લીટર પેટ્રોલ ભરવું પડે છે, તો તારી માતાને ૩ દિવસ સ્કૂટરથી આ પ્રવાસ કરવા માટે કેટલું પેટ્રોલ ભરાવવું પડશે ?

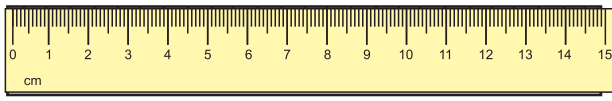

૩) દૂધની થેલીની ટ્રે માં ૫૦૦ મિલિની ૨૪ થેલીઓ છે, તો તે ટ્રે માં કુલ કેટલા લીટર દૂધ હશે?

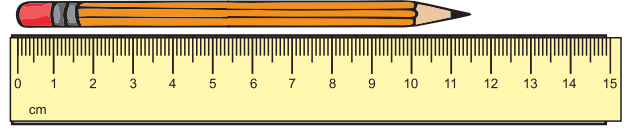
૪) પિતાની ગાડી ૧ લીટર પેટ્રોલમાં સામાન્ય રીતે ૫૦ કિલોમીટર અંતર પાર કરે છે. પિતાને ૧૨૫ કિલોમીટરના અંતરે આવેલા જિલ્લાના સ્થાને જઈને પાછા આવવા માટે ગાડીમાં ઓછામાં ઓછું કેટલું પેટ્રોલ ભરાવવું પડશે ?

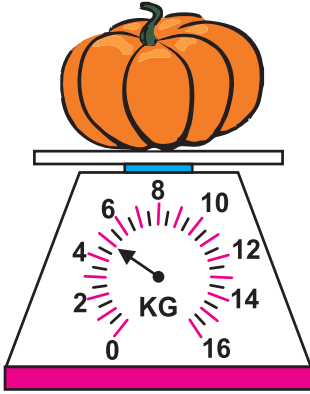
◆ માપ અને લખ.

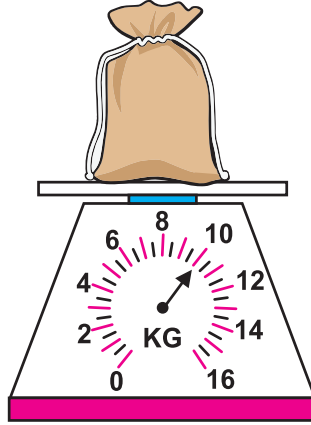
લંબાઈ કેટલી ?

લંબાઈ કેટલી ?

વજન કેટલું ?

વજન કેટલું ?

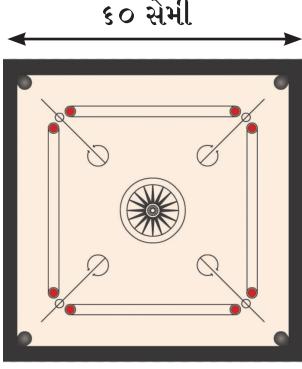
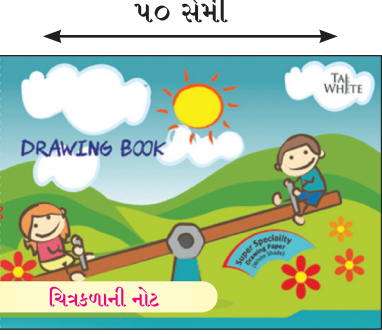

ધારકતા કેટલી ?

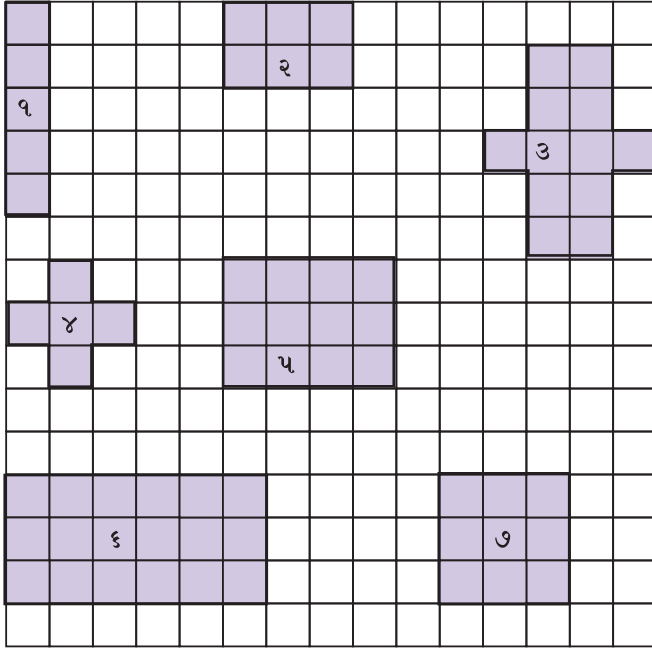
□□□

૧૨. પરિમિતી અને ક્ષેત્રફળ શોધીએ

◇ પરિમિતી શોધ.

 <p>૬૦ સેમી</p>	<p>કેરમ બોર્ડની એક બાજુની લંબાઈ = <input type="text"/> સેમી</p> <p>કેરમ બોર્ડની બધી બાજુની લંબાઈનો સરવાળો =</p> <p><input type="text"/> + <input type="text"/> + <input type="text"/> + <input type="text"/> સેમી</p> <p>એટલે કેરમ બોર્ડની પરિમિતી = <input type="text"/> સેમી</p>
 <p>૪૦ સેમી</p> <p>૩૦ સેમી</p> <p>ચિત્રકળાની નોટ</p>	<p>ચિત્રકળાની નોટની લંબાઈ = <input type="text"/> સેમી</p> <p>ચિત્રકળાની નોટની પહોળાઈ = <input type="text"/> સેમી</p> <p>ચિત્રકળાની ચોપડીની બધી બાજુઓનો સરવાળો =</p> <p><input type="text"/> + <input type="text"/> + <input type="text"/> + <input type="text"/> સેમી</p> <p>એટલે ચિત્રકળાની નોટની પરિમિતી = <input type="text"/> સેમી</p>

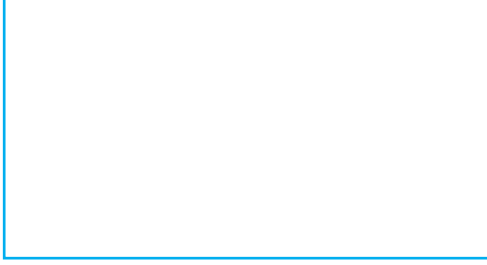
◇ નીચેની છાયાંકિત આકૃતિની પરિમિતી શોધ. (બધા ચોરસની બાજુની લંબાઈ ૧ સેમી છે.)

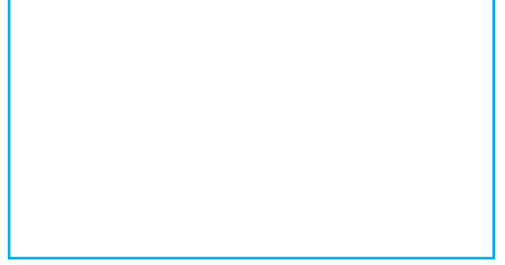
૧. સેમી
૨. સેમી
૩. સેમી
૪. સેમી
૫. સેમી
૬. સેમી
૭. સેમી

◇ ઉકેલ.

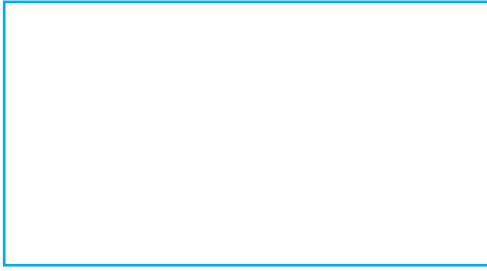
૧) એક લંબચોરસાકાર ખેતરની બાજુ ૧૭૦ મીટર, ૧૧૦ મીટર, ૧૭૦ મીટર અને ૧૧૦ મીટર છે. તો તે ખેતરની પરિમિતી શોધ.

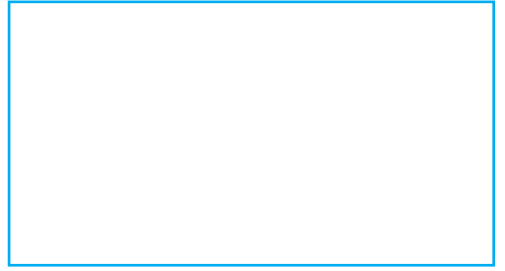
૨) એક ચોરસની બાજુ ૩૨ સેમી છે. તો તે ચોરસની પરિમિતી શોધ.

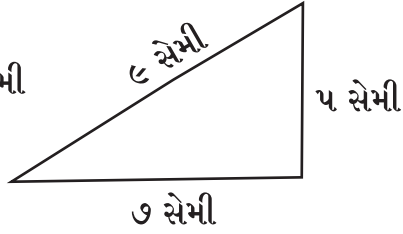
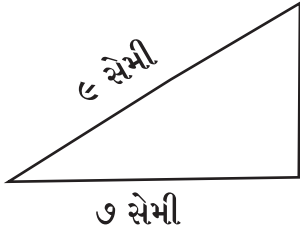
૩) એક ચોરસની બાજુ ૧૮ સેમી છે. તો તે ચોરસની પરિમિતી શોધ.

૪) એક લંબચોરસની લંબાઈ ૧૪૦ સેમી છે અને પહોળાઈ ૧૦૦ સેમી છે. તો તે લંબચોરસની પરિમિતી શોધ.

૫) નીચેના બે ત્રિકોણ એકબીજાને જોડતાં તૈયાર થતી નવી આકૃતિ દોર અને તેની પરિમિતી શોધ.

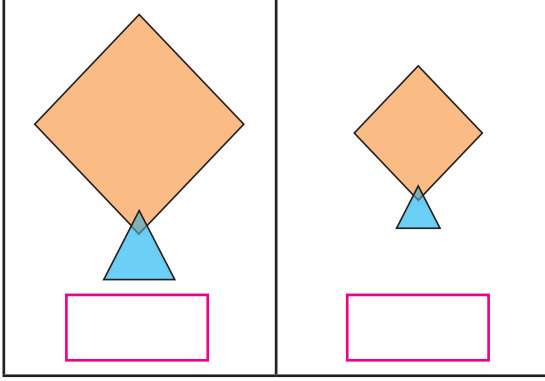

જોડેલી નવી આકૃતિની પરિમિતી = સેમી

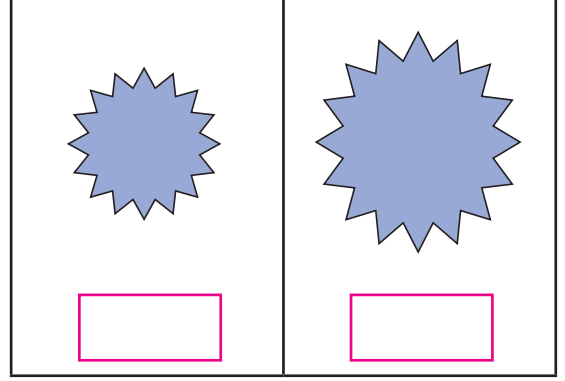
ક્ષેત્રફળ

◆ નીચેના ચિત્રોની જોડીમાંથી વધારે ક્ષેત્ર ધરાવતી ક્ષેત્રફળ આકૃતિ નીચે ✓ આવી નિશાની કર.

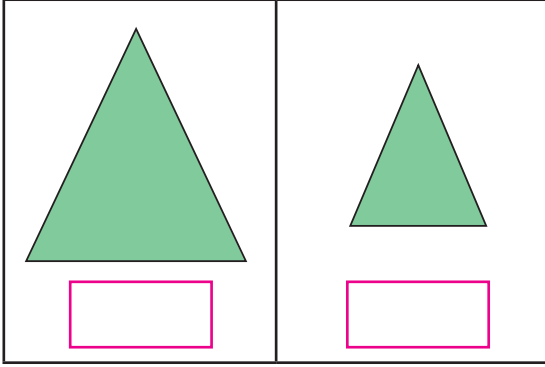
અ)

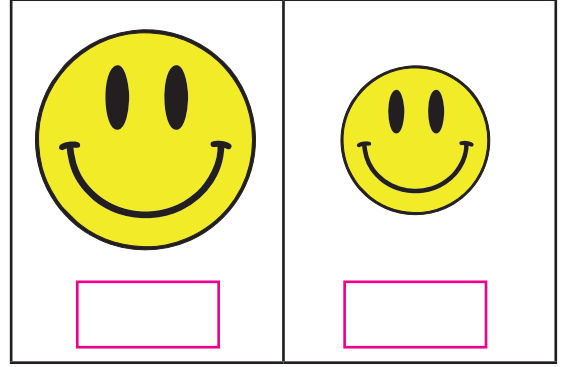
બ)

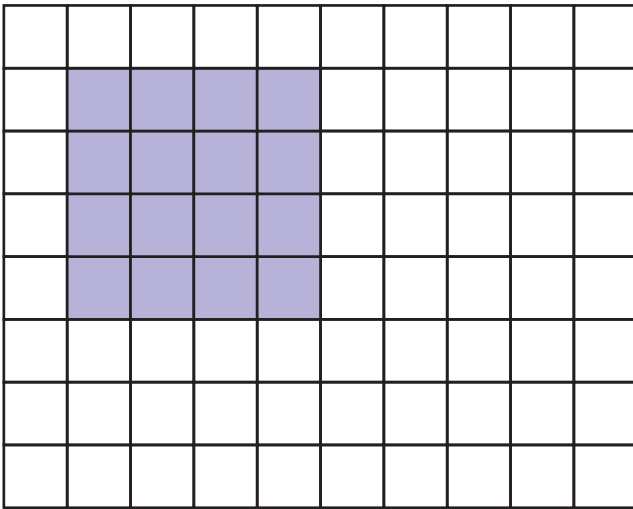
ક)

ડ)

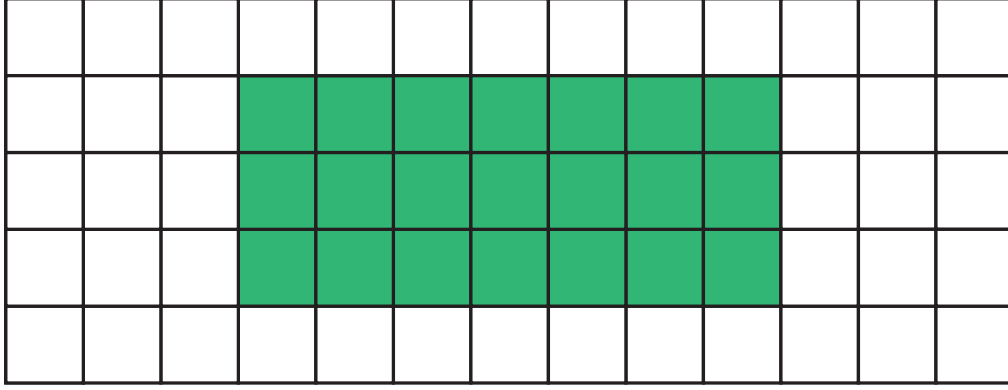
◆ નીચેની આકૃતિમાંનો છાયાંકિત ભાગ કુલ કેટલા (બધા ચોરસ ૧ સેમી બાજુના છે.) ચોરસ એકકમાં વ્યાપેલો છે.

છાયાંકિત ભાગનું ક્ષેત્રફળ

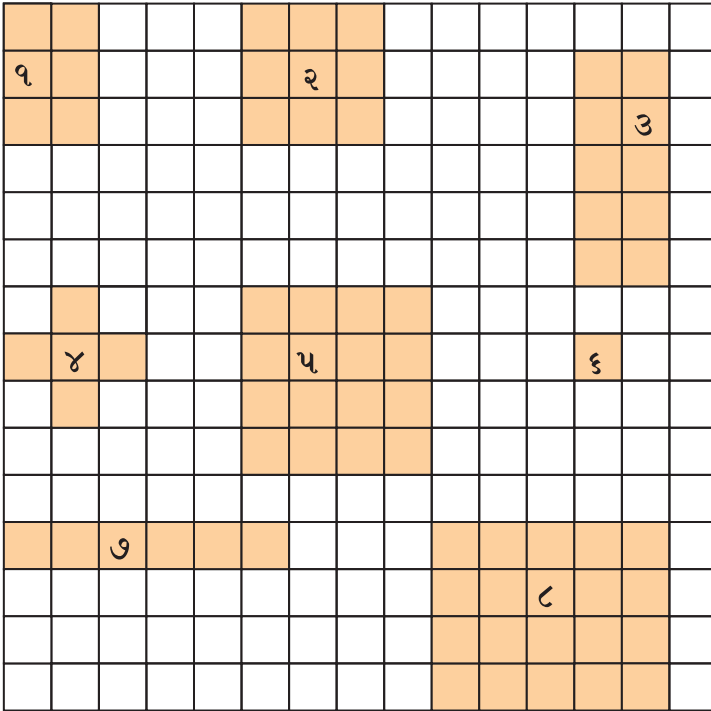
ચો સેમી

- ◆ નીચેનું પાટિયું કુલ કેટલા ક્ષેત્રમાં વ્યાપેલું છે.
(બધા ચોરસ ૧ સેમી બાજુના છે.)

પાટિયાએ વ્યાપેલું ક્ષેત્ર ચો સેમી

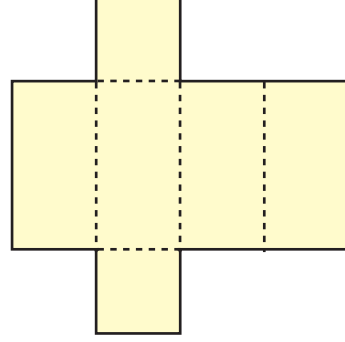
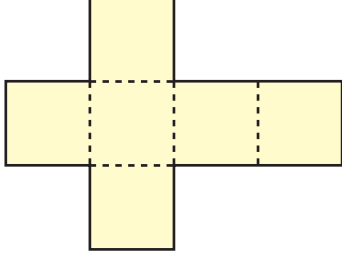
- ◆ નીચેની આકૃતિઓનું ક્ષેત્રફળ શોધ. (સર્વ ચોરસ ૧ સેમી બાજુના છે.)

- ૧) ચો સેમી
૨) ચો સેમી
૩) ચો સેમી
૪) ચો સેમી
૫) ચો સેમી
૬) ચો સેમી
૭) ચો સેમી
૮) ચો સેમી

ગડી

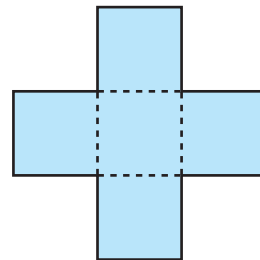
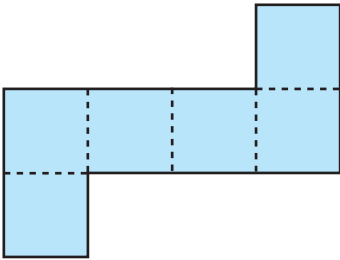
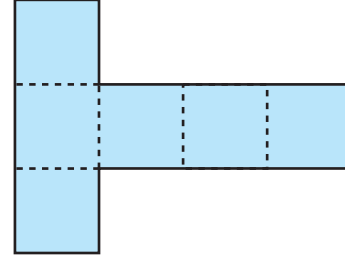
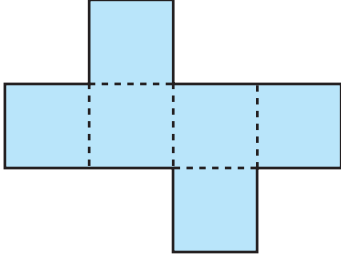
- ◆ નીચેની ગડી કયા ત્રિમિત આકારની છે તે લખ.

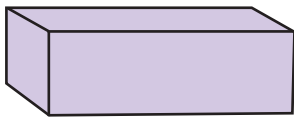
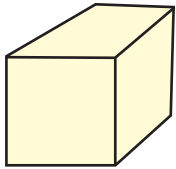
ત્રિમિત આકાર

.....

- ◆ નીચેના પૈકી કઈ ગડીમાંથી ઘન તૈયાર નહી થાય તેના પર ✓ આવી નિશાની કર.

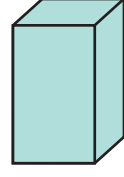
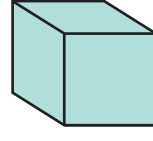
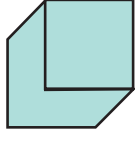
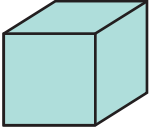

- ◆ ત્રિમિત આકારનું નામ કહે અને ગડીની રચના ખોલ.

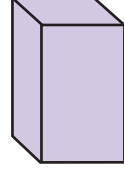
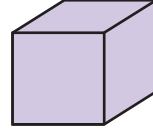
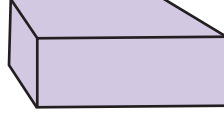
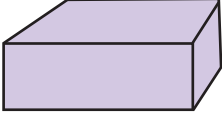

◆ જુદો આકાર ઓળખ અને તેના પર ✓ આવી નિશાની કર.

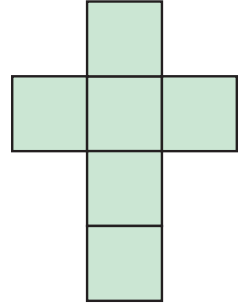
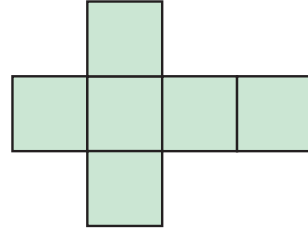
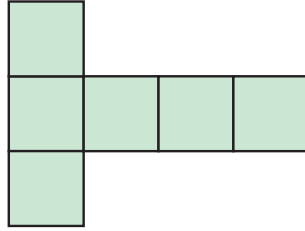
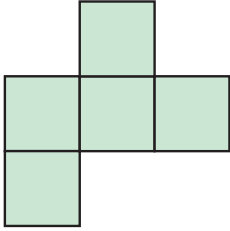
૧)

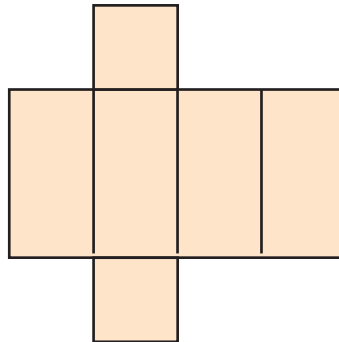
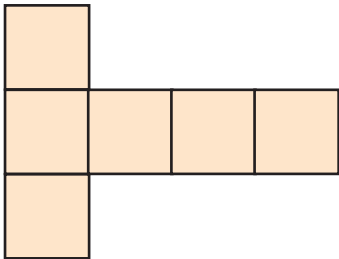
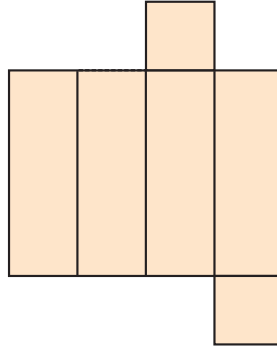
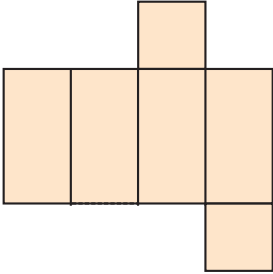
૨)

૩)

૪)

૧૩. મહાવરો કરીએ ગુણાકારનો

◆ નીચેના ઉદાહરણો ઉકેલ.

	હ	શ	દ	એ
			૪	૭
×			૩	૭

	હ	શ	દ	એ
			૭	૦
×			૪	૪

	હ	શ	દ	એ
		૨	૨	૫
×			૪	૨

	હ	શ	દ	એ
			૩	૭
×			૯	૨

	હ	શ	દ	એ
		૫	૫	૨
×				૭

	હ	શ	દ	એ
		૯	૧	૦
×			૧	૨

	દહ	હ	શ	દ	એ
			૭	૫	૦
×				૩	૮

	દહ	હ	શ	દ	એ
			૪	૭	૫
×				૬	૯

◆ ઉકેલ.

૧) ૫૦૦×૬૬

૨) ૬૭૫×૫૦

૩) ૮૫૭×૬૯

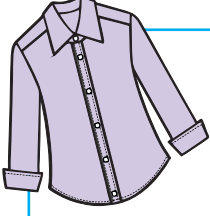
૪) ૪૦૦×૪૦

૫) ૩૮૯×૭૮

૬) ૪૮૨×૨૧

◆ ઉકેલ.

૧) એક શર્ટની કિંમત સાડા ત્રણસો રૂપિયા છે. તો એવા કુલ ૧૪ શર્ટની કિંમત કેટલી ?

Blank space for the answer to question 1.

૨) ભાસ્કર દર મહિને ૭૫૦ રૂપિયા બેંકમાં જમા કરે છે તો ૧૯ મહિનામાં ભાસ્કર બેંકમાં કેટલા રૂપિયા જમા કરશે ?

Blank space for the answer to question 2.

૩) એક હોટલમાં દરરોજ ૨૫ દૂધની થેલીઓ જોઈએ છે, તો તે હોટલમાં જુલાઈ મહિનામાં કેટલી દૂધની થેલી જોઈશે ?

Blank space for the answer to question 3.

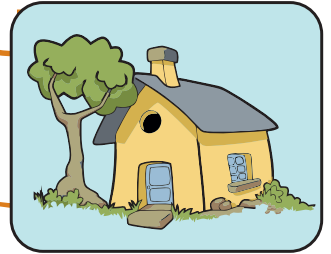
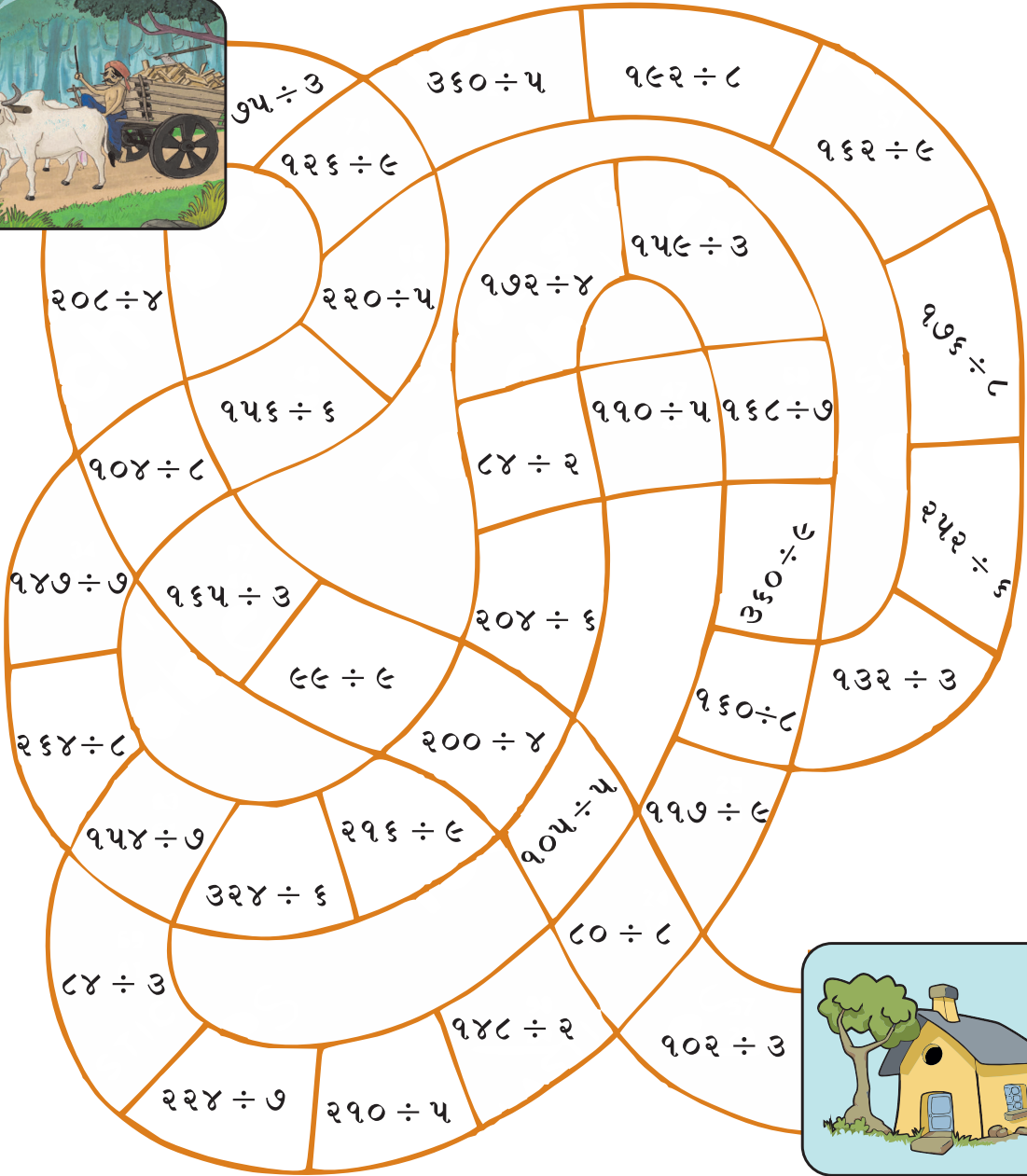
૪) એક ગુરાળમાં દરરોજ ૧૪૫ ગોળની ભેલી તૈયાર થાય છે, ગુરાળ ૬૦ દિવસ ચાલી તો કુલ કેટલી ભેલી તૈયાર થશે ?

Blank space for the answer to question 4.

૧૪. મહાવરો કરીએ ભાગાકારનો

◆ જે ભાગાકારના ઉદાહરણનો ઉત્તર સમસંખ્યા આવે તે માર્ગ પરથી ખેડૂતને તેના ઘર સુધી પહોંચાડ.

◆ नीचेना उदाहरणो उकेल.

१) $८ \div ३$	२) $१५ \div २$	३) $८८ \div ८$
४) $१६० \div ४$	५) $४८४ \div ४$	६) $८६४ \div ८$
७) $६२४ \div ६$	८) $४०० \div २$	९) $७०० \div ५$
१०) $१५० \div ३$	११) $२१० \div ७$	१२) $८१६ \div ८$

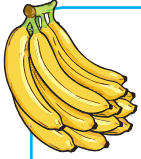
◆ ઉકેલ.

૧) એક થેલીમાં ૫ કિગ્રા સાકર પ્રમાણે ૯૪ કિગ્રા સાકર ભરવા માટે કેટલી થેલીઓ જોઈશે અને કેટલા કિલો સાકર બાકી રહેશે ?

૨) રોહને તેના જન્મદિનના દિવસે દરેક બાળકને ૨ પ્રમાણે ૮૨ ચોકલેટ વહેંચી, તો રોહને કેટલા બાળકોએ ચોકલેટ વહેંચી?

૩) ૧૪૪ કેળાં પ્રત્યેક વર્ગને ૧ ડઝનના પ્રમાણે વહેંચતા કેટલા વર્ગને કેળાં વહેંચી શકાશે ? (૧ ડઝન = ૧૨ કેળાં)

૪) એક બાગમાં ૫ હરોળમાં કુલ ૪૨૫ છોડ વાવેલાં છે. દરેક હરોળમાંની છોડની સંખ્યા સમાન છે, તો દરેક હરોળમાં કેટલા છોડ વાવેલાં છે?

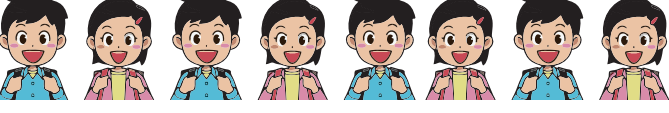

૫) ૧૨૪ કિલો ચોખા ૪ વ્યક્તિને સમાન ભાગે વહેંચણી કરવામાં આવે તો પ્રત્યેકને કેટલા કિગ્રા ચોખા મળશે ?

૬) બિસ્કિટના એક પેકેટમાં ૮ બિસ્કિટો હોય તો ૭૫૨ બિસ્કિટોના કેટલા પેકેટ થશે ?

૧૫. સમજી લઈએ ચિત્રાલેખ

◆ વિદ્યાર્થીઓ પાસેની વસ્તુ દર્શાવતો કોઠો નીચે આપેલો છે.

વસ્તુ	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
	
	
	

૧) સૌથી વધારે વિદ્યાર્થીઓ પાસે કઈ વસ્તુ છે?

૨) વોટરબેગ હોય તેવી વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે?

૩) વોટરબેગ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કરતાં ટિફિનવાળા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી ઓછી છે?

૪) ચિત્રમાં કુલ કેટલા વિદ્યાર્થી છે?

◆ વાંચનાલયમાં પુસ્તકોની માહિતી દેનારો કોઠો આપેલો છે.

(પ્રમાણ : એટલે ૧૦ પુસ્તકો)

પુસ્તકોના પ્રકાર	પુસ્તકો
બાળ વાર્તા	
બાળગીત	
બાળનાટક	

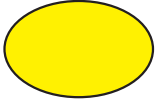

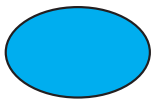

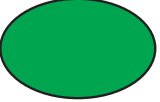

૧) વાંચનાલયમાં કુલ કેટલા પુસ્તકો છે?

૨) વાંચનાલયમાં સૌથી વધુ કયા પ્રકારના પુસ્તકો છે?

૩) બાળગીતો કરતાં બાળનાટકના પુસ્તકો કેટલા ઓછા છે?

◆ ધોરણ ચોથાના વર્ગના છોકરાઓને ક્યા ક્યા રંગ ગમે છે તેની માહિતી આપતો કોઠો.

(પ્રમાણ : એટલે ૫ છોકરાઓ)

રંગ	છોકરાઓની સંખ્યા
	
	
	
	

- ૧) વર્ગમાં કુલ કેટલા છોકરાઓ છે?
- ૨) સૌથી વધુ છોકરાઓને ગમતો રંગ કયો?
- ૩) લીલો રંગ ગમતો હોય તેવા છોકરાઓની સંખ્યા કેટલી?

◆ ધોરણ ચોથાના વર્ગમાં પીણું ગમતું હોય તે છોકરાઓની માહિતી આપતો કોઠો.

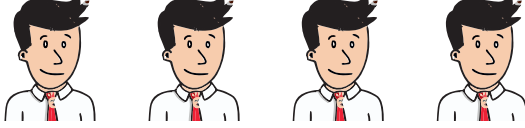
(પ્રમાણ : એટલે ૨ છોકરી)

પીણું	છોકરીઓની સંખ્યા
શરબત	
શેરડીનો રસ	
દૂધ	

- ૧) શરબત પસંદ કરનારી છોકરીઓ કેટલી છે?
- ૨) વર્ગમાં કુલ કેટલી છોકરીઓ છે?
- ૩) છોકરીઓને સૌથી વધારે ગમતું પીણું કયું છે?

◆ વાહન અને વાહનથી પ્રવાસ કરનારાની માહિતી આપતો કોઠો.

(પ્રમાણ : એટલે ૫ પ્રવાસી)

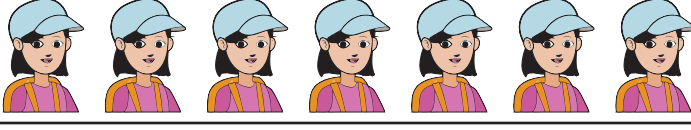
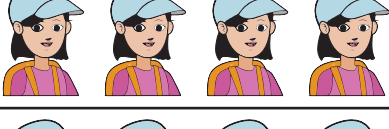

વાહન	વાહનથી પ્રવાસ કરનારા પ્રવાસી
બસ	
મોટર સાઈકલ	
કાર	

૧) કેટલા પ્રવાસીઓ બસથી પ્રવાસ કરે છે?

૨) ક્યા વાહનથી પ્રવાસ કરનારા પ્રવાસી સૌથી ઓછા છે?

૩) મોટરસાઈકલ કરતાં કારથી પ્રવાસ કરનારા પ્રવાસી કેટલાં વધારે છે?

◆ રમતના પ્રકાર અને રમતવીરોની સંખ્યા દર્શાવતો કોઠો આપેલા છે. (પ્રમાણ : એટલે ૧૦ રમતવીરો)

રમતના પ્રકાર	રમતવીરોની સંખ્યા (ખેલાડીઓની)
કુટબોલ	
લેઝીમ	
ક્રિકેટ	

૧) સૌથી ઓછા રમતવીરો હોય તે રમત કઈ ?

૨) કુટબોલ રમનારા રમતવીરો કેટલા છે?

૩) ક્રિકેટ રમનારા રમતવીરો કેટલા છે?

- ◆ વર્ગમાં નાટકની તૈયારી શરૂ છે. તેમાં જુદી જુદી ભૂમિકા ભજવનારા વિદ્યાર્થીઓની માહિતી આપતો કોઠો જો અને પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખ.

(પ્રમાણ : એટલે ૩ વિદ્યાર્થી)

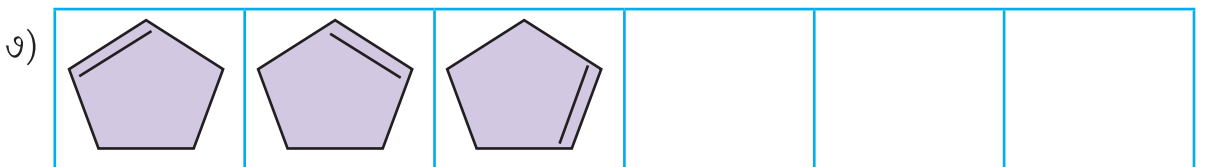
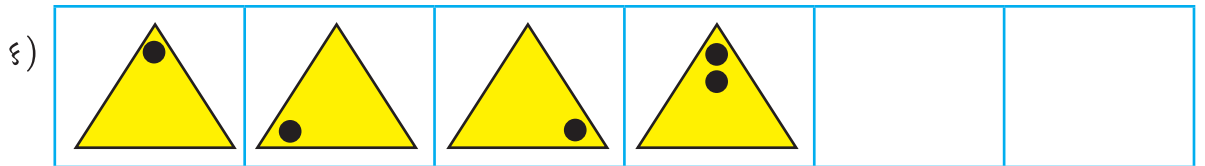
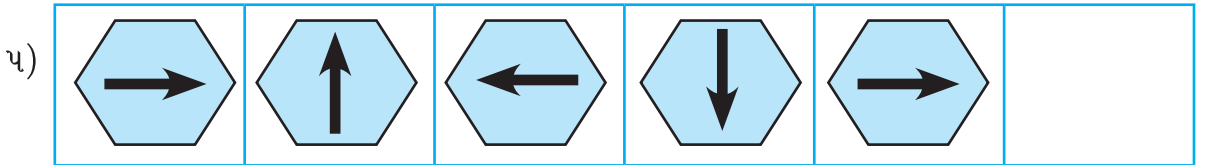
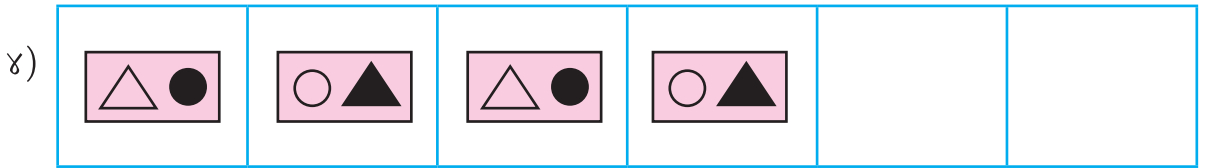
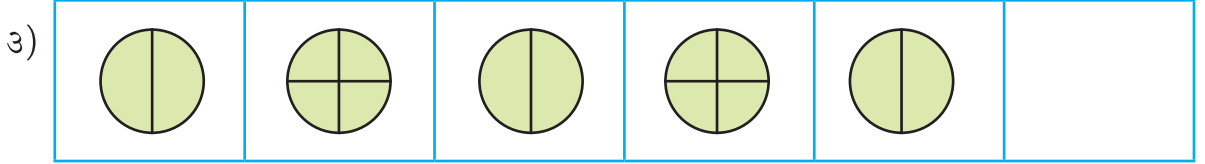
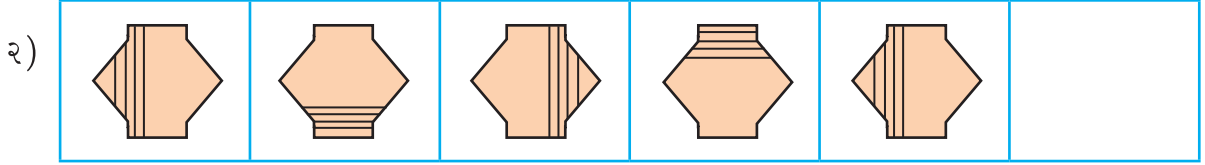
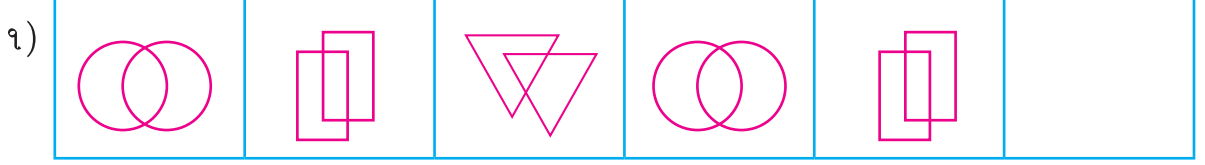
નાટકમાં ભૂમિકા ભજવનારા	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
કલાકાર	
ગાયન કરનારા	
સંગીત દેનારા	
સ્ટેજ સજાવટ કરનારા	

- ૧) નાટકમાં ભૂમિકા ભજવનારા કુલ કેટલા કલાકાર છે ?
- ૨) નાટકમાં સૌથી વધારે વિદ્યાર્થીઓ કઈ ભૂમિકા કરનારા છે?
- ૩) નાટકમાં ગાયન કરનારા વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યા કેટલી?
- ૪) કલાકાર કરતાં સંગીત દેનારા વિદ્યાર્થીઓ કેટલા વધારે છે?
- ૫) ગાયન અને સ્ટેજ સજાવટ કરનારા વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યા કેટલી?

□□□

૧૬. આકૃતિબંધ પૂર્ણ કરીએ

◆ આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

◆ નિરીક્ષણ કરીને આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

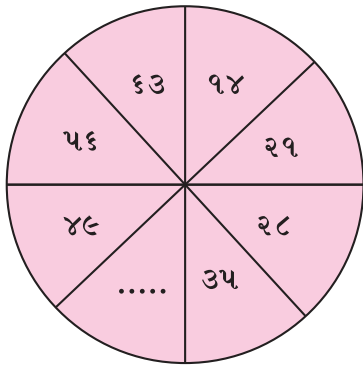
૧)						
૨)						
૩)						
૪)						

◆ આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

૧) જે કુગ્ગા પર સંખ્યા લખેલી નથી તે સ્થાને કઈ સંખ્યા આવશે તે લખ.

૨) આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

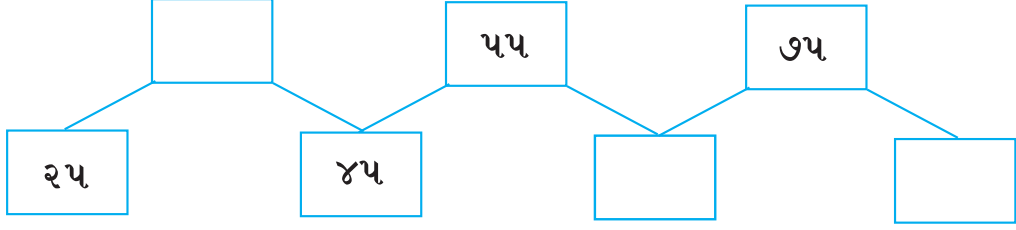
૧) ૪૨

૨) ૪૪

૩) ૪૦

૪) ૫૬

૩) ખાલી ચોકઠા માટે નીચેના પૈકી યોગ્ય પર્યાય કયો તેમાંની સંખ્યા લખ.

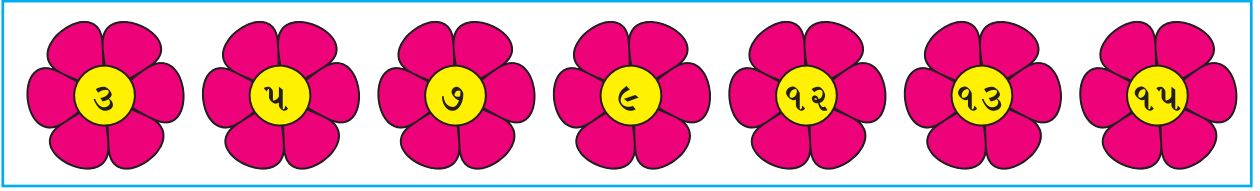
i) ૬૫, ૮૫, ૫૫

ii) ૩૫, ૮૫, ૬૫

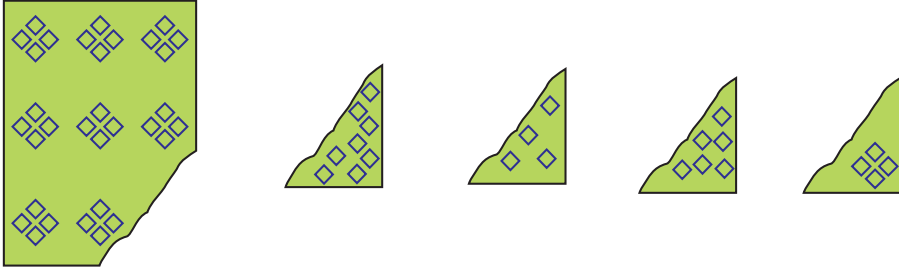
iii) ૩૫, ૬૫, ૫૫

iv) ૩૫, ૬૫, ૮૫

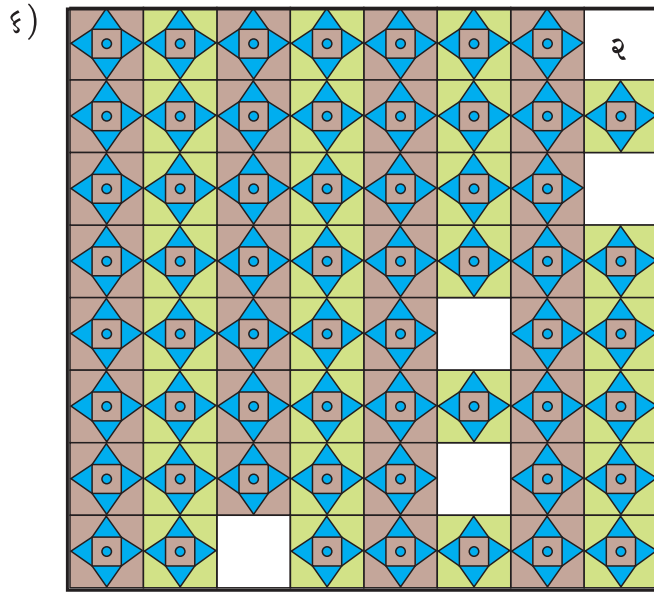
૪) આકૃતિબંધમાં બંધબેસતી ન હોય તેવી આકૃતિ શોધ અને તેના પર x આવી નિશાની કર.

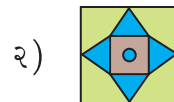
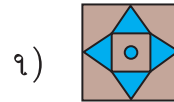
૫) નીચેના પર્યાયોમાંથી યોગ્ય પર્યાય પસંદ કરી આકૃતિનો અપૂર્ણ ભાગ શોધ.

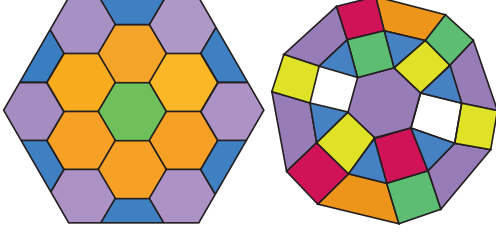
લાદીનો આકૃતિબંધ

ખાજુના આકૃતિબંધમાં ખાલી જગ્યામાં નીચે આપેલા ક્રમાંક પ્રમાણે કઈ લાદી બંધ બેસશે. તેનો યોગ્ય ક્રમાંક લખ.

૭) શાળામાં ઉપલબ્ધ જુદાં જુદાં ભૌમિતિક આકાર કે કાગળના જુદાં જુદાં ભૌમિતિક આકાર કાપી નીચે પ્રમાણે જુદી જુદી ડિઝાઇન તૈયાર કર.

◆ ગુણાકારમાંનો આકૃતિબંધ

- આપેલો ઘડિયો પૂર્ણ કર એકમ સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ જોઈને લખ.

૨ નો ઘડિયો

૨	૪	૬	૮	૧...	૧...	૧...	૧...	૧...	૧...
---	---	---	---	------	------	------	------	------	------

એકમ સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ - ૨, ૪, ૬, ૮, ૦.

૮ નો ઘડિયો

૮	૨૪	૪૦	૫૬	૭૨	૮૦
---	------	----	------	----	------	----	------	----	----

એકમ સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ :

૫ નો ઘડિયો

૫	૧...	૧...	૨...	૨...	૩...	૩...	૪...	૪...	૫...
---	------	------	------	------	------	------	------	------	------

એકમ સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ : ૫, ૦, ૫,

- આપેલો ઘડિયો પૂર્ણ કર. દશક સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ શોધ અને લખ.

૧૦ નો ઘડિયો :

૧૦	૨૦	૫૦	૮૦	૧૦૦
----	----	------	------	----	------	------	----	------	-----

દશક સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ :

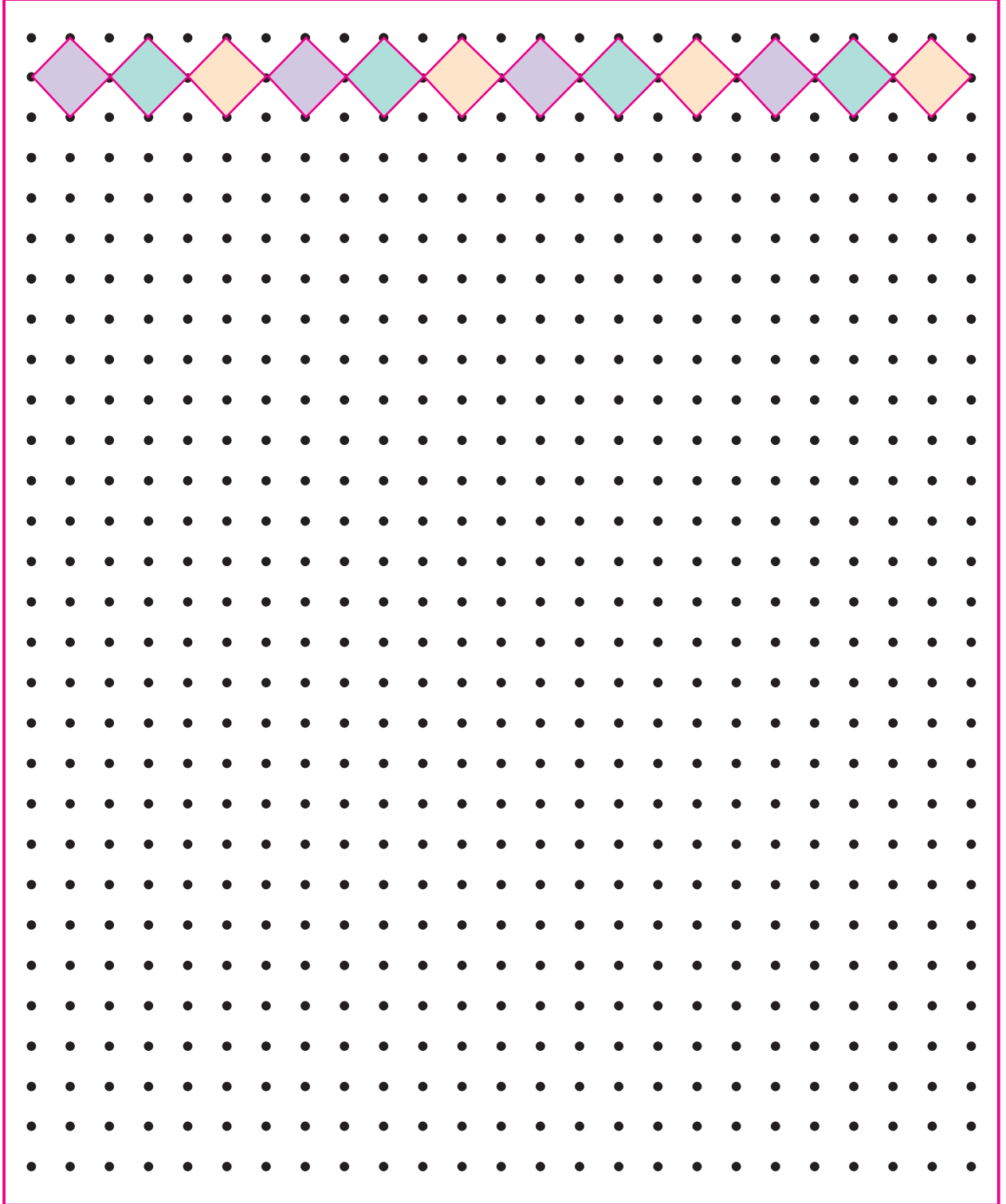
૨૦ નો ઘડિયો

૨૦	૪૦	૮૦	૧૦૦	૧૪૦	૧૬૦	૨૦૦
----	----	------	----	-----	------	-----	-----	------	-----

દશક સ્થાનના અંકમાંનો આકૃતિબંધ :

◆ તને ગમતો આકૃતિબંધ તૈયાર કર.

શ્રેયનામાવલી

કાર્યપુસ્તિકા : ધોરણ - ચોથું : વિકસન, લેખન નિર્મિતી સહભાગ

અ.ક.	નામ	પદ	કાર્યાલય
૧.	ડૉ.નીતુ ગાવંડે	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, વર્ધા
૨.	અનુપમા તાવશીકર	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, સિંધુદુર્ગ
૩.	ડૉ.વૈશાલી જહાગીરદાર	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ઔરંગાબાદ
૪.	વિજય ગાયકવાડ	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ફલટણ, સાતારા
૫.	ડૉ.દિનેશ ચૌધરી	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, થાણા
૬.	શિવાજી ઠાકૂર	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ધુળે
૭.	નિલોફર પટેલ	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ભંડારા
૮.	શૈલેશ પાટીલ	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, જળગાવ
૯.	ચંદન કુલકર્ણી	પ્ર.ગટશિક્ષણ અધિકારી	પંચાયત સમિતિ, અંબોન્નોગાઈ, જિ.બીડ
૧૦.	સુવર્ણા દેશપાંડે	સહશિક્ષિકા	ન્યુ ઈંગ્લિશ સ્કૂલ, સાતારા
૧૧.	પ્રદીપ પાલવે	ઉપશિક્ષક	લક્ષ્મીબાઈ ભાઉરાવ પાટીલ માધ્ય-વિદ્યાલય, અહમદનગર
૧૨.	અનિલકુમાર સાતપુતે	વિષય સહાયક	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, અહમદનગર
૧૩.	વિશ્વંભર આળણે	વિષય સહાયક	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, વાશિમ
૧૪.	અતુલ કુલકર્ણી	વિષય સહાયક	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, નાંદેડ
૧૫.	ચંદ્રકિશોર કડૂ	વિષય સહાયક	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, યવતમાળ
૧૬.	ઉદય કેદાર	વિષય સહાયક	જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, નંદુરબાર
૧૭.	રમેશ ઝિંટે	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા મહાપ, તા.ભિવંડી, જિ.થાણા
૧૮.	ઉમેશ રાઉત	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા નવધર, જિ.પાલધર
૧૯.	મનિષા કુરહાડે	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા આનંદવાડી, તા.જુન્નર, જિ.પુણે
૨૦.	મોનિકા વાડેકર	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા લાંડેવાડી, તા.આંબેગાવ, જિ.પુણે
૨૧.	તુકારામ અડસૂળ	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા ગિતેવાડી, તા.પાથડી, જિ.અહમદનગર
૨૨.	સરિતા ઉપાસે	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા ઉમરગા, તા.ઉમરગા, જિ.ઉસ્માનાબાદ
૨૩.	ધનરાજ રાઉળકર	વિજ્ઞાન શિક્ષક	જિ.પ.ઉચ્ચ.શાળા, પાંજરીલોધી, તા.જિ.નાગપૂર
૨૪.	લક્ષ્મીકાંત ઈડલવાર	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.શાળા નાયગાવ, તા.જામખેડ, જિ.અહમદનગર
૨૫.	યશશ્રી લોહકરે	ઉપશિક્ષિકા	જિ.પ.ઉચ્ચ.શાળા ધામણગાવ, જિ.વર્ધા
૨૬.	તરુબેન પોપટ	સેવાનિવૃત્ત મુખ્યાધ્યાપિકા	પુણે
૨૭.	વર્ષા શાહ	સહશિક્ષિકા	સંઘવી કે.મ.હાઈસ્કૂલ, પુણે
૨૮.	કોમલ પટેલ	સહશિક્ષિકા	સંઘવી કે.મ.હાઈસ્કૂલ, પુણે

શિક્ષકોમાટે સૂચના : (૧) વિદ્યાર્થીઓને સ્વયં-અધ્યયનની ટેવ અને અધ્યયન નિષ્પત્તી અનુસાર પ્રગતિ કરવાની તક મળે એ હેતુથી આ કાર્યપુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવી છે. (૨) પાઠ્યપુસ્તકમાંનો આશય અથવા પાઠ્યાંશ શીખી લીધા પછી વિદ્યાર્થી નિયમિતપણે કાર્યપુસ્તિકામાંની કૃતિપૂર્ણ કરે એવી અપેક્ષા છે. (૩) આ કાર્યપુસ્તિકા આકર્ષક કરવા માટે ભરપૂર ચિત્રોનો, જરૂર જણાય ત્યાં સુબક આકૃતિઓને અને તકતાઓ તેમ જ કાર્યપુસ્તિકામાંની કૃતિઓમાં રંજકતા લાવવા ગણિતીય કોયડાનો સમાવેશ કર્યો છે. (૪) કાર્યપુસ્તિકામાંની દરેક કૃતિ વિશિષ્ટ અધ્યયન નિષ્પત્તી પર આધારિત હોવાથી શિક્ષકોએ અધ્યયન પ્રક્રિયાના અંતિમ ટપ્પા પર ભાર ન મૂકતાં દરેક વિદ્યાર્થી અપેક્ષિત ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરી શકે તે તરફ ધ્યાન આપવું. (૫) શૈક્ષણિક વર્ષમાં દરેક વિદ્યાર્થી કાર્યપુસ્તિકામાંની કૃતિ પૂર્ણ કરે તે માટે શિક્ષકોએ સ્થાનિક પરિસ્થિતિનુરૂપ નિયોજન કરવું. (૬) કાર્યપુસ્તિકામાં ઘણી જગ્યાએ કૃતિની શરૂઆતમાં નમૂનાના દાખલા કે કૃતિ કરીને દર્શાવ્યા છે; જેનો ઉપયોગ કરી વિદ્યાર્થી આગળની કૃતિ સ્વપ્રયત્નથી પૂર્ણ કરશે. (૭) શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતનુસાર વૈચકિતક અથવા જૂથમાં માર્ગદર્શન કરવું. (૮) ગણિતીક સંકલ્પના વિદ્યાર્થીઓમાં સંક્રમિત કરતી વખતે સ્થાનિક પરિસરમાંથી તે સંકલ્પનાઓ વિદ્યાર્થી શીખી શકે એવી તક નિર્માણ કરવાનો શિક્ષકોએ પ્રયત્ન કરવો તેમ જ એવી તક શોધવા માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન આપવું અથવા પ્રવૃત્ત કરવા. (૯) વિદ્યાર્થીઓનું મૂલ્યાંકન કરવું - એ આ કાર્યપુસ્તિકાનો એકમેવ ઉદ્દેશ્ય નથી. પણ ગણિતનો ડર (ભય) દૂર કરીને ગણિતનો આનંદ લેવા માટે શીખવવું એ છે. (૧૦) દરેક બાળક ગણિત શીખી શકે છે એવો વિશ્વાસ મનમાં રાખી શિક્ષકોએ દરેક વિદ્યાર્થીને આ કાર્યપુસ્તિકાની મદદથી અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સહભાગી કરી લેવા.

ચાલો સંખ્યાથી રમીએ.

શરૂઆત 	૪ × ૮૦	૪ × ૩૦	૯ × ૬૦	૭ × ૫૦
૦ × ૭૦	 પાસો નાંખી રમવાની શરૂઆત કર. * જેટલા અંક પડશે તેટલા ઘર આગળ જા. * આ પ્રમાણે બન્નેએ પાસો નાખી દીધા પછી જે ઘર પર જશે તે ચોકઠામાંની સંખ્યાઓનો ગુણાકાર કર. * જે ખેલાડીનો ગુણાકાર વધારે હશે તે ૨ ઘર આગળ જશે. * ગુણાકાર શૂન્ય હોય તો શરૂઆતના ઘરમાં જશે. * આ પ્રમાણે રમત ચાલુ રાખો. * સૌથી પહેલા જે એકબીજાની આગળ જશે તે વિજયી બનશે.			૭ × ૨૦
૯ × ૪૦				૯ × ૩૦
૬ × ૬૦				૮ × ૮૦
૩ × ૪૦				૬ × ૪૦
૫ × ૯૦				૭ × ૬૦
૧૦ × ૧૦				૯ × ૧૦
૬ × ૨૦				૦ × ૯૦
૬ × ૮૦	૮ × ૫૦	૭ × ૩૦	૯ × ૫૦	 શરૂઆત

